

Gairės

**Gairės Nr. 07/2020 dėl sąvokų „duomenų valdytojas“ ir
„duomenų tvarkytojas“ pagal BDAR**

Versija 2.0

Priimta 2021 m. liepos 7 d.

Ankstesnės versijos

Versija 2.0	2021 m. liepos 7 d.	Gairių priėmimas po viešųjų konsultacijų
Versija 1.0	2020 m. rugsėjo 2 d.	Gairių priėmimas viešosioms konsultacijoms

SANTRAUKA

Sąvokos „duomenų valdytojas“, „bendras duomenų valdytojas“ ir „duomenų tvarkytojas“ yra itin svarbios taikant Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą 2016/679 (BDAR), nes nuo to priklauso, kas yra atsakingas už įvairių duomenų apsaugos taisyklių laikymąsi ir kaip duomenų subjektai gali praktiškai naudotis savo teisėmis. Tiksliai šių sąvokų reikšmė ir teisingo jų aiškinimo kriterijai turi būti pakankamai aiškūs ir nuoseklūs visoje Europos ekonominėje erdvėje (EEE).

Sąvokos „duomenų valdytojas“, „bendras duomenų valdytojas“ ir „duomenų tvarkytojas“ yra *praktinės* sąvokos, nes jomis siekiama susieti atsakomybę su tikruoju šalių vaidmeniu, ir *savarankiškos* sąvokos ta prasme, kad jos turėtų būti aiškinamos daugiausia pagal ES duomenų apsaugos teisės aktus.

Duomenų valdytojas

Iš esmės nėra jokių apribojimų, kokios rūšies subjektas gali priimti duomenų valdytojo vaidmenį, tačiau praktiškai duomenų valdytojo funkcijas paprastai atlieka pati organizacija, o ne atskiras asmuo organizacijoje (pvz., generalinis direktorius, darbuotojas arba valdybos narys).

Duomenų valdytojas - tai įstaiga, kuri *sprendžia dėl* tam tikrų pagrindinių duomenų tvarkymo elementų. Duomenų valdymas gali būti apibrėžiamas teisės aktais arba gali būti grindžiamas konkrečių faktų arba aplinkybių analize. Tam tikrą duomenų tvarkymo veiklą galima laikyti savaime susijusia su subjekto vaidmeniu (darbdavio - su darbuotojais, leidėjo - su prenumeratoriais arba asociacijos - su jos nariais). Daugeliu atvejų sutarties sąlygos gali padėti nustatyti duomenų valdytoją, nors ne visais atvejais jos yra lemiamos.

Duomenų valdytojas nustato duomenų tvarkymo tikslus ir priemones, t. y. *kodėl* ir *kaip* jie tvarkomi. Duomenų valdytojas turi nuspręsti ir dėl ir tikslų, ir dėl priemonių. Tačiau kai kuriuos praktinius įgyvendinimo aspektus („neesmines priemones“) galima palikti duomenų tvarkytojui. Kad duomenų valdytojas būtų laikomas duomenų valdytoju, nebūtina, kad jis iš tikrųjų turėtų prieigą prie tvarkomų duomenų.

Bendri duomenų valdytojai

Bendro duomenų valdytojo statusą galima įgyti, kai tvarkant duomenis dalyvauja daugiau nei vienas subjektas. BDAR nustatomos specialios bendrų duomenų valdytojų taisyklės ir jų santykių reguliavimo sistema. Svarbiausias bendro duomenų valdymo kriterijus yra bendras dviejų ar daugiau subjektų dalyvavimas nustatant duomenų tvarkymo operacijos tikslus ir priemones. Bendras dalyvavimas gali būti dviejų ar daugiau subjektų priimtas *bendras sprendimas* arba dviejų ar daugiau subjektų priimtų *konvergencinių sprendimų* rezultatas, kai sprendimai papildo vienas kitą ir yra būtini, kad duomenų tvarkymas vyktų taip, kad jie turėtų apčiuopiamą poveikį nustatant duomenų tvarkymo tikslus ir būdus. Svarbus kriterijus yra tas, kad duomenų tvarkymas nebūtų įmanomas be abiejų šalių dalyvavimo, t. y. kad kiekvienos šalies atliekamas duomenų tvarkymas būtų neatskiriamas, t. y. neatsiejamai susijęs. Bendras dalyvavimas turi apimti, viena vertus, tikslų ir, kita vertus, priemonių nustatymą.

Duomenų tvarkytojas

Duomenų tvarkytojas – fizinis arba juridinis asmuo, valdžios institucija, agentūra ar kita įstaiga, kuri duomenų valdytojo vardu tvarko asmens duomenis. Egzistuoja dvi pagrindinės sąlygos, kad asmuo būtų laikomas duomenų tvarkytoju: jis turi būti atskiras subjektas duomenų valdytojo atžvilgiu ir turi tvarkyti asmens duomenis duomenų valdytojo vardu.

Duomenų tvarkytojas negali tvarkyti duomenų kitaip, nei nurodo duomenų valdytojas. Duomenų valdytojo nurodymuose vis tiek gali būti palikta tam tikra veiksmų laisvė, kaip geriausiai tenkinti duomenų valdytojo interesus, leidžiant duomenų tvarkytojui pasirinkti tinkamiausias technines ir organizacines priemones. Tačiau duomenų tvarkytojas pažeidžia BDAR, jei jis viršija duomenų valdytojo nurodymus ir nustato savo duomenų tvarkymo tikslus ir priemones. Tokiu atveju duomenų tvarkytojas bus laikomas duomenų valdytoju ir jam gali būti taikomos sankcijos už duomenų valdytojo nurodymų nevykdymą.

Duomenų tvarkytojo ir duomenų valdytojo santykis

Duomenų valdytojas privalo pasitelkti tik tuos duomenų tvarkytojus, kurie suteikia pakankamų garantijų, kad įgyvendins tinkamas technines ir organizacines priemones, kad duomenų tvarkymas atitiktų BDAR reikalavimus. Elementai, į kuriuos reikėtų atsižvelgti, galėtų būti duomenų tvarkytojo ekspertinės žinios (pvz., techninė patirtis, susijusi su saugumo priemonėmis ir duomenų pažeidimais); duomenų tvarkytojo patikimumas; duomenų tvarkytojo ištekliai ir tai, ar duomenų tvarkytojas laikosi patvirtinto elgesio kodekso arba sertifikavimo mechanizmo.

Bet koks duomenų tvarkytojo atliekamas asmens duomenų tvarkymas turi būti reglamentuojamas sutartimi arba kitu teisės aktu, kuris turi būti sudarytas raštu, įskaitant elektroninę formą, ir būti įpareigojantis. Duomenų valdytojas ir duomenų tvarkytojas gali nuspręsti tartis dėl savo sutarties, į kurią būtų įtraukti visi privalomi elementai, arba visiškai ar iš dalies remtis standartinėmis sutarčių sąlygomis.

BDAR išvardyti elementai, kurie turi būti išdėstyti susitarime dėl duomenų tvarkymo. Tačiau susitarime dėl duomenų tvarkymo neturėtų būti tik pakartojamos BDAR nuostatos; jame turėtų būti pateikta tikslesnė, konkretesnė informacija apie tai, kaip bus laikomasi reikalavimų ir kokio lygio saugumo reikalaujama tvarkant asmens duomenis, kurie yra susitarimo dėl duomenų tvarkymo objektas.

Bendrų duomenų valdytojų santykis

Bendri duomenų valdytojai skaidriu būdu nustato ir susitaria dėl savo atitinkamos atsakomybės už BDAR nustatytą prievolių vykdymą. Nustatant jų atitinkamą atsakomybę visų pirma turi būti atsižvelgiama į duomenų subjektų naudojimąsi savo teisėmis ir pareigą teikti informaciją. Be to, atsakomybės pasiskirstymas turėtų apimti ir kitas duomenų valdytojo prievoles, pavyzdžiui, susijusias su bendraisiais duomenų apsaugos principais, teisiniu pagrindu, saugumo priemonėmis, pareiga pranešti apie duomenų saugumo pažeidimus, poveikio duomenų apsaugai vertinimais, duomenų tvarkytojų pasitelkimu, duomenų perdavimu į trečiąsias valstybes ir ryšiais su duomenų subjektais bei priežiūros institucijomis.

Kiekvienas bendras duomenų valdytojas privalo užtikrinti, kad jis turėtų teisinį duomenų tvarkymo pagrindą ir kad duomenys nebūtų toliau tvarkomi būdu, nesuderinamu su tikslais, kuriais juos iš pradžių rinko duomenų valdytojas, kuris dalijasi duomenimis.

BDAR nenurodyta bendrų duomenų valdytojų susitarimo teisinė forma. Siekiant teisinio tikrumo ir užtikrinti skaidrumą bei atskaitomybę, EDAV rekomenduoja, kad toks susitarimas būtų nustatytas privalomu dokumentu, pavyzdžiui, sutartimi ar kitu teisiškai privalomu dokumentu pagal ES ar valstybės narės teisę, kuri taikoma duomenų valdytojams.

Susitarime turi būti tinkamai nurodomi atitinkami bendrų duomenų valdytojų vaidmenys ir santykiai su duomenų subjektais, o duomenų subjektas supažindinamas su esminėmis susitarimo nuostatomis.

Nepriklausomai nuo susitarimo sąlygų, duomenų subjektai gali naudotis savo teisėmis kiekvieno iš bendrų duomenų valdytojų atžvilgiu. Priežiūros institucijos nėra saistomos susitarimo sąlygų nei dėl šalių priskyrimo bendriems duomenų valdytojams, nei dėl paskirto informavimo punkto.

TURINYS

SANTRAUKA.....	3
ĮŽANGA	8
I DALIS - SĄVOKOS	9
1 BENDROSIOS PASTABOS.....	9
2 DUOMENŲ VALDYTOJO APIBRĖŽTIS.....	10
2.1 Duomenų valdytojo apibrėžtis	10
2.1.1 „Fizinis arba juridinis asmuo, valdžios institucija, agentūra ar kita įstaiga“	11
2.1.2 „Nustato“	11
2.1.3 „Vienas ar drauge su kitais“	14
2.1.4 „Tikslus ir priemonės“	15
2.1.5 „Duomenų tvarkymo“	17
3 BENDRŲ DUOMENŲ VALDYTOJŲ APIBRĖŽTIS	19
3.1 Bendrų duomenų valdytojų apibrėžtis	19
3.2 Bendro duomenų valdymo buvimas	19
3.2.1 Bendro pobūdžio pastabos.....	19
3.2.2 Bendro dalyvavimo vertinimas.....	20
3.2.3 Atvejai, kai nėra bendro duomenų valdymo	25
4 DUOMENŲ TVARKYTOJO APIBRĖŽTIS	26
5 TREČIOSIOS ŠALIES (DUOMENŲ GAVĖJO) APIBRĖŽTIS.....	29
II DALIS. SKIRTINGŲ VAIDMENŲ PRISKYRIMO PASEKMĖS.....	31
1 DUOMENŲ TVARKYTOJO IR DUOMENŲ VALDYTOJO SANTYKIS	31
1.1 Duomenų tvarkytojo pasirinkimas	31
1.2 Sutarties ar kito teisės akto forma	32
1.3 Sutarties ar kito teisės akto turinys.....	35
1.3.1 <i>Duomenų tvarkytojas privalo tvarkyti asmens duomenis tik pagal duomenų valdytojo dokumentais įformintus nurodymus, (BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punktas)</i>	<i>36</i>
1.3.2 <i>Duomenų tvarkytojas privalo užtikrinti, kad asmens duomenis tvarkyti įgalioti asmenys būtų įsipareigoję užtikrinti konfidencialumą arba jiems būtų taikoma atitinkama teisės aktais nustatyta konfidencialumo prievolė (BDAR 28 straipsnio 3 dalies b punktas).....</i>	<i>37</i>
1.3.3 <i>Duomenų tvarkytojas privalo imtis visų priemonių, kurių reikalaujama pagal 32 straipsnį (BDAR 28 straipsnio 3 dalies c punktas)</i>	<i>38</i>
1.3.4 <i>Duomenų tvarkytojas turi laikytis 28 straipsnio 2 ir 4 dalyse nurodytų kito duomenų tvarkytojo pasitelkimo sąlygų (BDAR 28 straipsnio 3 dalies d punktas).</i>	<i>38</i>

1.3.5	<i>Duomenų tvarkytojas privalo padėti duomenų valdytojui vykdyti jo prievolę atsakyti į prašymus pasinaudoti duomenų subjekto teisėmis (BDAR 28 straipsnio 3 dalies e punktas).</i>	39
1.3.6	<i>Duomenų tvarkytojas privalo padėti duomenų valdytojui užtikrinti 32–36 straipsniuose nustatytą prievolių laikymąsi (BDAR 28 straipsnio 3 dalies f punktas).</i>	39
1.3.7	<i>Pasibaigus duomenų tvarkymo veiklai, duomenų tvarkytojas duomenų valdytojo pasirinkimu privalo ištrinti arba grąžinti visus asmens duomenis duomenų valdytojui ir ištrinti esamas kopijas (BDAR 28 straipsnio 3 dalies g punktas).</i>	41
1.3.8	<i>Duomenų tvarkytojas duomenų valdytojui turi pateikti visą informaciją, būtiną siekiant įrodyti, kad vykdomos 28 straipsnyje nustatytos prievolės, ir sudaryti sąlygas bei padėti duomenų valdytojui arba kitam duomenų valdytojo įgaliotam auditoriui atlikti auditą, įskaitant patikrinimus (BDAR 28 straipsnio 3 dalies h punktas).</i>	41
1.4	Nurodymai, kuriais pažeidžiami duomenų apsaugos teisės aktai	42
1.5	Kai duomenų tvarkytojas nustato duomenų tvarkymo tikslus ir priemones	43
1.6	Pagalbiniai duomenų tvarkytojai	43
2	BENDRO DUOMENŲ VALDYMO PASEKMĖS	45
2.1	Atitinkamos bendrų duomenų valdytojų atsakomybės už BDAR nustatytą prievolių laikymąsi nustatymas skaidriu būdu	45
2.2	Atsakomybė turi būti paskirstyta pagal susitarimą	47
2.2.1	Susitarimo forma	47
2.2.2	Prievolės duomenų subjektų atžvilgiu	48
2.3	Prievolės duomenų apsaugos institucijų atžvilgiu	49

Europos duomenų apsaugos valdyba,

atsižvelgdama į 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (toliau – BDAR arba reglamentas) 70 straipsnio 1 dalies e punktą,

atsižvelgdama į EEE susitarimą, ypač į jo XI priedą ir 37 protokolą su pakeitimais, padarytais 2018 m. liepos 6 d. EEE jungtinio komiteto sprendimu Nr. 154/2018¹,

atsižvelgdama į savo Darbo tvarkos taisyklių 12 ir 22 straipsnius,

kadangi rengiant šias gaires buvo renkama suinteresuotųjų šalių nuomonė raštu ir per suinteresuotųjų šalių renginį, siekiant nustatyti aktualiausius uždavinius,

PRIĖMĖ ŠIAS GAIRES

JŪŽANGA

1. Šiuo dokumentu siekiama pateikti gaires dėl sąvokų „duomenų valdytojas“ ir „duomenų tvarkytojas“, remiantis BDAR 4 straipsnio taisyklėmis dėl apibrėžčių ir IV skyriaus nuostatomis dėl prievolių. Pagrindinis tikslas - išsiaiškinti sąvokų reikšmę ir paaiškinti skirtingus šių dalyvių vaidmenis bei atsakomybės pasiskirstymą.
2. Sąvoka „duomenų valdytojas“ ir jos ryšys su sąvoka „duomenų tvarkytojas“ yra itin svarbūs taikant BDAR, nes nuo to priklauso, kas yra atsakingas už duomenų apsaugos taisyklių laikymąsi ir kaip duomenų subjektai gali praktiškai naudotis savo teisėmis. BDAR aiškiai įtvirtintas atskaitomybės principas, t. y. duomenų valdytojas yra atsakingas už 5 straipsnyje nustatytų asmens duomenų tvarkymo principų laikymąsi ir turi gebėti įrodyti, kad jų laikosi. Be to, BDAR nustatytos konkretesnės taisyklės dėl duomenų tvarkytojo (-ų) pasitelkimo, o kai kurios nuostatos dėl asmens duomenų tvarkymo skirtos ne tik duomenų valdytojams, bet ir duomenų tvarkytojams.
3. Todėl itin svarbu, kad tiksli šių sąvokų reikšmė ir jų teisingo taikymo kriterijai būtų pakankamai aiškūs ir bendrai taikomi visoje Europos Sąjungoje ir EEE.
4. 29 straipsnio darbo grupė savo nuomonėje Nr.1/2010 (WP169)² pateikė gaires dėl sąvokų „duomenų valdytojas“ ir „duomenų tvarkytojas“, kad pateiktų šių sąvokų paaiškinimus ir konkrečius pavyzdžius. Įsigaliojus BDAR, kilo daug klausimų, kiek BDAR pakeitė sąvokas „duomenų valdytojas“ ir „duomenų tvarkytojas“ ir atitinkamą jų vaidmenį. Visų pirma buvo keliami klausimai dėl sąvokos „bendras duomenų valdymas“ (pvz., kaip nustatyta BDAR 26 straipsnyje) turinio ir prasmės ir dėl IV skyriuje nustatytų konkrečių duomenų tvarkytojų prievolių (pvz., kaip nustatyta BDAR 28 straipsnyje). Todėl, kadangi EDAV pripažįsta, kad reikia išsamiau paaiškinti konkretų sąvokų taikymą, EDAV mano, kad dabar būtina pateikti išsamesnes ir konkretesnes gaires, siekiant užtikrinti nuoseklų ir suderintą požiūrį visoje ES ir EEE. Šios gairės pakeičia ankstesnę 29 darbo grupės nuomonę dėl šių sąvokų (WP169).

¹ Šiame dokumente daromos nuorodos į valstybes nares turėtų būti suprantamos kaip nuorodos į EEE valstybes nares.

² 29 straipsnio darbo grupės nuomonė Nr. 1/2010 dėl sąvokų „duomenų valdytojas“ ir „duomenų tvarkytojas“, priimta 2010 m. vasario 16 d., 264/10/LT, WP 169.

5. Šių gairių I dalyje aptariamos sąvokų „duomenų valdytojas“, „bendri duomenų valdytojai“, „duomenų tvarkytojas“ ir „trečioji šalis (duomenų gavėjas)“ apibrėžtys. II dalyje pateikiamos tolesnės gairės dėl pasekmių, susijusių su skirtingais duomenų valdytojo, bendrų duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojo vaidmenimis.

I DALIS - SĄVOKOS

1 BENDROSIOS PASTABOS

6. BDAR 5 straipsnio 2 dalyje aiškiai įtvirtintas atskaitomybės principas, kuris reiškia, kad:
- duomenų valdytojas yra *atsakingas už tai, kad būtų laikomasi* BDAR 5 straipsnio 1 dalyje nustatytų principų; ir kad
 - duomenų valdytojas turi sugebėti *įrodyti, kad laikomasi* BDAR 5 straipsnio 1 dalyje nustatytų principų.

Šis principas aprašytas 29 straipsnio darbo grupės nuomonėje³, todėl čia nebus išsamiai aptariamas.

7. Į BDAR įtraukiant atskaitomybės principą ir padarant jį pagrindiniu principu buvo siekiama pabrėžti, kad duomenų valdytojai turi įgyvendinti tinkamas ir veiksmingas priemones ir galėti įrodyti, kad laikomasi BDAR.⁴
8. Atskaitomybės principas išsamiau išdėstytas 24 straipsnyje, kuriame nurodoma, kad duomenų valdytojas įgyvendina tinkamas technines ir organizacines priemones, kad užtikrintų ir galėtų **įrodyti**, kad duomenys tvarkomi laikantis BDAR. Tokios priemonės prireikus peržiūrimos ir atnaujinamos. Atskaitomybės principas taip pat atsispindi 28 straipsnyje, kuriame nustatytos duomenų valdytojo prievolės pasitelkiant duomenų tvarkytoją.
9. Atskaitomybės principas tiesiogiai taikomas duomenų valdytojui. Tačiau kai kurios konkretesnės taisyklės skirtos ir duomenų valdytojams, ir duomenų tvarkytojams, pavyzdžiui, 58 straipsnyje nustatytos taisyklės dėl priežiūros institucijų įgaliojimų. Duomenų valdytojams ir duomenų tvarkytojams gali būti skiriamos baudos, jei jie nesilaiko BDAR jiems nustatytų prievolių ir yra tiesiogiai atskaitingi priežiūros institucijoms pagal prievoles saugoti ir, paprašius, pateikti tinkamus dokumentus, bendradarbiauti tyrimo atveju ir vykdyti administracinius nurodymus. Kartu reikėtų priminti, kad duomenų tvarkytojai visada turi laikytis duomenų valdytojo nurodymų ir veikti tik pagal juos.
10. Todėl taikant atskaitomybės principą ir kitas konkretesnes taisykles, kaip laikytis BDAR ir paskirstyti atsakomybę, būtina apibrėžti skirtingus kelių asmens duomenų tvarkymo veikloje dalyvaujančių subjektų vaidmenis.
11. Bendras pastebėjimas dėl sąvokų „duomenų valdytojas“ ir „duomenų tvarkytojas“ BDAR yra tas, kad, palyginti su Direktyva 95/46/EB, jos nepasikeitė ir kad apskritai kriterijai, kaip priskirti skirtingus vaidmenis, išliko tokie patys.
12. Sąvokos „duomenų valdytojas“ ir „duomenų tvarkytojas“ yra *praktinės* sąvokos: jomis siekiama priskirti atsakomybę pagal tikrąjį šalių vaidmenį.⁵Tai reiškia, kad subjekto kaip „duomenų valdytojo“

³ 29 straipsnio darbo grupės nuomonė Nr. 3/2010 dėl atskaitomybės principo, priimta 2010 m. liepos 13 d., 00062/10/EN, WP 173.

⁴ BDAR 74 konstatuojamoji dalis.

⁵ 29 straipsnio darbo grupės nuomonė Nr. 1/2010, WP 169, p. 9.

arba „duomenų tvarkytojo“ teisinį statusą iš esmės turi lemti jo faktinė veikla konkrečioje situacijoje, o ne formalus subjekto priskyrimas „duomenų valdytojui“ arba „duomenų tvarkytojui“ (pvz., sutartyje).⁶ Tai reiškia, kad vaidmenų paskirstymas paprastai turėtų būti grindžiamas konkrečių faktų arba aplinkybių analize ir dėl to negali būti diskutuojama.

13. Sąvokos „duomenų valdytojas“ ir „duomenų tvarkytojas“ taip pat yra *savarankiškos* sąvokos – nors išorės teisės šaltiniai gali padėti nustatyti duomenų valdytoją, šią sąvoką reikėtų aiškinti visų pirma pagal duomenų apsaugos teisės aktus. Duomenų valdytojo sampratai neturėtų prieštarauti kitos, kai kada prieštaringos ar iš dalies sutampančios kitų teisės sričių sąvokos, kaip antai intelektinės nuosavybės kūrėjas arba intelektinės nuosavybės teisių savininkas, arba konkurencijos teisės.
14. Kadangi pagrindinis duomenų valdytojo vaidmens priskyrimo tikslas - užtikrinti atskaitomybę ir veiksmingą bei visapusišką asmens duomenų apsaugą, sąvoka „duomenų valdytojas“ turėtų būti aiškinama pakankamai plačiai, kuo labiau skatinant veiksmingą ir visapusišką duomenų subjektų apsaugą⁷, kad būtų užtikrintas visiškas ES duomenų apsaugos teisės poveikis, išvengta spragų ir užkirstas kelias galimam taisyklių apėjimui, kartu nesumenkinant duomenų tvarkytojo vaidmens.

2 DUOMENŲ VALDYTOJO APIBRĖŽTIS

2.1 Duomenų valdytojo apibrėžtis

15. Pagal BDAR 4 straipsnio 7 dalį duomenų valdytojas apibrėžiamas kaip

„fizinis arba juridinis asmuo, valdžios institucija, agentūra ar kita įstaiga, kuris vienas ar drauge su kitais nustato duomenų tvarkymo tikslus ir priemones; kai tokio duomenų tvarkymo tikslai ir priemonės nustatyti Sąjungos arba valstybės narės teisės, duomenų valdytojas arba konkretūs jo skyrimo kriterijai gali būti nustatyti Sąjungos arba valstybės narės teise“.
16. Duomenų valdytojo apibrėžtis sudaryta iš penkių pagrindinių dalių, kurios šiose gairėse bus analizuojamos atskirai. Jos yra šios:
 - „fizinis arba juridinis asmuo, valdžios institucija, agentūra ar kita įstaiga“;
 - „nustato“;
 - „vienas ar drauge su kitais“;
 - „duomenų tvarkymo“;
 - „tikslus ir priemones“.

⁶ Taip pat žr. generalinio advokato Mengozzi išvados byloje *Jehovos liudytojai*, C-25/17, ECLI:EU:C:2018:57, 68 punktą („Siekiant nustatyti „duomenų valdytoją“, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 95/46, esu linkęs manyti [...], kad dėl pernelyg formalaus požiūrio būtų lengva apeiti Direktyvos 95/46 nuostatas, todėl reikia remtis analize, kuri būtų daugiau grindžiama ne formaliu, o faktiniu aplinkybių nagrinėjimu [...].“)

⁷ ESTT, 2014 m. gegužės 13 d. sprendimo byloje *Google Spain SL ir Google Inc. prieš Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) ir Mario Costeja González*, C-131/12, 34 punktas; ESTT, 2018 m. birželio 5 d. sprendimo byloje *Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein*, C-210/16, 28 punktas; ESTT, 2019 m. liepos 29 d. sprendimo byloje *Fashion ID GmbH & Co.KG prieš Verbraucherzentrale NRW eV*, C-40/17, 66 punktas.

2.1.1 „Fizinis arba juridinis asmuo, valdžios institucija, agentūra ar kita įstaiga“

17. Pirmoji dalis susijusi su subjekto, kuris gali būti duomenų valdytojas, rūšimi. Pagal BDAR duomenų valdytojas gali būti „fizinis arba juridinis asmuo, valdžios institucija, agentūra ar kita įstaiga“. Tai reiškia, kad iš esmės nėra jokių apribojimų, susijusių su subjekto, kuris gali atlikti duomenų valdytojo vaidmenį, rūšimi. Tai gali būti organizacija, bet gali būti ir pavienis asmuo ar asmenų grupė.⁸ Tačiau praktiškai duomenų valdytojo funkcijas paprastai atlieka pati organizacija, o ne atskiras asmuo organizacijoje (pvz., generalinis direktorius, darbuotojas arba valdybos narys). Kalbant apie duomenų tvarkymą įmonių grupėje, ypatingą dėmesį reikia skirti klausimui, ar įmonė gali veikti kaip duomenų valdytojas, ar kaip duomenų tvarkytojas, pvz., tvarkydama duomenis patronuojančiosios įmonės vardu.
18. Kartais bendrovės ir viešosios įstaigos paskiria konkretų asmenį, atsakingą už duomenų tvarkymo veiklos vykdymą. Net jei duomenų apsaugos taisyklių laikymuisi užtikrinti paskiriamas konkretus fizinis asmuo, šis asmuo nebus duomenų valdytojas, bet veiks juridinio asmens (bendrovės ar viešosios įstaigos), kuris galiausiai bus atsakingas už taisyklių pažeidimą kaip duomenų valdytojas, vardu. Taip pat, net jei konkretus organizacijos skyrius ar padalinys yra atsakingas už tam tikros duomenų tvarkymo veiklos atitikties užtikrinimą, tai nereiškia, kad šis skyrius ar padalinys (o ne visa organizacija) tampa duomenų valdytoju.

Pavyzdys:

Įmonės ABC rinkodaros skyrius pradeda reklaminę kampaniją, skirtą ABC produktams reklamuoti. Rinkodaros skyrius nusprendžia, kokio pobūdžio kampaniją vykdyti, kokias priemones naudoti (el. paštas, socialiniai tinklai...), į kokius klientus orientuotis ir kokius duomenis naudoti, kad kampanija būtų kuo sėkmingesnė. Net jei rinkodaros skyrius veikė labai nepriklausomai, įmonė ABC iš esmės bus laikoma duomenų valdytoju, nes reklaminę kampaniją pradėjo įmonė ir ji vykdoma jos verslo veiklos srityje ir jos tikslais.

19. Iš esmės galima daryti prielaidą, kad bet kokį darbuotojų atliekamą asmens duomenų tvarkymą, susijusį su organizacijos veikla, valdo ta organizacija.⁹ Tačiau išskirtinėmis aplinkybėmis gali atsitikti taip, kad darbuotojas nusprendžia naudoti asmens duomenis savo tikslams ir taip neteisėtai viršija jam suteiktus įgaliojimus (pvz., įsteigti savo įmonę ar pan.). Todėl organizacijos, kaip duomenų valdytojo, pareiga yra užtikrinti, kad būtų taikomos tinkamos techninės ir organizacinės priemonės, įskaitant, pvz., darbuotojų mokymą ir informavimą, siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi BDAR.¹⁰

2.1.2 „Nustato“

20. Antroji sąvokos „duomenų valdytojas“ dalis yra susijusi su duomenų valdytojo *įtaka* duomenų tvarkymui, *naudojantis sprendimų priėmimo įgaliojimais*. Duomenų valdytojas - tai įstaiga, kuri *sprendžia* dėl tam tikrų pagrindinių duomenų tvarkymo elementų. Šis duomenų valdymas gali būti apibrėžiamas teisės aktais arba gali būti grindžiamas konkrečių faktų arba aplinkybių analize. Reikėtų įvertinti susijusias konkrečias duomenų tvarkymo operacijas ir suprasti, kas jas nustato, pirmiausia

⁸ Pavyzdžiui, sprendimo byloje *Jehovos liudytojai*, C-25/17, CLI:EU:C:2018:551, 75 punkte ESTT nusprendė, kad religinė Jehovos liudytojų bendruomenė veikė kaip duomenų valdytojas kartu su atskirais savo nariais. Sprendimas byloje *Jehovos liudytojai*, C-25/17, ECLI:EU:C:2018:551, 75 punktas.

⁹ Darbuotojai, kurie organizacijoje gali susipažinti su asmens duomenimis, paprastai nelaikomi „duomenų valdytojais“ ar „duomenų tvarkytojais“, o veikiau „duomenų valdytojui arba duomenų tvarkytojui pavaldžiais asmenimis“, kaip apibrėžta BDAR 29 straipsnyje.

¹⁰ BDAR 24 straipsnio 1 dalis.

apsvarstant šiuos klausimus: "kodėl šie duomenys tvarkomi?" ir "kas nusprendė, kad duomenys būtų tvarkomi tam tikru tikslu?".

Aplinkybės, lemiančios duomenų valdymą

21. Kadangi „duomenų valdytojas“ yra praktinė sąvoka, ji grindžiama **ne formaliu aspektu, o konkrečių faktų analize**. Siekiant palengvinti analizę, galima vadovautis tam tikrais bendraisiais principais ir praktinėmis prielaidomis, kad būtų supaprastintas procesas. Daugeliu atvejų „sprendimus priimančią subjektą“ galima lengvai ir aiškiai nustatyti atsižvelgiant į tas teises ir (arba) faktines aplinkybes, pagal kurias paprastai būtų nustatoma tikroji subjekto „įtaka“, nebent būtų papildomų požymių, kad yra kitaip. Galima išskirti dvi situacijų kategorijas: 1) duomenų valdymą pagal *teisės aktų nuostatas*, ir 2) duomenų valdymą turint *tikrąją įtaką*.

1) Duomenų valdymas pagal teisės aktų nuostatas

22. Yra atvejų, kai duomenų valdymą galima nustatyti pagal aiškią teisinę kompetenciją, pvz., kai duomenų valdytojas arba konkretūs jo paskyrimo kriterijai nustatyti nacionaline arba Sąjungos teise. Iš tiesų, 4 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad „*kai tokio duomenų tvarkymo tikslai ir priemonės nustatyti Sąjungos arba valstybės narės teisės, duomenų valdytojas arba konkretūs jo skyrimo kriterijai gali būti nustatyti Sąjungos arba valstybės narės teise*“. Nors 4 straipsnio 7 dalyje „duomenų valdytojas“ minimas tik vienaskaitos forma, EDAV mano, kad Sąjungos arba valstybės narės teisėje taip pat gali būti numatyta galimybė paskirti daugiau nei vieną duomenų valdytoją, galbūt net kaip bendrus duomenų valdytojus.
23. Tais atvejais, kai duomenų valdytojas buvo konkrečiai nustatytas teisės aktais, tai bus lemiamas veiksnys nustatant, kas veikia kaip duomenų valdytojas. Tai reiškia, kad teisės aktų leidėjas duomenų valdytoju paskyrė subjektą, kuris iš tikrųjų gali vykdyti duomenų valdymą. Kai kuriose šalyse nacionalinėje teisėje numatyta, kad valdžios institucijos yra atsakingos už asmens duomenų tvarkymą pagal savo pareigas.
24. Tačiau dažniau duomenų valdytojas nėra tiesiogiai skiriamas pagal teisės aktus ir nėra nustatyta jo skyrimo kriterijų, tačiau teisės aktuose yra nustatyta užduotis arba kažkas pareigojamas rinkti ir tvarkyti tam tikrus duomenis. Tokiais atvejais duomenų tvarkymo tikslas dažnai nustatomas teisės aktais. Paprastai duomenų valdytojas yra tas, kuris pagal teisės aktus paskirtas šiam tikslui, šiai viešojo sektoriaus užduočiai, atlikti. Tokiu atveju, pavyzdžiui, subjektui gali būti pavesta atlikti tam tikras viešojo sektoriaus (pvz., socialinės apsaugos) užduotis, kurių neįmanoma atlikti nerenkant bent kai kurių asmens duomenų, ir sukurti šioms užduotims atlikti reikiamą registrą. Tokiu atveju teisės aktu, nors ir netiesiogiai, nustatoma, kas yra duomenų valdytojas. Apskritai, teisės aktuose gali būti nustatyta viešųjų arba privačiųjų subjektų prievolė saugoti arba pateikti tam tikrus duomenis. Tokiu atveju šie subjektai paprastai laikomi duomenų valdytojais, kai asmens duomenų tvarkymas reikalingas šiai prievolei vykdyti.

Pavyzdys. Teisės aktų nuostatos

A šalies nacionalinėje teisėje nustatyta savivaldybių institucijų prievolė teikti socialines išmokas, pavyzdžiui, mėnesines išmokas piliečiams, atsižvelgiant į jų finansinę padėtį. Kad galėtų mokėti šias išmokas, savivaldybės institucija turi rinkti ir tvarkyti duomenis apie pareiškėjų finansinę padėtį. Nors teisės aktuose aiškiai nenurodyta, kad savivaldybės institucijos yra šio duomenų tvarkymo duomenų valdytojos, tai netiesiogiai išplaukia iš teisinio nuostatų.

2) Duomenų valdymas turint tikrąją įtaką

25. Jei duomenų valdymas nevykdomas pagal teisės aktų nuostatas, šalies priskyrimas duomenų valdytojui turi būti nustatomas remiantis faktinių duomenų tvarkymo aplinkybių vertinimu. Siekiant padaryti išvadą, ar konkretus subjektas daro lemiamą įtaką tvarkant atitinkamus asmens duomenis, reikia atsižvelgti į visas svarbias faktines aplinkybes.
26. Faktinių aplinkybių vertinimo poreikis taip pat reiškia, kad duomenų tvarkytojo vaidmuo priklauso ne nuo duomenis tvarkančio subjekto

pobūdžio, o nuo jo konkrečios veiklos konkrečiomis aplinkybėmis. Kitaip tariant, tas pats subjektas vienu metu gali vykdyti tam tikras duomenų tvarkymo operacijas kaip duomenų valdytojas, o kitas operacijas – kaip duomenų tvarkytojas, todėl duomenų valdytojo arba duomenų tvarkytojo statusą reikia vertinti atsižvelgiant į konkrečią duomenų tvarkymo veiklą.

27. Praktikoje tam tikra duomenų tvarkymo veikla gali būti laikoma savaime susijusia su subjekto vaidmeniu ar veikla, kuri iš esmės apima ir atsakomybę duomenų apsaugos požiūriu. Taip gali būti dėl bendresnių teisės aktų nuostatų arba nusistovėjusios įvairių sričių teisinės (civilinės teisės, komercinės teisės, darbo teisės ir kt.) praktikos. Šiuo atveju nustatyti duomenų valdytoją padeda įprasti vaidmenys, paprastai siejami su tam tikra atsakomybe: pavyzdžiui, darbdavys gali būti savo darbuotojų, leidėjas – savo leidinių prenumeratorių, asociacija – savo narių ar rėmėjų asmens duomenų valdytojas. Kai subjektas tvarko asmens duomenis bendraudamas su savo darbuotojais, klientais ar nariais, paprastai jis pats nustato tvarkymo tikslą ir priemones ir todėl veikia kaip duomenų valdytojas, kaip apibrėžta BDAR.

Pavyzdys. Advokatų kontoros

Įmonė ABC samdo advokatų kontorą atstovauti jai ginče. Kad galėtų atlikti šią užduotį, advokatų kontora turi tvarkyti su byla susijusius asmens duomenis. Asmens duomenų tvarkymo priežastis – advokatų kontoros įgaliojimas atstovauti klientui teisme. Tačiau šis įgaliojimas nėra konkrečiai skirtas asmens duomenims tvarkyti. Advokatų kontora veikia labai nepriklausomai, pavyzdžiui, sprenddama, kokią informaciją naudoti ir kaip ją naudoti, o iš kliento įmonės negauna jokių nurodymų dėl asmens duomenų tvarkymo. Todėl duomenų tvarkymas, kurį advokatų kontora atlieka siekdama įvykdyti savo, kaip įmonės teisinio atstovo, užduotį, yra susijęs su advokatų kontoros praktiniu vaidmeniu, todėl ji laikytina šio duomenų tvarkymo duomenų valdytoja.

Pavyzdys. Telekomunikacijų operatoriai¹¹

Teikiant elektroninių ryšių paslaugą, pavyzdžiui, elektroninio pašto paslaugą, taip pat tvarkomi asmens duomenys. Tokių paslaugų teikėjas paprastai bus laikomas duomenų valdytoju, asmens duomenų, būtinų paslaugai teikti (pvz., srauto ir sąskaitų duomenys) tvarkymo atžvilgiu. Jei vienintelė paslaugų teikėjo paskirtis ir vaidmuo yra sudaryti sąlygas perduoti žinutes e. paštu, paslaugų teikėjas nebus laikomas duomenų valdytoju pačioje žinutėje esančių duomenų atžvilgiu. Žinute perduodamų asmens duomenų atžvilgiu duomenų valdytoju paprastai laikomas tas asmuo, kuris žinutę sukūrė, o ne tas, kuris teikia perdavimo paslaugas.

28. Daugeliu atvejų, įvertinus skirtingų susijusių šalių sutarties sąlygas, galima lengviau nustatyti, kuri šalis (ar šalys) veikia kaip duomenų valdytojas. Net jei sutartyje nenurodyta, kas yra duomenų valdytojas,

¹¹ EDAV mano, kad šis pavyzdys, anksčiau įtrauktas į Direktyvos 95/46/EB 47 konstatuojamąją dalį, tebėra aktualus ir pagal BDAR.

joje gali būti pakankamai elementų, kad būtų galima daryti išvadą, kas atlieka sprendimų priėmimo funkciją, susijusią su duomenų tvarkymo tikslais ir priemonėmis. Taip pat gali būti, kad sutartyje aiškiai nurodyta, kas yra duomenų valdytojas. Jei nėra pagrindo abejoti, kad tai tiksliai atitinka tikrovę, sutarties sąlygoms prieštarauti nederėtų. Tačiau ne visais atvejais sutarties sąlygos turi lemiamą reikšmę, jei taip būtų – šalys paprasčiausiai galėtų pasidalyti atsakomybę savo nuožiūra. Negalima nei tapti duomenų valdytoju, nei išvengti duomenų valdytojo pareigų vien tik tam tikru būdu suformuojant sutarties nuostatas, kai faktinės aplinkybės rodo ką kita.

29. Jei viena šalis iš tikrųjų sprendžia, kodėl ir kaip tvarkomi asmens duomenys, ji bus duomenų valdytoja, net jei sutartyje nurodyta, kad ji yra duomenų tvarkytoja. Taip pat ne dėl to, kad komercinėje sutartyje vartojama sąvoka „subrangovas“, subjektas laikomas duomenų tvarkytoju duomenų apsaugos teisės požiūriu.¹²
30. Pagal praktinį požiūrį žodis „nustato“ reiškia, kad subjektas, kuris faktiškai daro lemiamą įtaką duomenų tvarkymo tikslams ir priemonėms, yra duomenų valdytojas. Paprastai duomenų tvarkytojo susitarime nustatoma, kas yra sprendimus priimančioji šalis (duomenų valdytojas) ir nurodymus vykdančioji šalis (duomenų tvarkytojas). Net jei duomenų tvarkytojas siūlo paslaugą, kuri preliminarai apibrėžta konkrečiu būdu, duomenų valdytojui turi būti pateiktas išsamus paslaugos aprašymas ir jis turi priimti galutinį sprendimą aktyviai pritarti duomenų tvarkymo būdai ir prireikus prašyti jį pakeisti. Be to, duomenų tvarkytojas negali vėliau keisti esminių duomenų tvarkymo elementų be duomenų valdytojo sutikimo.

Pavyzdys. Standartizuota debesijos duomenų saugyklos paslauga

Didelis debesijos duomenų saugyklos paslaugų teikėjas savo klientams siūlo galimybę saugoti didelius asmens duomenų kiekius. Paslauga yra visiškai standartizuota, o klientai beveik arba visai negali pritaikyti paslaugos individualiems poreikiams. Sutarties sąlygas vienašališkai nustato ir parengia debesijos paslaugų teikėjas ir pateikia jas klientui nepalikdamas jam jokio pasirinkimo. Įmonė X nusprendžia naudotis debesijos paslaugų teikėjo paslaugomis savo klientų asmens duomenims saugoti. Įmonė X vis tiek bus laikoma duomenų valdytoju, nes ji nusprendė naudotis šio konkretaus debesijos paslaugų teikėjo paslaugomis, kad galėtų tvarkyti asmens duomenis savo tikslais. Jei debesijos paslaugų teikėjas netvarko asmens duomenų savo tikslais ir saugo duomenis tik savo klientų vardu ir pagal jų nurodymus, paslaugų teikėjas bus laikomas duomenų tvarkytoju.

2.1.3 „Vienas ar drauge su kitais“

31. 4 straipsnio 7 dalyje pripažįstama, kad duomenų tvarkymo „tikslus ir priemones“ gali nustatyti daugiau nei vienas subjektas. Joje nurodoma, kad duomenų valdytojas yra subjektas, kuris „vienas ar drauge su kitais“ nustato duomenų tvarkymo tikslus ir priemones. Tai reiškia, kad keli skirtingi subjektai gali būti to paties duomenų tvarkymo duomenų valdytojais ir kiekvienam iš jų gali būti taikomos taikytinos duomenų apsaugos nuostatos. Atitinkamai organizacija vis tiek gali būti duomenų valdytoja, net jei ji nepriima visų sprendimų dėl tikslų ir priemonių. Bendro duomenų valdymo kriterijai ir apimtis, kuria du ar daugiau subjektų bendrai valdo duomenis, gali būti įvairaus pobūdžio, kaip paaiškinta toliau.¹³

¹² Žr., pvz., 29 straipsnio duomenų apsaugos darbo grupės nuomonę Nr. 10/2006 dėl Pasaulinės tarpbankinių finansinių telekomunikacijų organizacijos (SWIFT) atliekamo asmens duomenų tvarkymo, priimtą 2006 m. lapkričio 22 d., WP 128, p. 11.

¹³ Žr. I dalies 3 skyrių („Bendrų duomenų valdytojų apibrėžtis“).

2.1.4 „Tikslus ir priemones“

32. Ketvirtoji duomenų valdytojo apibrėžties sudedamoji dalis yra susijusi su duomenų valdytojo įtakos objektu, t. y. duomenų tvarkymo „tikslais ir priemonėmis“. Tai yra esminė sąvokos „duomenų valdytojas“ dalis: kokius aspektus turėtų nustatyti šalis, kad ją būtų galima laikyti duomenų valdytoju.
33. Žodynuose „tikslas“ apibrėžiamas kaip „norimas rezultatas, kurio siekiama arba kuriuo vadovaujamasi atliekant suplanuotus veiksmus“, o „priemonė“ – „tai, kaip gaunamas rezultatas arba pasiekiamas tikslas“.
34. BDAR nustatyta, kad duomenys turi būti renkami nustatytais, aiškiai apibrėžtais bei teisėtais tikslais ir toliau netvarkomi su tais tikslais nesuderinamu būdu. Todėl itin svarbu nustatyti duomenų tvarkymo „tikslus“ ir „priemones“ šiems tikslams pasiekti.
35. Tikslų ir priemonių nustatymas reiškia, kad atitinkamai nusprendžiama, kodėl ir kaip tvarkyti duomenis:¹⁴ atsižvelgiant į konkrečią duomenų tvarkymo operaciją, duomenų valdytojas yra subjektas, kuris nustatė, *kodėl* duomenys tvarkomi (t. y. „koku tikslu“) ir *kaip* šis tikslas bus pasiektas (t. y. kokios priemonės bus naudojamos tikslui pasiekti). Fizinis ar juridinis asmuo, kuris daro tokią įtaką asmens duomenų tvarkymui, dalyvauja nustatant to tvarkymo tikslus ir priemones pagal BDAR 4 straipsnio 7 dalyje pateiktą apibrėžtį.¹⁵
36. Duomenų valdytojas turi nuspręsti dėl duomenų tvarkymo tikslo ir priemonių, kaip aprašyta toliau. Todėl duomenų valdytojas negali vien tik nustatyti tikslą. Jis taip pat turi priimti sprendimus dėl duomenų tvarkymo priemonių. Ir atvirkščiai, šalis, veikianti kaip duomenų tvarkytojas, niekada negali nustatyti duomenų tvarkymo tikslo.
37. Praktikoje, jei duomenų valdytojas pasitelkia duomenų tvarkytoją, kad šis jo vardu tvarkytų duomenis, tai dažnai reiškia, kad duomenų tvarkytojas gali pats priimti tam tikrus sprendimus, kaip tvarkyti duomenis. EDAV pripažįsta, kad duomenų tvarkytojui gali būti suteikta tam tikra pasirinkimo laisvė, kad jis taip pat galėtų priimti tam tikrus su duomenų tvarkymu susijusius sprendimus. Atsižvelgiant į tai, reikia suteikti gairių dėl to, kokio **lygio įtaka**, nustatant „kodėl“ ir „kaip“, gali reikšti, kad subjektą reikia laikyti duomenų valdytoju ir koku mastu duomenų tvarkytojas gali pats priimti sprendimus.
38. Kai vienas subjektas aiškiai nustato tikslus ir priemones, pavesdamas kitam subjektui duomenų tvarkymo veiklą, kuri prilygsta jo išsamių nurodymų vykdymui, situacija yra paprasta ir nėra abejonių, kad antrasis subjektas turėtų būti laikomas duomenų tvarkytoju, o pirmasis subjektas - duomenų valdytoju.

Esminės ir neesminės priemonės

39. Kyla klausimas, kur nubrėžti ribą tarp sprendimų, kuriuos gali priimti tik duomenų valdytojas, ir sprendimų, kuriuos galima palikti duomenų tvarkytojo nuožiūrai. Akivaizdu, kad sprendimus dėl duomenų tvarkymo tikslo visada priima duomenų valdytojas.
40. Kalbant apie priemonių nustatymą, galima išskirti esmines ir neesmines priemones. „Esminės priemonės“ tradiciškai ir iš esmės nustato tik duomenų valdytojas. Nors neesminės priemonės taip pat gali nustatyti duomenų tvarkytojas, esminės priemonės turi nustatyti duomenų valdytojas. „Esminės priemonės“ - tai priemonės, glaudžiai susijusios su duomenų tvarkymo tikslu ir apimtimi, pavyzdžiui, tvarkomų asmens duomenų rūšis („Kuriuos duomenis reikia tvarkyti?“), tvarkymo trukmė („Kaip ilgai

¹⁴ Taip pat žr. generalinio advokato Bot išvados byloje *Wirtschaftsakademie*, C-210/16, ECLI:EU:C:2017:796, 46 punktą.

¹⁵ Sprendimas byloje *Jehovos liudytojai*, C-25/17, ECLI:EU:C:2018:551, 68 punktas.

reikia juos tvarkyti?"), duomenų gavėjų kategorijos („Kas gali juos gauti?") ir duomenų subjektų kategorijos („Kieno asmens duomenis reikia tvarkyti?"). Kartu su duomenų tvarkymo tikslu esminės priemonės taip pat glaudžiai susijusios su klausimu, ar duomenų tvarkymas yra teisėtas, būtinas ir proporcingas. „Neesminės priemonės“ yra susijusios su labiau praktiniais įgyvendinimo aspektais, pavyzdžiui, konkrečios techninės ar programinės įrangos pasirinkimu arba išsamiais saugumo priemonėmis, dėl kurių gali nuspręsti pats duomenų tvarkytojas.

Pavyzdys. Darbo užmokesčio fondo administravimas

Darbdavys A samdo kitą įmonę, kad ši administruotų atlyginimų mokėjimą jo darbuotojams. Darbdavys A duoda aiškius nurodymus, kam, kokias sumas, iki kokios datos, per kokį banką reikia mokėti, kiek laiko turi būti saugomi duomenys, kokie duomenys turi būti atskleisti mokesčių administratoriui ir t. t. Šiuo atveju duomenys tvarkomi įmonės A tikslu mokėti atlyginimus jos darbuotojams, o darbo užmokesčio administratorius negali naudoti duomenų jokiais savo tikslais. Būdas, kuriuo darbo užmokesčio fondo administratorius turėtų tvarkyti duomenis, iš esmės yra aiškiai ir tiksliai apibrėžtas. Vis dėlto darbo užmokesčio fondo administratorius gali nuspręsti dėl tam tikrų išsamių su duomenų tvarkymu susijusių klausimų, pavyzdžiui, kokią programinę įrangą naudoti, kaip paskirstyti prieigą savo organizacijoje ir pan. Tai nekeičia jo, kaip duomenų tvarkytojo, vaidmens tol, kol administratorius neprieštarauja įmonės A duotiems nurodymams arba jų neviršija.

Pavyzdys. Banko mokėjimai

Vykdydama darbdavio A nurodymus, darbo užmokesčio fondo administravimo įstaiga perduoda informaciją bankui B, kad jis galėtų atlikti faktinį mokėjimą darbdavio A darbuotojams. Ši veikla apima banko B vykdomą asmens duomenų tvarkymą bankinės veiklos vykdymo tikslu. Vykdydamas šią veiklą bankas nepriklausomai nuo darbdavio A sprendžia, kokius duomenis reikia tvarkyti, kad būtų suteikta paslauga, kiek laiko duomenys turi būti saugomi ir t. t. Darbdavys A negali daryti jokios įtakos banko B duomenų tvarkymo tikslui ir priemonėms. Todėl šio duomenų tvarkymo atveju bankas B laikytinas duomenų valdytoju, o asmens duomenų perdavimas iš darbo užmokesčio fondo administravimo įstaigos laikytinas informacijos atskleidimu tarp dviejų duomenų valdytojų, t. y. darbdavio A bankui B.

Pavyzdys. Buhalteriai

Darbdavys A taip pat samdo buhalterinės apskaitos įmonę C, kad ši atliktų jų buhalterinės apskaitos auditą, todėl perduoda duomenis apie finansines operacijas (įskaitant asmens duomenis) įmonei C. Buhalterinės apskaitos įmonė C tvarko šiuos duomenis be išsamių A nurodymų. Buhalterinės apskaitos įmonė C, vadovaudamasi teisės aktų nuostatomis, reglamentuojančiomis C vykdomos audito veiklos užduotis, pati nusprendžia, kad jos surinkti duomenys bus tvarkomi tik A audito tikslais, ir nustato, kokius duomenis ji turi turėti, kokių kategorijų asmenis reikia registruoti, kiek laiko duomenys turi būti saugomi ir kokias technines priemones naudoti. Tokiomis aplinkybėmis buhalterinės apskaitos įmonė C, teikdama audito paslaugas įmonei A, turi būti laikoma savo pačios duomenų valdytoju. Tačiau šis vertinimas gali būti skirtingas, atsižvelgiant į įmonės A nurodymų lygį. Tuo atveju, kai teisės aktuose nenustatytos konkrečios buhalterinės apskaitos įmonės pareigos, o kliento įmonė pateikia labai išsamius nurodymus dėl duomenų tvarkymo, buhalterinės apskaitos įmonė iš tiesų veiktų kaip duomenų tvarkytojas. Būtų galima atskirti situaciją, kai duomenų tvarkymas pagal šią profesiją reglamentuojančius įstatymus atliekamas kaip buhalterinės apskaitos įmonės pagrindinės veiklos dalis, ir kai duomenų tvarkymas yra labiau ribota, pagalbinė užduotis, atliekama kaip kliento įmonės veiklos dalis.

Pavyzdys. Prieglobos paslaugos

Darbdavys A samdo prieglobos paslaugos teikėją H, kad šis saugotų užšifruotus duomenis H serveriuose. Prieglobos paslaugos teikėjas H nenustato, ar jos priegloboje esantys duomenys yra asmens duomenys, ir netvarko duomenų jokiais kitais būdais, išskyrus jų saugojimą savo serveriuose. Kadangi saugojimas yra vienas iš asmens duomenų tvarkymo veiklos pavyzdžių, prieglobos paslaugos teikėjas H tvarko asmens duomenis darbdavio A vardu, todėl jis yra duomenų tvarkytojas. Darbdavys A turi pateikti H būtinus nurodymus ir pagal 28 straipsnį sudaryti susitarimą dėl duomenų tvarkymo, kuriuo reikalaujama, kad H įgyvendintų technines ir organizacines saugumo priemones. H privalo padėti A užtikrinti, kad būtų imtasi būtinų saugumo priemonių, ir pranešti jai apie bet kokį asmens duomenų saugumo pažeidimą.

41. Nors sprendimus dėl neesminių priemonių galima palikti duomenų tvarkytojui, susitarime su duomenų tvarkytoju duomenų valdytojas vis tiek turi numatyti tam tikrus elementus, pvz., susijusius su saugumo reikalavimu, pvz., nurodymą imtis visų priemonių, kurių reikalaujama pagal BDAR 32 straipsnį. Susitarime taip pat turi būti nurodyta, kad duomenų tvarkytojas turi padėti duomenų valdytojui užtikrinti, kad būtų laikomasi, pavyzdžiui, 32 straipsnio. Bet kuriuo atveju duomenų valdytojas lieka atsakingas už tinkamų techninių ir organizacinių priemonių įgyvendinimą, kad užtikrintų ir galėtų įrodyti, jog duomenų tvarkymas vykdomas pagal reglamentą (24 straipsnis). Tai darydamas duomenų valdytojas turi atsižvelgti į duomenų tvarkymo pobūdį, aprėptį, kontekstą ir tikslus, taip pat į pavojų fizinių asmenų teisėms ir laisvėms. Dėl šios priežasties duomenų valdytojas turi būti išsamiai informuotas apie naudojamas priemones, kad galėtų priimti pagrįstą sprendimą šiuo klausimu. Kad duomenų valdytojas galėtų įrodyti duomenų tvarkymo teisėtumą, rekomenduojama duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo sutartyje ar kitame teisiškai privalomame dokumente nurodyti bent jau būtinąs technines ir organizacines priemones.

Pavyzdys. Skambučių centras

Įmonė X nusprendžia dalį klientų aptarnavimo paslaugų užsakyti atlikti skambučių centrui. Skambučių centras gauna identifikuojančius duomenis apie klientų pirkinius ir kontaktinę informaciją. Skambučių centras naudoja savo programinę įrangą ir IT infrastruktūrą X bendrovės klientų asmens duomenims tvarkyti. Įmonė X pasirašo duomenų tvarkytojo susitarimą su skambučių centro paslaugų teikėju pagal BDAR 28 straipsnį, nustačiusi, kad skambučių centro siūlomos techninės ir organizacinės saugumo priemonės yra tinkamos atsižvelgiant į susijusią riziką ir kad skambučių centras asmens duomenis tvarkys tik įmonės X tikslais ir laikydamasis jos nurodymų. Įmonė X nepateikia skambučių centrui jokių papildomų nurodymų dėl konkrečios naudotinos programinės įrangos ar išsamių nurodymų dėl konkrečių saugumo priemonių, kurios turi būti įgyvendintos. Šiame pavyzdyje įmonė X išlieka duomenų valdytoju, nepaisant to, kad skambučių centras nustatė tam tikras neesmines duomenų tvarkymo priemones.

2.1.5 „Duomenų tvarkymo“

42. Duomenų valdytojo nustatyti tikslai ir priemonės turi būti susiję su „asmens duomenų tvarkymu“. BDAR 4 straipsnio 2 dalyje asmens duomenų tvarkymas apibrėžiamas kaip „bet kokia su asmens duomenimis ar asmens duomenų rinkiniais atliekama operacija ar operacijų seka“. Todėl sąvoką „duomenų valdytojas“ galima susieti su viena duomenų tvarkymo operacija arba su operacijų seka.

Praktiškai tai gali reikšti, kad konkretaus subjekto vykdomas duomenų valdymas gali būti taikomas visam atitinkamam duomenų tvarkymui, bet gali apribotas ir tam tikru duomenų tvarkymo etapu.¹⁶

43. Praktiškai asmens duomenų tvarkymas, kuriame dalyvauja keli subjektai, gali būti suskirstytas į kelias smulkesnes tvarkymo operacijas, kurių tikslą ir priemones kiekvienas subjektas gali nustatyti atskirai. Kita vertus, tuo pačiu (-ais) tikslu (-ais) keli subjektai gali vykdyti duomenų tvarkymo operacijų rinkinį ar seką, ir tokiu atveju gali būti, kad duomenų tvarkyme dalyvauja vienas ar daugiau bendrų duomenų valdytojų. Kitaip tariant, įvairios šioje grandinėje atliekamos duomenų tvarkymo operacijos smulkiausiu lygmeniu gali pasirodyti nesusijusios, nes kiekviena iš jų gali būti siekiama skirtingo tikslo. Tačiau būtina kruopščiai patikrinti, ar šių duomenų tvarkymo operacijų aukščiausiu lygmeniu nereikėtų laikyti „operacijų seka“, kuria siekiama bendro tikslo naudojant bendrai nustatytas priemones.
44. Kiekvienas, nusprendęs tvarkyti duomenis, turi apsvarstyti, ar jie apima asmens duomenis, ir, jei taip, kokios yra BDAR nustatytos prievolės. Subjektas bus laikomas „duomenų valdytoju“, net jei jis sąmoningai nesiekia tvarkyti asmens duomenų arba neteisingai nusprendė, kad netvarko asmens duomenų.
45. Nebūtina, kad duomenų valdytojas iš tikrųjų turėtų prieigą prie tvarkomų duomenų.¹⁷ Asmuo, kuris užsako duomenų tvarkymo veiklą ir taip daro lemiamą įtaką duomenų tvarkymo tikslui ir (esminėms) priemonėms (pvz., pakoreguoja paslaugos parametrus taip, kad tai daro įtaką tam, kieno asmens duomenis reikia tvarkyti), turi būti laikomas duomenų valdytoju, nors jis niekada neturės faktinės prieigos prie duomenų.

Pavyzdys. 1 rinkos tyrimas

Įmonė ABC nori išsiaiškinti, kokie vartotojai labiausiai gali susidomėti jos produktais, ir sudaro sutartį su paslaugų teikėju XYZ, kad gautų reikiamą informaciją.

Įmonė ABC nurodo XYZ, kokio pobūdžio informacija ją domina, ir pateikia klausimų, kuriuos reikia užduoti rinkos tyrime dalyvaujantiems asmenims, sąrašą.

Įmonė ABC iš XYZ gauna tik statistinę informaciją (pvz., nustatančią vartotojų tendencijas pagal regionus) ir pati negali susipažinti su asmens duomenimis. Nepaisant to, įmonė ABC nusprendė, kad duomenys turėtų būti tvarkomi, jie turėtų būti tvarkomi pagal jos tikslą ir atsižvelgiant į jos veiklą, ir pateikė XYZ išsamius nurodymus, kokią informaciją rinkti. Todėl bendrovė ABC vis dar laikytina duomenų valdytoju, kai asmens duomenys tvarkomi siekiant pateikti prašomą informaciją. XYZ gali tvarkyti duomenis tik įmonės ABC nurodytu tikslu ir pagal jos išsamius nurodymus, todėl ji laikytina duomenų tvarkytoju.

Pavyzdys. 2 rinkos tyrimas

Įmonė ABC nori išsiaiškinti, kokie vartotojai labiausiai gali susidomėti jos gaminiais. Paslaugų teikėja XYZ yra rinkos tyrimų agentūra, kuri rinko informaciją apie vartotojų interesus, naudodama įvairius

¹⁶ Sprendimas byloje *Jehovas liudytojai*, C-40/17, ECLI:EU:C:2019:629, 74 punktas: "(K)aip [...] nurodė generalinis advokatas, iš to matyti, kad fizinis arba juridinis asmuo kartu su kitais gali būti atsakingas, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 95/46 2 straipsnio d punktą, tik už tas asmens duomenų tvarkymo operacijas, kurių tikslus ir būdus jis yra kartu nustatęs. Tačiau, [...] šis fizinis arba juridinis asmuo negali būti laikomas atsakingu, kaip apibrėžta minėtoje nuostatoje, už ankstesnes ar vėlesnes tvarkymo grandinės operacijas, kurių tikslų ir būdų jis nėra nustatęs".

¹⁷ Sprendimas byloje *Wirtschaftsakademie*, C-201/16, ECLI:EU:C:2018:388, 38.punktas.

klausimynus, susijusius su įvairiais produktais ir paslaugomis. Paslaugų teikėja XYZ šiuos duomenis surinko ir išanalizavo savarankiškai pagal savo metodiką, negavusi jokių nurodymų iš įmonės ABC. Paslaugų teikėja XYZ, atsakydama į įmonės ABC prašymą, parengs statistinę informaciją, tačiau tai padarys negaudama jokių papildomų nurodymų, kokius asmens duomenis reikia tvarkyti ar kaip juos tvarkyti, kad būtų galima parengti šiuos statistinius duomenis. Šiame pavyzdyje paslaugų teikėja XYZ veikia kaip vienintelis duomenų valdytojas, kuris tvarko asmens duomenis rinkos tyrimų tikslais ir savarankiškai nustato, kokiomis priemonėmis tai daryti. Įmonė ABC neturi jokio konkretaus vaidmens ar atsakomybės pagal duomenų apsaugos teisės aktą, susijusio su šia duomenų tvarkymo veikla, nes įmonė ABC gauna nuasmenintus statistinius duomenis ir nedalyvauja nustatant duomenų tvarkymo tikslus ir priemones.

3 BENDRŲ DUOMENŲ VALDYTOJŲ APIBRĖŽTIS

3.1 Bendrų duomenų valdytojų apibrėžtis

46. Bendro duomenų valdytojo statusą galima įgyti, kai tvarkant duomenis dalyvauja daugiau nei vienas subjektas.
47. Nors ši sąvoka nėra nauja ir jau egzistavo Direktyvoje 95/46/EB, BDAR 26 straipsnyje nustatomos konkrečios bendrų duomenų valdytojų taisyklės ir jų santykių reglamentavimo sistema. Be to, Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (ESTT) naujausiuose sprendimuose išaiškino šią sąvoką ir jos pasekmes.¹⁸
48. Kaip išsamiau paaiškinta II dalies 2 skyriuje, tai, kad subjektai laikomi bendrais duomenų valdytojais turės daugiausia pasekmių paskirstant prievoles, susijusias su duomenų apsaugos taisyklių laikymusi, visų pirma fizinių asmenų teisių atžvilgiu.
49. Atsižvelgiant į tai, tolesniame skyriuje siekiama pateikti gaires dėl sąvokos „bendri duomenų valdytojai“ pagal BDAR ir ESTT praktiką, kad subjektams būtų lengviau nustatyti, kur jie gali veikti kaip bendri duomenų valdytojai, ir praktiškai taikyti šią sąvoką.

3.2 Bendro duomenų valdymo buvimas

3.2.1 Bendro pobūdžio pastabos

50. BDAR 4 straipsnio 7 dalyje pateikta duomenų valdytojo apibrėžtis yra atskaitos taškas nustatant bendrą duomenų valdymą. Todėl šio skyriaus pastabos yra tiesiogiai susiję su skyriuje apie sąvoką „duomenų valdytojas“ pateiktomis pastabomis ir jas papildo. Todėl šio bendro duomenų valdymo vertinimas turėtų atitikti pirmiau parengtą „vieno“ subjekto atliekamo duomenų valdymo vertinimą.
51. BDAR 26 straipsnyje, kuris atspindi BDAR 4 straipsnio 7 dalyje pateiktą apibrėžtį, nustatyta, kad *"Kai du ar daugiau duomenų valdytojų kartu nustato duomenų tvarkymo tikslus ir priemones, jie yra bendri duomenų valdytojai"*. Plačiąja prasme bendras duomenų valdymas konkrečios duomenų tvarkymo

¹⁸ Žr. visų pirma *Unabhängiges Landeszentrum für Datenschutz Schleswig-Holstein prieš Wirtschaftsakademie*, (C-210/16), *Tietosuojavaltuutettu prieš Jehovan todistajat - uskonnollinen yhdyskunta* (C-25/17), *Fashion ID GmbH & Co. KG prieš Verbraucherzentrale NRW eV* (C-40/17). Pažymėtina, kad nors šiuos sprendimus ESTT priėmė dėl Direktyvoje 95/46/EB įtvirtintos sąvokos „bendri duomenų valdytojai“, jie tebegalioja ir BDAR kontekste, atsižvelgiant į tai, kad šią sąvoką apibrėžiantys elementai pagal BDAR išlieka tokie patys kaip ir pagal direktyvą.

veiklos atžvilgiu egzistuoja tada, kai skirtingos šalys *drauge* nustato šios duomenų tvarkymo veiklos tikslą ir priemones. Todėl vertinant, ar egzistuoja bendri duomenų valdytojai, reikia patikrinti, ar dėl duomenų valdytoją apibūdinančių tikslų ir priemonių nustatymo sprendžia daugiau nei viena šalis. „Drauge“ turi būti aiškinama kaip „kartu su“ arba „ne vienas“, įvairiomis formomis ir deriniais, kaip paaiškinta toliau.

52. Bendro duomenų valdymo vertinimas turėtų būti atliekamas remiantis ne formaliu aspektu, o faktine tikrosios įtakos duomenų tvarkymo tikslams ir priemonėms analize. Visus esamus ar numatomus susitarimus reikėtų patikrinti atsižvelgiant į faktines aplinkybes, susijusias su šalių santykiais. Vien formalaus kriterijaus nepakaktų bent dėl dviejų priežasčių: kai kuriais atvejais bendro duomenų valdytojo formalus paskyrimas, pavyzdžiui, nustatytas teisės aktu arba sutartimi, būtų neįvykdytas; kitais atvejais gali būti, kad formalus paskyrimas neatspindi realių susitarimų, nes duomenų valdytojo vaidmuo formaliai patikimas subjektui, kuris iš tikrųjų negali „nustatyti“ duomenų tvarkymo tikslų ir priemonių.
53. Ne visais atvejais duomenų tvarkymas, kuriame dalyvauja keli subjektai, lemia bendrą duomenų valdymą. Svarbiausias bendro duomenų valdymo kriterijus yra **bendras dviejų ar daugiau subjektų dalyvavimas nustatant duomenų tvarkymo tikslus ir priemones**. Tiksliau, bendras dalyvavimas turi apimti, viena vertus, tikslų ir, kita vertus, priemonių nustatymą. Jei kiekvieną iš šių elementų nustato visi susiję subjektai, jie turėtų būti laikomi bendrais duomenų valdytojais atitinkamo duomenų tvarkymo atžvilgiu.

3.2.2 Bendro dalyvavimo vertinimas

54. Bendras dalyvavimas nustatant tikslus ir priemones reiškia, kad daugiau nei vienas subjektas turi lemiamą įtaką tam, ar ir kaip atliekamas duomenų tvarkymas. Praktiškai bendras dalyvavimas gali būti kelių skirtingų formų. Pavyzdžiui, bendras dalyvavimas gali būti dviejų ar daugiau subjektų priimto **bendro sprendimo** forma arba dviejų ar daugiau subjektų priimtų **konvergencinių sprendimų** dėl tikslų ir esminių priemonių rezultatas.
55. Bendras dalyvavimas priimant *bendrą sprendimą* reiškia, kad sprendžiama kartu ir apima bendrą ketinimą, kaip dažniausiai suprantama BDAR 26 straipsnyje nurodyta sąvoka „kartu“.

Bendro dalyvavimo priimant *konvergencinius sprendimus* situacija visų pirma kyla iš ESTT praktikos dėl sąvokos „bendri duomenų valdytojai“. Sprendimai gali būti laikomi konvergenciniais dėl tikslų ir priemonių, **jei jie papildo vienas kitą ir yra būtini tam, kad duomenų tvarkymas vyktų taip, kad jie turėtų apčiuopiamą poveikį nustatant duomenų tvarkymo tikslus ir priemones**. Reikėtų pabrėžti, kad konvergencinių sprendimų sąvoką reikia vertinti atsižvelgiant į duomenų tvarkymo tikslus ir priemones, bet ne į kitus šalių komercinių santykių aspektus.¹⁹ Todėl šiame kontekste svarbus kriterijus, pagal kurį galima nustatyti konvergencinius sprendimus yra tai, **ar duomenų tvarkymas nebūtų įmanomas be abiejų šalių dalyvavimo nustatant tikslus ir priemones, t. y. kad kiekvienos šalies atliekamas duomenų tvarkymas yra neatskiriamas, t. y. neatsiejamai susijęs**. Vis dėlto bendrų duomenų valdytojų, veikiančių pagal konvergencinius sprendimus, atveją reikėtų atskirti nuo duomenų tvarkytojo atvejo, nes pastarasis, dalyvaudamas tvarkant duomenis, juos tvarko ne savo tikslais, o duomenų valdytojo vardu.

¹⁹ Iš tiesų, visi komerciniai susitarimai yra susiję su konvergenciniais sprendimais, priimamais vykstant procesui, kurio metu pasiekiamas susitarimas.

56. Tai, kad viena iš šalių neturi teisės susipažinti su tvarkomais asmens duomenimis, nėra pakankamas pagrindas paneigti bendro duomenų valdymo egzistavimą.²⁰ Pavyzdžiui, byloje *Jehovos liudytojai* ESTT laikėsi nuomonės, kad religinė bendruomenė kartu su tikėjimą skelbiančiais savo nariais turi būti laikoma asmens duomenų, kuriuos minėti nariai renka vykdydami skelbimo „nuo durų iki durų“ veiklą, valdytoja.²¹ ESTT laikėsi nuomonės, kad nebūtina, jog bendruomenė turėtų galimybę susipažinti su šiais duomenimis arba kad būtų įrodyta, jog ji savo nariams davė rašytinius nurodymus arba pavedimus dėl tokių duomenų tvarkymo.²² Bendruomenė dalyvavo nustatant tikslus ir priemones, organizuodama ir koordinuodama savo narių veiklą, kuri padėjo siekti Jehovos liudytojų bendruomenės tikslo.²³ Be to, bendruomenei bendrai žinoma, kad taip duomenys tvarkomi siekiant sleisti jos išpažįstamą tikėjimą.²⁴
57. Taip pat svarbu pabrėžti, kad, kaip išaiškino ESTT, subjektas kartu su kitu (-ais) bus atsakingas tik už tas duomenų tvarkymo operacijas, kurių tikslus ir būdus jis yra kartu nustatęs, visų pirma konvergencinių sprendimų atveju. Jei vienas iš šių subjektų vienas pats nusprendžia dėl ankstesnių ar vėlesnių tvarkymo grandinės operacijų tikslų ir būdų, šis subjektas turi būti laikomas vieninteliu šios ankstesnės ar vėlesnės operacijos duomenų valdytoju.²⁵
58. Bendros atsakomybės buvimas nebūtinai reiškia, kad įvairių su asmens duomenų tvarkymu susijusių ūkio subjektų atsakomybė yra lygiavertė. Priešingai, ESTT išaiškino, kad šie subjektai gali dalyvauti tvarkant duomenis skirtinguose etapuose ir skirtingu mastu, todėl kiekvieno jų atsakomybės lygis turi būti įvertintas atsižvelgiant į visas reikšmingas konkretaus atvejo aplinkybes.
- 3.2.2.1 Bendrai nustatytas (-i) tikslas (-ai)*
59. Bendras duomenų valdymas yra tada, kai subjektai, dalyvaujantys tame pačiame duomenų tvarkyme, tvarko duomenis bendrai apibrėžtais tikslais. Tai atvejis, kai susiję subjektai tvarko duomenis tais pačiais arba bendrais tikslais.
60. Be to, kai subjektai nesiekia to paties duomenų tvarkymo tikslo, bendras duomenų valdymas, remiantis ESTT praktika, taip pat gali būti nustatytas, kai susiję subjektai siekia glaudžiai susijusių ar vienas kitą papildančių tikslų. Taip gali būti, pavyzdžiui, kai dėl tos pačios duomenų tvarkymo operacijos gaunama abipusė nauda, jei kiekvienas iš susijusių subjektų dalyvauja nustatant atitinkamos duomenų tvarkymo operacijos tikslus ir priemones. Tačiau abipusės naudos sąvoka nėra lemiamą ir gali būti tik požymis. Pavyzdžiui, byloje *Fashion ID* ESTT išaiškino, kad interneto svetainės operatorius dalyvauja nustatant duomenų tvarkymo tikslus (ir priemones), kai į interneto svetainę integruoja socialinį modulį, siekdamas optimizuoti savo produktą, kurie tampa labiau matomi socialiniame tinkle, reklamą. ESTT nusprendė, kad nagrinėjamos duomenų tvarkymo operacijos buvo ekonomiškai naudingos tiek interneto svetainės operatoriui, tiek socialinio modulio tiekėjui.²⁶
61. Taip pat, kaip pažymėjo ESTT byloje *Wirtschaftsakademie*, asmens duomenų tvarkymas, naudojant statistinius duomenis apie gerbėjų tinklalapio lankytojus, yra skirtas tam, būtų sudaryta galimybė *Facebook* pagerinti jo tinkle skleidžiamos reklamos sistemą ir gerbėjų tinklalapio administratoriui gauti

²⁰ Sprendimas byloje *Wirtschaftsakademie*, C-210/16, ECLI:EU:C:2018:388, 38.punktas.

²¹ Sprendimas byloje *Jehovos liudytojai*, C-25/17, ECLI:EU:C:2018:551, 75 punktą.

²² Ten pat.

²³ Ten pat, 71 dalis.

²⁴ Ten pat.

²⁵ Sprendimo byloje *Fashion ID*, C-40/17, ECLI:EU:2018:1039, 74 punktą "Tačiau, nedarant poveikio civilinei atsakomybei pagal nacionalinę teisę šiuo atžvilgiu, šis fizinis arba juridinis asmuo negali būti laikomas atsakingu, kaip apibrėžta minėtoje nuostatoje, už ankstesnes ar vėlesnes tvarkymo grandinės operacijas, kurių tikslų ir būdų jis nėra nustatęs".

²⁶ Sprendimas byloje *Fashion ID*, C-40/17, ECLI:EU:2018:1039, 80 punktą.

statistinius duomenis, siekiant valdyti savo veiklos skatinimą.²⁷ Šiuo atveju kiekvienas subjektas siekia tenkinti savo interesus, tačiau abi šalys dalyvauja nustatant gerbėjų tinklalapio lankytojų asmens duomenų tvarkymo tikslus (ir būdus).²⁸

62. Šiuo atžvilgiu svarbu pabrėžti, kad vien abipusė nauda (pvz., komercinė), gaunama iš duomenų tvarkymo veiklos, nelemia bendro duomenų valdymo. Jei duomenis tvarkantis subjektas nesiekia jokio (-ių) savo tikslo (-ų), susijusio (-ių) su duomenų tvarkymo veikla, o tik gauna atlygį už suteiktas paslaugas, jis veikia kaip duomenų tvarkytojas, o ne kaip bendras duomenų valdytojas.

3.2.2.2 Bendrai nustatytos priemonės

63. Taip pat reikalaujama, kad esant bendram duomenų valdymui du ar daugiau subjektų darytų įtaką duomenų tvarkymo priemonėms. Tai nereiškia, kad tam, jog egzistuotų bendras duomenų valdymas, kiekvienas dalyvaujantis subjektas visais atvejais turi nustatyti visas priemones. Iš tiesų, kaip išaiškino ESTT, skirtinguose duomenų tvarkymo etapuose ir skirtingu mastu gali dalyvauti skirtingi subjektai. Todėl skirtingi bendri duomenų valdytojai duomenų tvarkymo priemones gali apibrėžti skirtingu mastu, priklausomai nuo to, kas faktiškai gali tai padaryti.
64. Taip pat gali būti, kad vienas iš dalyvaujančių subjektų suteikia duomenų tvarkymo priemones ir leidžia jas naudoti kitų subjektų vykdomai asmens duomenų tvarkymo veiklai. Subjektas, nusprendęs pasinaudoti tomis priemonėmis, kad asmens duomenys galėtų būti tvarkomi konkrečiu tikslu, taip pat dalyvauja nustatant duomenų tvarkymo priemones.
65. Toks scenarijus visų pirma gali būti taikomas platformoms, standartizuotoms priemonėms ar kitai infrastruktūrai, kuri leidžia šalims tvarkyti tuos pačius asmens duomenis ir kurią viena iš šalių sukūrė tam tikru būdu, kad ja galėtų naudotis kitos šalys, kurios taip pat gali nuspręsti, kaip ją sukurti.²⁹ Naudojimasis jau esama technine sistema neužkerta kelio bendram duomenų valdymui, kai sistemos naudotojai gali nuspręsti, kaip tvarkyti asmens duomenis tokiomis aplinkybėmis.
66. Pavyzdžiui, ESTT byloje *Wirtschaftsakademie* konstatavo, kad *Facebook* talpinamo gerbėjų tinklalapio administratorius, nustatydamas parametrus pagal savo tikslinę auditoriją ir savo veiklos valdymo bei skatinimo tikslus, turi būti laikomas dalyvaujančiu nustatant asmens duomenų, susijusių su jo gerbėjų tinklalapio lankytojais, tvarkymo priemones.
67. Be to, jei subjektas pasirenks savo tikslais naudoti kito subjekto sukurtą priemonę ar kitą sistemą, leidžiančią tvarkyti asmens duomenis, tikėtina, kad tai bus priimtas bendras šių subjektų sprendimas dėl tokio tvarkymo priemonių. Tai išplaukia iš *Fashion ID* bylos, kurioje ESTT padarė išvadą, kad į savo interneto svetainę integruodama *Facebook* mygtuką „Patinka“, kurį *Facebook* suteikė interneto svetainių administratoriams, *Fashion ID*, darė lemiamą įtaką operacijoms, susijusioms su jos interneto svetainės lankytojų asmens duomenų rinkimu ir perdavimu *Facebook*, ir todėl kartu su *Facebook* nustatė tokio tvarkymo priemones.³⁰
68. Svarbu pabrėžti, kad **naudojant bendrą duomenų tvarkymo sistemą ar infrastruktūrą ne visais atvejais susijusios šalys bus laikomos bendrais duomenų valdytojais**, visų pirma tais atvejais, kai jų vykdomas duomenų tvarkymas yra atskiriamas ir viena šalis galėtų jį atlikti be kitos šalies įsikišimo arba

²⁷ Sprendimas byloje *Wirtschaftsakademie*, C-210/16, ECLI:EU:C:2018:388, 34.punktas.

²⁸ Sprendimas byloje *Wirtschaftsakademie*, C-210/16, ECLI:EU:C:2018:388, 39.punktas.

²⁹ Sistemos teikėjas gali būti bendras duomenų valdytojas, jei tenkinami pirmiau minėti kriterijai, t. y. jei teikėjas dalyvauja nustatant tikslus ir priemones. Priešingu atveju sistemos teikėjas turėtų būti laikomas duomenų tvarkytoju.

³⁰ Sprendimas byloje *Fashion ID*, C-40/17, ECLI:EU:2018:1039, 77- 79 punktai.

kai paslaugų teikėjas yra duomenų tvarkytojas, neturintis jokio savo paties tikslo (vien komercinės naudos susijusioms šalims nepakanka, kad tai būtų laikoma duomenų tvarkymo tikslu).

Pavyzdys. Kelionių agentūra

Kelionių agentūra, siekdama atlikti organizuotų turistinių kelionių rezervacijas, savo klientų asmens duomenis siunčia oro transporto bendrovėms ir viešbučių tinklui. Oro transporto bendrovė ir viešbutis patvirtina, kad yra norimų laisvų vietų ir kambarių. Kelionių agentūra savo klientams išduoda kelionės dokumentus ir kvitus. Kiekvienas subjektas tvarko duomenis, kad galėtų vykdyti savo veiklą ir naudotis savo priemonėmis. Šiuo atveju kelionių agentūra, oro transporto bendrovė ir viešbutis yra trys skirtingi duomenų valdytojai, kurie duomenis tvarko atskirais tikslais, ir nėra jokio bendro valdymo.

Tuomet kelionių agentūra, viešbučių tinklas ir oro linijų bendrovė nusprendžia kartu dalyvauti kuriant bendrą interneto platformą, skirtą bendram tikslui - teikti kelionės paslaugų paketų pasiūlymus. Jie susitaria dėl esminių priemonių, kurias naudos, kaip antai, kokie duomenys bus saugomi, kaip bus skirstomos ir patvirtinamos rezervacijos ir kas gali susipažinti su saugoma informacija. Be to, jie nusprendžia dalytis savo klientų duomenimis, kad galėtų vykdyti bendrus rinkodaros veiksmus. Šiuo atveju kelionių agentūra, oro transporto bendrovė ir viešbučių tinklas kartu nustato, kodėl ir kaip tvarkomi jų klientų asmens duomenys, todėl jie bus bendri duomenų valdytojai, atliekantys duomenų tvarkymo operacijas, susijusias su bendra internetine rezervavimo platforma ir bendrais rinkodaros veiksmiais. Tačiau kiekvienas iš jų vis tiek išliktų savarankišku duomenų valdytoju, kitos duomenų tvarkymo veiklos, vykdomos už bendros internetinės platformos ribų, atžvilgiu.

Pavyzdys. Institutų vykdomas mokslinių tyrimų projektas

Keli mokslinių tyrimų institutai nusprendžia dalyvauti konkrečiame bendrame mokslinių tyrimų projekte ir tam tikslui naudoti vieno iš projekte dalyvaujančių institutų turimą platformą. Kiekvienas institutas bendrų tyrimų tikslais į platformą įkelia jau turimus asmens duomenis ir naudoja kitų per platformą pateiktus duomenis tyrimams atlikti. Šiuo atveju visi institutai laikomi bendrais asmens duomenų valdytojais tvarkant asmens duomenis, kurie tvarkomi saugant ir atskleidžiant informaciją iš šios platformos, nes jie kartu nusprendė dėl duomenų tvarkymo tikslo ir naudojamos priemonės (esamos platformos). Tačiau kiekvienas iš institutų yra atskiras duomenų valdytojas bet kokio kito duomenų tvarkymo, kuris gali būti atliekamas už platformos ribų jų atitinkamais tikslais, atveju.

Pavyzdys. Rinkodaros veikla

Įmonės A ir B pradėjo prekiauti bendru prekės ženklu pažymėtu produktu C ir nori surengti renginį šiam produktui reklamuoti. Todėl jos nusprendžia dalytis savo klientų ir potencialių klientų duomenų bazių duomenimis ir pagal juos sudaryti kviestinių renginio dalyvių sąrašą. Jie taip pat susitaria dėl kvietimų į renginį siuntimo tvarkos, atsiliepimų rinkimo renginio metu ir tolesnių rinkodaros veiksmų. Įmonės A ir B gali būti laikomos bendrais duomenų valdytojais tvarkant su reklaminio renginio organizavimu susijusius asmens duomenis, nes šiomis aplinkybėmis jos kartu sprendžia dėl bendrai nustatyto tikslo ir esminių duomenų tvarkymo priemonių.

Pavyzdys. Klinikiniai tyrimai³¹

Sveikatos priežiūros paslaugų teikėjas (tyrėjas) ir universitetas (rėmėjas) nusprendžia kartu pradėti klinikinį tyrimą tuo pačiu tikslu. Jie kartu bendradarbiauja rengiant tyrimo protokolą (t. y. tyrimo tikslas, metodika ir (arba) planas, duomenys, kurie bus renkami, tiriamųjų asmenų atmetimo ir (arba) įtraukimo kriterijai, pakartotinis duomenų bazės naudojimas (jei reikia) ir kt.). Jie gali būti laikomi bendrais šio klinikinio tyrimo duomenų valdytojais, nes kartu nustato ir susitaria dėl to paties duomenų tvarkymo tikslo ir esminių priemonių. Asmens duomenų rinkimą iš paciento medicininės kortelės mokslinių tyrimų tikslais reikia atskirti nuo tų pačių duomenų saugojimo ir naudojimo paciento priežiūros tikslais, kurių duomenų valdytoju išlieka sveikatos priežiūros paslaugų teikėjas.

Jei tyrėjas nedalyvauja rengiant protokolą (jis tik sutinka su rėmėjo jau parengtu protokolu), o protokolą rengia tik rėmėjas, tyrėjas turėtų būti laikomas šio klinikinio tyrimo duomenų tvarkytoju, o rėmėjas - duomenų valdytoju.

Pavyzdys. Kvalifikuotų specialistų paieškos įmonės

Įmonė X padeda įmonei Y ieškoti naujų darbuotojų, teikdama savo žinomą pridėtinės vertės paslaugą „global matchz“. Įmonė X tinkamų kandidatų ieško tiek pagal įmonės X tiesiogiai gautus gyvenimo aprašymus, tiek pagal savo duomenų bazėje saugomus gyvenimo aprašymus. Tokią duomenų bazę įmonė X kuria ir tvarko pati. Taip įmonė X lengviau suranda darbo pasiūlymus atitinkančių kandidatų ir taip padidina savo pajamas. Nors įmonės X ir Y oficialiai nepriėmė bendro sprendimo, jos kartu dalyvauja duomenų tvarkyme, siekdamos surasti tinkamus kandidatus, remdamosi konvergenciniais sprendimais: įmonės X sprendimu sukurti ir valdyti paslaugą „global matchz“ ir įmonės Y sprendimu papildyti duomenų bazę tiesiogiai gautais gyvenimo aprašymais. Tokie sprendimai vienas kitą papildė, yra neatsiejami ir būtini, kad būtų galima vykdyti tinkamų kandidatų paiešką. Todėl šiuo konkrečiu atveju šios įmonės turėtų būti laikomos bendrais valdytojais tokio duomenų tvarkymo atžvilgiu. Tačiau įmonė X yra vienintelis duomenų tvarkymo, būtino jos duomenų bazei tvarkyti, valdytojas, o įmonė Y yra vienintelis vėlesnio įdarbinimo duomenų tvarkymo savo tikslais (pokalbių organizavimas, sutarties sudarymas ir žmogiškųjų išteklių duomenų tvarkymas) valdytojas.

Pavyzdys. Sveikatos duomenų analizė

Įmonė ABC, kraujospūdžio stebėjimo programėlės kūrėja, ir įmonė XYZ, medicinos specialistams skirtų programėlių tiekėja, nori ištirti, kaip kraujospūdžio pokyčiai gali padėti nuspėti tam tikras ligas. Įmonės nusprendžia pradėti bendrą projektą ir kreiptis į ligoninę DEF, kad ši taip pat įsitrauktų.

Asmens duomenis, kurie bus tvarkomi šiame projekte, sudaro asmens duomenys, kuriuos įmonė ABC, ligoninė DEF ir įmonė XYZ tvarko atskirai kaip atskiri duomenų valdytojai. Sprendimą tvarkyti šiuos duomenis, kad būtų galima įvertinti kraujospūdžio pokyčius, šie trys subjektai priima kartu. Įmonė ABC, ligoninė DEF ir įmonė XYZ kartu nustatė duomenų tvarkymo tikslus. Įmonė XYZ imasi iniciatyvos pasiūlyti esmines duomenų tvarkymo priemones. Tiek įmonė ABC, tiek ligoninė DEF sutinka su šiomis esminėmis priemonėmis, nes jos taip pat dalyvavo kuriant kai kurias programėlės funkcijas, kad galėtų tinkamai naudotis rezultatais. Taigi trys organizacijos susitaria dėl bendro duomenų apdorojimo tikslo - įvertinti, kaip kraujospūdžio pokyčiai gali padėti nuspėti tam tikras ligas. Atlikus tyrimą, įmonė ABC, ligoninė DEF ir įmonė XYZ gali turėti naudos iš vertinimo, jo rezultatus panaudodamos savo veikloje.

³¹ EDAV planuoja pateikti daugiau gairių, susijusių su klinikiniais tyrimais, rengiamose Gairėse dėl asmens duomenų tvarkymo medicininių ir mokslinių tyrimų tikslais.

Dėl visų šių priežasčių jos gali būti laikomos bendrais duomenų valdytojais šio konkretaus bendro duomenų tvarkymo atveju.

Jei kiti asmenys būtų tiesiog paprašę bendrovės XYZ atlikti šį vertinimą, o ji neturėtų jokio savo tikslo ir būtų tik tvarkiusi duomenis kitų vardu, įmonė XYZ būtų laikoma duomenų tvarkytoju, net jei jai būtų patikėta nustatyti neesmines priemones.

3.2.3 Atvejai, kai nėra bendro duomenų valdymo

69. Tai, kad keli subjektai dalyvauja tame pačiame duomenų tvarkyme, nereiškia, kad jie būtinai veikia kaip bendri duomenų valdytojai tokio duomenų tvarkymo atžvilgiu. Ne visų rūšių partnerystė, kooperacija ar bendradarbiavimas reiškia, kad yra bendri duomenų valdytojai, nes tokiam priskyrimui reikia kiekvienu konkrečiu atveju išanalizuoti kiekvieną susijusį duomenų tvarkymą ir tikslų kiekvieno subjekto vaidmenį, susijusį su kiekvienu duomenų tvarkymu. Toliau pateikiami neišsamūs atvejų, kai nėra bendro duomenų valdymo, pavyzdžiai.
70. Pavyzdžiui, dviejų subjektų keitimasis tais pačiais duomenimis ar duomenų rinkiniu, kai nėra bendrai nustatytų tikslų ar bendrai nustatytų duomenų tvarkymo priemonių, turėtų būti laikomas duomenų perdavimu tarp atskirų duomenų valdytojų.

Pavyzdys. Darbuotojų duomenų perdavimas mokesčių administratoriui

Įmonė renka ir tvarko savo darbuotojų asmens duomenis, kad galėtų tvarkyti atlyginimus, sveikatos draudimą ir pan. Tačiau pagal įstatymus įmonė taip pat privalo nusiųsti visus duomenis apie atlyginimus mokesčių administratoriui, kad būtų užtikrinta mokesčių kontrolė.

Šiuo atveju, nors ir įmonė, ir mokesčių administratorius tvarko tuos pačius atlyginimų duomenis, jų duomenų tvarkymo tikslai ir būdai yra skirtingi, todėl abu subjektai laikomi dviem atskirais duomenų valdytojais.

71. Bendro duomenų valdymo taip pat gali nebūti, kai keli subjektai naudojami bendra duomenų baze arba bendra infrastruktūra, jei kiekvienas subjektas savarankiškai nustato savo tikslus.

Pavyzdys. Rinkodaros operacijos įmonių grupėje, naudojančioje bendrą duomenų bazę

Įmonių grupė naudoja tą pačią duomenų bazę klientų ir potencialių klientų valdymui. Tokia duomenų bazė yra patronuojančiosios įmonės, kuri yra įmonių duomenų tvarkytoja duomenų saugojimo atžvilgiu, serveriuose. Kiekvienas grupės subjektas įveda savo klientų ir potencialių klientų duomenis ir tvarko juos tik savo tikslais. Be to, kiekvienas subjektas savarankiškai sprendžia dėl prieigos prie savo klientų ir potencialių klientų duomenų, jų saugojimo laikotarpių, taisymo ar ištrynimo. Jie negali gauti ar naudoti vienas kito duomenų. Vien tai, kad šios įmonės naudojami bendra grupės duomenų baze, savaime nereiškia, kad jos vykdo bendrą duomenų valdymą. Tokiomis aplinkybėmis kiekviena įmonė yra atskiras duomenų valdytojas.

Pavyzdys. Nepriklausomi duomenų valdytojai, kai naudojama bendra infrastruktūra

Įmonė XYZ talpina duomenų bazę ir suteikia galimybę kitoms įmonėms ja naudotis, kad jos galėtų tvarkyti ir talpinti savo darbuotojų asmens duomenis. Įmonė XYZ yra duomenų tvarkytoja kitų įmonių darbuotojų duomenų tvarkymo ir saugojimo atžvilgiu, nes šios operacijos atliekamos tų kitų įmonių vardu ir pagal jų nurodymus. Be to, kitos įmonės tvarko duomenis nedalyvaujant įmonei XYZ ir tais tikslais, kurių XYZ niekaip nesiekia.

72. Be to, gali pasitaikyti atvejų, kai įvairūs subjektai nuosekliai tvarko tuos pačius asmens duomenis operacijų grandinėje, o kiekvienas iš šių subjektų turi savo tikslą ir savo priemones savo grandinės dalyje. Jei nustatant tos pačios duomenų tvarkymo operacijos ar operacijų rinkinio tikslus ir priemones nedalyvaujama kartu, bendras duomenų valdymas turi būti atvestas, o įvairūs subjektai turi būti laikomi nepriklausomais duomenų valdytojais.

Pavyzdys. Statistinė analizė vykdoma su viešuoju interesu susijusių užduotį

Valdžios institucija (institucija A) teisiškai įpareigota atlikti atitinkamą analizę ir rengti statistinius duomenis apie tai, kaip kinta šalies užimtumo lygis. Tam daugelis kitų viešųjų subjektų yra teisiškai įpareigoti atskleisti konkrečius duomenis institucijai A. Institucija A nusprendžia naudoti konkrečią sistemą duomenims tvarkyti, įskaitant jų rinkimą. Tai taip pat reiškia, kad kiti padaliniai privalo naudoti šią sistemą savo duomenims atskleisti. Šiuo atveju, nepažeidžiant teisės aktuose numatyto vaidmenų pasiskirstymo, institucija A bus vienintelis duomenų tvarkymo duomenų valdytojas sistemoje tvarkomo užimtumo lygio analizės ir statistikos tikslais, nes institucija A nustato duomenų tvarkymo tikslą ir nusprendė, kaip bus organizuojamas duomenų tvarkymas. Be abejo, kiti viešieji subjektai, kaip savo duomenų tvarkymo veiklos duomenų valdytojai, yra atsakingi už anksčiau tvarkytų duomenų, kuriuos jie vėliau atskleidžia institucijai A, tikslumo užtikrinimą.

4 DUOMENŲ TVARKYTOJO APIBRĖŽTIS

73. Pagal BDAR 4 straipsnio 8 punktą duomenų tvarkytojas – fizinis arba juridinis asmuo, valdžios institucija, agentūra ar kita įstaiga, kuri duomenų valdytojo vardu tvarko asmens duomenis. Panašiai kaip ir duomenų valdytojo apibrėžtis, duomenų tvarkytojo apibrėžtis apima platų subjektų ratą - tai gali būti „fizinis arba juridinis asmuo, valdžios institucija, agentūra ar kita įstaiga“. Tai reiškia, kad iš esmės nėra jokių apribojimų, susijusių su subjekto, kuris gali atlikti duomenų tvarkytojo vaidmenį, rūšimi. Tai gali būti organizacija, bet gali būti ir pavienis asmuo.
74. BDAR nustatytos prievolės, tiesiogiai taikomos būtent duomenų tvarkytojams, kaip išsamiau nurodyta šių gairių II dalies 1 skyriuje. Jei duomenų tvarkytojas nevykdo tokių prievolių arba jei veikia ne pagal duomenų valdytojo teisėtus nurodymus arba jiems prieštarauja, jis gali būti traukiamas atsakomybėn arba jam gali būti skiriama bauda.
75. Asmens duomenis gali tvarkyti keli duomenų tvarkytojai. Pavyzdžiui, duomenų valdytojas gali pats nuspręsti tiesiogiai įtraukti kelis duomenų tvarkytojus, į atskirus duomenų tvarkymo etapus įtraukdamas skirtingus duomenų tvarkytojus (kelis duomenų tvarkytojus). Duomenų valdytojas taip pat gali nuspręsti pasitelkti vieną duomenų tvarkytoją, kuris savo ruožtu, gavęs duomenų valdytojo leidimą, pasitelkia vieną ar daugiau kitų duomenų tvarkytojų (toliau - antrinis (-iai) duomenų tvarkytojas (-ai)). Duomenų tvarkytojui patikėta veikla gali būti susijusi su konkrečia užduotimi ar aplinkybėmis arba gali būti gana bendro ir plataus pobūdžio.
76. Dvi pagrindinės sąlygos, kad subjektas būtų laikomas duomenų tvarkytoju:
- a) jis turi būti *atskiras subjektas* duomenų valdytojo atžvilgiu ir
 - b) tvarkyti asmens duomenis *duomenų valdytojo vardu*.
77. *Atskiras subjektas* reiškia, kad duomenų valdytojas nusprendžia visą duomenų tvarkymo veiklą arba jos dalį perduoti išorės organizacijai. Įmonių grupėje viena įmonė gali būti kitos įmonės, veikiančios kaip duomenų valdytojas, duomenų tvarkytoja, nes abi įmonės yra atskiri subjektai. Kita vertus, įmonės skyrius negali būti kito to paties subjekto skyriaus duomenų tvarkytojas.

78. Jei duomenų valdytojas nusprendžia tvarkyti duomenis pats, naudodamas savo organizacijos išteklius, pavyzdžiui, savo darbuotojus, tai nėra duomenų tvarkytojo atvejis. Darbuotojai ir kiti asmenys, tiesiogiai pavaldūs duomenų valdytojui, pavyzdžiui, laikinai įdarbinti darbuotojai, nelaikytini duomenų tvarkytojais, nes jie tvarkys asmens duomenis kaip duomenų valdytojo subjekto dalis. Pagal 29 straipsnį jie taip pat privalo laikytis duomenų valdytojo nurodymų.
79. *Tvarkant asmens duomenis duomenų valdytojo vardu*, pirmiausia reikia, kad atskiras subjektas tvarkytų asmens duomenis duomenų valdytojo naudai. 4 straipsnio 2 dalyje duomenų tvarkymas apibrėžiamas kaip sąvoka, apimanti įvairias operacijas nuo rinkimo, saugojimo ir susipažinimo iki naudojimo, platinimo ar kitokios galimybės sudarymo jais naudotis sunaikinimo. Sąvoka „duomenų tvarkymas“ išsamiau aprašyta 2.1.5 poskyryje.
80. Antra, duomenys turi būti tvarkomi duomenų valdytojo vardu, bet ne jam tiesiogiai vadovaujant ar kontroliuojant. Veikimas „kito vardu“ reiškia tarnavimą kieno nors kito interesams ir primena teisinę sąvoką „delegavimas“. Duomenų apsaugos teisės aktų atveju duomenų tvarkytojas raginamas įgyvendinti duomenų valdytojo nurodymus bent jau dėl duomenų tvarkymo tikslo ir esminių priemonių elementų. Duomenų tvarkymo teisėtumas pagal reglamento 6 straipsnį ir, jei reikia, 9 straipsnį bus nustatomas pagal duomenų valdytojo veiklą, o duomenų tvarkytojas negali tvarkyti duomenų kitaip, nei nurodo duomenų valdytojas. Vis dėlto, kaip aprašyta pirmiau, duomenų valdytojo nurodymuose vis tiek gali būti palikta tam tikra veiksmų laisvė, kaip geriausiai tenkinti duomenų valdytojo interesus, leidžiant duomenų tvarkytojui pasirinkti tinkamiausias technines ir organizacines priemones.³²
81. Veikimas „kito vardu“ taip pat reiškia, kad duomenų tvarkytojas negali tvarkyti duomenų savo paties tikslu (-ais). Kaip numatyta 28 straipsnio 20 dalyje, duomenų tvarkytojas pažeidžia BDAR, jei jis viršija duomenų valdytojo nurodymus ir nustato savo duomenų tvarkymo tikslus ir priemones. Tokiu atveju duomenų tvarkytojas bus laikomas duomenų valdytoju ir jam gali būti taikomos sankcijos už duomenų valdytojo nurodymų nevykdymą.

Pavyzdys. Paslaugų teikėjas, kuris yra duomenų tvarkytojas, bet veikia kaip duomenų valdytojas

Paslaugų teikėjas „MarketinZ“ įvairioms įmonėms teikia reklamos ir tiesioginės rinkodaros paslaugas. Įmonė „GoodProductZ“ sudaro sutartį su „MarketinZ“, pagal kurią pastaroji įmonė „GoodProductZ“ klientams teikia komercinės reklamos paslaugas ir yra vadinama duomenų tvarkytoju. Tačiau „MarketinZ“ nusprendžia naudotis „GoodProducts“ klientų duomenų baze ir kitais nei „GoodProducts“ reklamos tikslais, pavyzdžiui, savo verslo veiklai plėtoti. Priėmusi šį sprendimą perduoti asmens duomenis siekiant dar vieno papildomo tikslo, „MarketinZ“, vykdydama šią duomenų tvarkymo operacijų seką tampa duomenų valdytoju ir duomenų tvarkymas šiuo tikslu būtų BDAR pažeidimas.

82. EDAV primena, kad ne kiekvienas paslaugų teikėjas, kuris teikdamas paslaugą tvarko asmens duomenis, yra „duomenų tvarkytojas“, kaip apibrėžta BDAR. Duomenų tvarkytojo vaidmuo priklauso ne nuo duomenis tvarkančio subjekto pobūdžio, o nuo jo konkrečios veiklos konkrečiomis aplinkybėmis. Kitaip tariant, tas pats subjektas vienu metu gali kaip duomenų valdytojas vienu duomenų tvarkymo operacijų atžvilgiu, ir kaip duomenų tvarkytojas kitų operacijų atžvilgiu, todėl duomenų valdytojo arba duomenų tvarkytojo statusą reikia vertinti atsižvelgiant į konkrečius duomenų ar operacijų rinkinius. Paslaugos pobūdis lemia, ar duomenų tvarkymo veikla prilygsta asmens duomenų tvarkymui duomenų valdytojo vardu, kaip apibrėžta BDAR. Praktikoje, kai teikiama paslauga nėra konkrečiai skirta asmens duomenims tvarkyti arba kai toks tvarkymas nėra pagrindinis paslaugos elementas, paslaugos teikėjas gali savarankiškai nustatyti tokio duomenų tvarkymo, kuris reikalingas paslaugai teikti, tikslus ir priemones. Tokiu atveju paslaugų teikėjas turi būti laikomas atskiru duomenų

³² Žr. I dalies 2.1.4 poskyrį, kuriame aprašomas esminių ir neesminių priemonių skirtumas.

valdytoju, o ne duomenų tvarkytoju.³³ Vis dėlto, siekiant nustatyti, kokią įtaką kiekvienas subjektas iš tikrųjų turi nustatant duomenų tvarkymo tikslus ir priemones, būtina atlikti kiekvieno konkretaus atvejo analizę.

Pavyzdys. Taksi paslaugos

Taksi paslaugų teikėjas siūlo internetinę platformą, kurioje įmonės gali užsisakyti taksi darbuotojams ar svečiams vežti į oro uostą ir iš jo. Užsakydama taksi, įmonė ABC nurodo darbuotojo, kurį reikia paimti iš oro uosto, pavardę, kad vairuotojas galėtų patvirtinti darbuotojo tapatybę paėmimo metu. Šiuo atveju taksi paslaugų teikėjas tvarko darbuotojo asmens duomenis, teikdamas paslaugas įmonei ABC, tačiau pats duomenų tvarkymas nėra paslaugos tikslas. Taksi paslaugų teikėjas sukūrė internetinę užsakymų platformą plėtodamas savo transporto paslaugų verslo veiklą, be jokių įmonės ABC nurodymų. Taksi paslaugų teikėjas taip pat savarankiškai nustato, kokių kategorijų duomenis jis renka ir kiek laiko saugo. Todėl taksi paslaugų teikėjas veikia kaip savarankiškas duomenų valdytojas, nepaisant to, kad duomenys tvarkomi gavus įmonės ABC prašymą suteikti paslaugą.

83. EDAV pažymi, kad paslaugų teikėjas vis tiek gali veikti kaip duomenų tvarkytojas, net jei asmens duomenų tvarkymas nėra pagrindinis ar pirminis paslaugos objektas, jei paslaugos užsakovas praktikoje vis tiek nustato duomenų tvarkymo tikslus ir priemones. Svarstydami, ar patikėti asmens duomenų tvarkymą konkrečiam paslaugų teikėjui, duomenų valdytojai turėtų atidžiai įvertinti, ar atitinkamas paslaugų teikėjas suteikia jiems galimybę vykdyti pakankamą kontrolę, atsižvelgiant į duomenų tvarkymo pobūdį, aprėptį, kontekstą ir tikslus, taip pat į galimą pavojų duomenų subjektams.

Pavyzdys. Skambučių centras

Įmonė X savo klientų aptarnavimo paslaugas užsako atlikti įmonei Y, kuri teikia skambučių centro paslaugas, kad padėtų X įmonės klientams atsakyti į jų klausimus. Klientų aptarnavimo paslauga reiškia, kad įmonė Y turi turėti prieigą prie įmonės X klientų duomenų bazių. Įmonė Y gali gauti prieigą prie duomenų tik tam, kad galėtų teikti X įmonės užsąkytą aptarnavimo paslaugą, ir negali tvarkyti duomenų jokiais kitais tikslais, išskyrus tuos, kuriuos nurodė įmonė X. Įmonė Y turi būti laikoma asmens duomenų tvarkytoju, o įmonės X ir Y turi sudaryti duomenų tvarkytojo susitarimą.

Pavyzdys. Bendroji IT priežiūra

Įmonė Z samdo IT paslaugų teikėją, kad šis atliktų bendrąją jos IT sistemų, talpinančių didžiulį kiekį asmens duomenų, priežiūrą. Galimybė gauti asmens duomenis nėra pagrindinis priežiūros paslaugos objektas, tačiau neišvengiama, kad IT paslaugų teikėjas, teikdamas paslaugą, sistemingai turėtų galimybę gauti asmens duomenis. Todėl įmonė Z daro išvadą, kad IT paslaugų teikėjas, kuris yra atskira įmonė ir neišvengiamai turi tvarkyti asmens duomenis, nors tai nėra pagrindinis paslaugos objektas, turi būti laikomas duomenų tvarkytoju. Todėl su IT paslaugų teikėju sudaromas duomenų tvarkytojo susitarimas.

Pavyzdys. IT konsultantas, taisantis programinės įrangos klaidą

Įmonė ABC samdo IT specialistą iš kitos įmonės, kad šis ištaisytų įmonės naudojamos programinės įrangos klaidą. IT konsultantas nesamdomas tvarkyti asmens duomenų, o įmonė ABC nustato, kad bet

³³ Taip pat žr. BDAR 81 konstatuojamąją dalį, kurioje nurodoma „patikėdamas duomenų tvarkytojui tvarkymo veiklą“, o tai rodo, kad pati duomenų tvarkymo veikla yra svarbi duomenų valdytojo sprendimo prašyti duomenų tvarkytojo jo vardu tvarkyti asmens duomenis dalis.

kokia prieiga prie asmens duomenų bus tik atsitiktinė ir todėl praktiškai labai ribota. Todėl įmonė ABC daro išvadą, kad IT specialistas nėra duomenų tvarkytojas (nei savarankiškas duomenų valdytojas) ir kad įmonė ABC imsis tinkamų priemonių pagal BDAR 32 straipsnį, kad užkirstų kelią IT konsultantui neteisėtai tvarkyti asmens duomenis.

84. Kaip nurodyta pirmiau, niekas netrukdo duomenų tvarkytojui teikti preliminariai apibrėžtą paslaugą, tačiau duomenų valdytojas privalo priimti galutinį sprendimą aktyviai patvirtinti duomenų tvarkymo būdą, bent jau tiek, kiek tai susiję su esminėmis duomenų tvarkymo priemonėmis. Kaip nurodyta pirmiau, duomenų tvarkytojas turi pasirinkimo laisvę, kiek tai susiję su neesminėmis priemonėmis, žr. 2.1.4 poskyrį.

Pavyzdys. Debesijos paslaugų teikėjas

Savivaldybė nusprendė pasitelkti debesijos paslaugų teikėją informacijai tvarkyti savo mokyklose ir švietimo tarnybose. Debesijos paslauga apima pranešimų, vaizdo konferencijų, dokumentų saugojimo, kalendoriaus tvarkymo, teksto redagavimo ir kt. paslaugas ir bus susijusi su moksleivių ir mokytojų asmens duomenų tvarkymu. Debesijos paslaugų teikėjas pasiūlė standartizuotą paslaugą, kuri teikiama visame pasaulyje. Tačiau savivaldybė turi užtikrinti, kad sudarytas susitarimas atitiktų BDAR 28 straipsnio 3 dalį ir kad asmens duomenys, kurių valdytoja ji yra, būtų tvarkomi tik savivaldybės tikslais. Be to, savivaldybė turi užtikrinti, kad debesijos paslaugų teikėjas laikytųsi konkrečių jos nurodymų dėl saugojimo laikotarpių, duomenų ištrynimo ir pan., nepaisant to, kas paprastai siūloma standartizuotoje paslaugoje.

5 TREČIOSIOS ŠALIES (DUOMENŲ GAVĖJO) APIBRĖŽTIS

85. Reglamente apibrėžiamos ne tik sąvokos „duomenų valdytojas“ ir „duomenų tvarkytojas“, bet ir „duomenų gavėjas“ bei „trečioji šalis“. Priešingai nei duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo sąvokų atveju, reglamente nenustatomos konkrečios duomenų gavėjų ir trečiųjų šalių prievolės ar atsakomybės sritys. Galima sakyti, kad tai yra santykinės sąvokos ta prasme, kad jomis apibūdinamas santykis su duomenų valdytoju arba duomenų tvarkytoju konkrečiu atveju, pvz., duomenų valdytojas arba duomenų tvarkytojas atskleidžia duomenis duomenų gavėjui. Asmens duomenų gavėjas ir trečioji šalis tuo pačiu metu gali būti laikomi duomenų valdytoju arba duomenų tvarkytoju iš kitų perspektyvų. Pavyzdžiui, subjektai, kurie iš vienos perspektyvos turi būti laikomi duomenų gavėjais arba trečiosiomis šalimis, yra duomenų tvarkymo, kurio tikslą ir priemones jie nustato, duomenų valdytojai.

Trečioji šalis

86. 4 straipsnio 10 dalyje „trečioji šalis“ apibrėžiama kaip fizinis arba juridinis asmuo, valdžios institucija, agentūra ar kita įstaiga, kuri nėra
- duomenų subjektas,
 - duomenų valdytojas,
 - duomenų tvarkytojas, arba
 - asmenys, kuriems tiesioginiu duomenų valdytojo ar duomenų tvarkytojo įgaliojimu leidžiama tvarkyti asmens duomenis.
87. Apibrėžtis iš esmės atitinka ankstesnę Direktyvoje 95/46/EB pateiktą apibrėžtį „trečioji šalis“.
88. Nors reglamente yra apibrėžtos sąvokos „asmens duomenys“, „duomenų subjektas“, „duomenų valdytojas“ ir „duomenų tvarkytojas“, sąvoka „asmenys, kuriems tiesioginiu duomenų valdytojo ar

duomenų tvarkytojo įgaliojimu leidžiama tvarkyti asmens duomenis“ nėra apibrėžta. Tačiau paprastai ji suprantama kaip nuoroda į asmenis, kurie priklauso duomenų valdytojo arba duomenų tvarkytojo juridiniam asmeniui (darbuotojai arba pareigos, labai panašios į darbuotojų, pvz., laikini darbuotojai, pasitelkiami per laikinojo įdarbinimo agentūrą), tačiau tik tiek, kiek jie yra įgaliojami tvarkyti asmens duomenis. Darbuotojas ir kt., kuris gauna prieigą prie duomenų, su kuriais jis neturi teisės susipažinti, ir kitais nei darbdavio tikslais, nepatenka į šią kategoriją. Priešingai, šis darbuotojas turėtų būti laikomas trečiaja šalimi darbdavio atliekamo duomenų tvarkymo atžvilgiu. Jei darbuotojas tvarko asmens duomenis savo tikslais, nesusijusiais su darbdavio tikslais, jis bus laikomas duomenų valdytoju ir prisiims visas su asmens duomenų tvarkymu susijusias pasekmes ir atsakomybę.³⁴

89. Taigi, trečioji šalis - tai asmuo, kuris konkrečiu atveju nėra duomenų subjektas, duomenų valdytojas, duomenų tvarkytojas ar darbuotojas. Pavyzdžiui, duomenų valdytojas gali pasamdyti duomenų tvarkytoją ir nurodyti jam perduoti asmens duomenis trečiajai šaliai. Tuomet ši trečioji šalis bus laikoma savarankišku duomenų valdytoju tvarkant duomenis, kuriuos ji tvarko savo tikslais. Pažymėtina, kad įmonių grupėje įmonė, kuri nėra duomenų valdytojas ar duomenų tvarkytojas, yra trečioji šalis, net jei ji priklauso tai pačiai grupei kaip ir įmonė, kuri veikia kaip duomenų valdytojas ar duomenų tvarkytojas.

Pavyzdys. Valymo paslaugos

Įmonė A sudaro sutartį su valymo paslaugų įmone dėl jos biurų valymo. Valytojai neturi susipažinti su asmens duomenimis ar kitaip juos tvarkyti. Nors judėdami biure jie kartais gali susidurti su tokiais duomenimis, jie gali atlikti savo užduotis nesusipažindami su duomenimis ir jiems pagal sutartį draudžiama susipažinti su asmens duomenimis, kuriuos įmonė A saugo kaip duomenų valdytoja, ar kitaip juos tvarkyti. Valytojai nėra įdarbinti įmonėje A ir nėra laikomi tiesiogiai pavaldžiais šiai įmonei. Nėra ketinimo pasitelkti valymo paslaugų įmonės ar jos darbuotojų tvarkyti asmens duomenis įmonės A vardu. Todėl valymo paslaugų įmonė ir jos darbuotojai turi būti laikomi trečiaja šalimi, o duomenų valdytojas turi užtikrinti, kad būtų taikomos tinkamos saugumo priemonės, neleidžiančios jiems susipažinti su duomenimis, ir nustatyti konfidencialumo pareigą, jei jie atsitiktinai susidurtų su asmens duomenimis.

Pavyzdys. Įmonių grupės - patronuojančioji įmonė ir patronuojamosios įmonės

Įmonės X ir Y priklauso grupei Z. Įmonės X ir Y tvarko duomenis apie savo darbuotojus darbuotojų administravimo tikslais. Vienu metu patronuojančioji įmonė ZZ nusprendžia paprašyti visų patronuojamųjų įmonių pateikti darbuotojų duomenis, kad galėtų parengti visos grupės statistinius duomenis. Kai įmonės X ir Y perduoda duomenis ZZ, pastaroji turi būti laikoma trečiaja šalimi, nepaisant to, kad visos įmonės priklauso tai pačiai grupei. Įmonė ZZ bus laikoma duomenų valdytoju, kai tvarkys duomenis statistikos tikslais.

Duomenų gavėjas

90. 4 straipsnio 9 dalyje „*duomenų gavėjas*“ apibrėžiamas kaip fizinis arba juridinis asmuo, valdžios institucija, agentūra ar kita įstaiga, kuriai atskleidžiami asmens duomenys, nesvarbu, ar tai trečioji šalis, ar ne. Tačiau valdžios institucijos neturi būti laikomos duomenų gavėjais, kai jos gauna asmens

³⁴ Darbdavys (kaip pirminis duomenų valdytojas) vis dėlto galėtų ir toliau prisiimti tam tikrą atsakomybę, jei naujas duomenų tvarkymas įvyktų dėl tinkamų saugumo priemonių stygiaus.

duomenis vykdydamos konkretų tyrimą pagal Sąjungos arba valstybės narės teisę (pvz., mokesčių institucijos ir muitinės, finansinių tyrimų padaliniai ir kt.)³⁵

91. Apibrėžtis iš esmės atitinka ankstesnę Direktyvoje 95/46/EB pateiktą „*duomenų gavėjo*“ apibrėžtį.
92. Apibrėžtis apima visus, kurie gauna asmens duomenis, nesvarbu, ar jie yra trečioji šalis, ar ne. Pavyzdžiui, kai duomenų valdytojas siunčia asmens duomenis kitam subjektui - duomenų tvarkytojui arba trečiajai šaliai, šis subjektas yra duomenų gavėjas. Trečioji šalis duomenų gavėja laikoma duomenų valdytoju bet kokio tvarkymo, kurį ji atlieka savo tikslu (-ais) po to, kai gauna duomenis, atveju.

Pavyzdys. Duomenų atskleidimas tarp įmonių

Kelionių agentūra „ExploreMore“ organizuoja keliones individualių klientų pageidavimu. Teikdama šią paslaugą, ji siunčia klientų asmens duomenis oro transporto bendrovėms, viešbučiams ir ekskursijų organizatoriams, kad šie galėtų teikti atitinkamas paslaugas. „ExploreMore“, viešbučiai, oro transporto bendrovės ir ekskursijų paslaugų teikėjai laikytini duomenų valdytojais, kurie tvarko duomenis teikdami atitinkamas paslaugas. Nėra duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo ryšio. Tačiau oro transporto bendrovės, viešbučiai ir ekskursijų paslaugų teikėjai turi būti laikomi duomenų gavėjais, kai gauna asmens duomenis iš „ExploreMore“.

II DALIS. SKIRTINGŲ VAIDMENŲ PRISKYRIMO PASEKMĖS

1 DUOMENŲ TVARKYTOJO IR DUOMENŲ VALDYTOJO SANTYKIS

93. Išskirtinis naujas BDAR bruožas - nuostatos, kuriomis tiesiogiai nustatomos prievolės duomenų tvarkytojams. Pavyzdžiui, duomenų tvarkytojas privalo užtikrinti, kad asmenys, įgalioti tvarkyti asmens duomenis, būtų įsipareigoję laikytis konfidencialumo (28 straipsnio 3 dalis); duomenų tvarkytojas privalo tvarkyti visų kategorijų duomenų tvarkymo veiklos įrašus (30 straipsnio 2 dalis) ir įgyvendinti tinkamas technines ir organizacines priemones (32 straipsnis). Tam tikromis sąlygomis duomenų tvarkytojas taip pat privalo paskirti duomenų apsaugos pareigūną (37 straipsnis) ir, sužinojęs apie asmens duomenų saugumo pažeidimą, privalo nepagrįstai nedelsdamas apie tai pranešti duomenų valdytojui (33 straipsnio 2 dalis). Be to, duomenų perdavimo į trečiąsias valstybes taisyklės (V skyrius) taikomos ir duomenų tvarkytojams, ir duomenų valdytojams. Šiuo atžvilgiu EDAV mano, kad BDAR 28 straipsnio 3 dalyje, nors ir nustatomas konkretus būtinos duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo sutarties turinys, duomenų tvarkytojams nustatomos tiesioginės pareigos, įskaitant pareigą padėti duomenų valdytojui užtikrinti prievolių laikymąsi.³⁶

1.1 Duomenų tvarkytojo pasirinkimas

94. Duomenų valdytojas **privalo pasitelkti „tik tuos duomenų tvarkytojus, kurie pakankamai užtikrina, kad tinkamos techninės ir organizacinės priemonės bus įgyvendintos“**, kad duomenų tvarkymas atitiktų BDAR reikalavimus, įskaitant duomenų tvarkymo saugumo reikalavimus, ir būtų užtikrinta duomenų

³⁵ Taip pat žr. BDAR 31 konstatuojamąją dalį.

³⁶ Pavyzdžiui, duomenų tvarkytojas prireikus ir gavęs prašymą turėtų padėti duomenų valdytojui užtikrinti, kad būtų laikomasi prievolių, susijusių su poveikio duomenų apsaugai vertinimu (BDAR 95 konstatuojamoji dalis). Tai turi atsispindėti duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo sutartyje pagal BDAR 28 straipsnio 3 dalies f punktą.

subjekto teisių apsauga.³⁷ Todėl duomenų valdytojas yra atsakingas už duomenų tvarkytojo suteikiamų garantijų pakankamumo įvertinimą ir turėtų sugebėti įrodyti, kad rimtai atsižvelgė į visus BDAR numatytus elementus.

95. Duomenų tvarkytojo „suteikiamos“ garantijos yra tos, kurias jis gali **įrodyti duomenų valdytojui priimtinu būdu**, nes tik į jas duomenų valdytojas gali veiksmingai atsižvelgti vertindamas, kaip jis laikosi savo prievolių. Dažnai tam reikės keistis atitinkamais dokumentais (pvz., privatumo politikos dokumentu, paslaugų teikimo sąlygomis, duomenų tvarkymo veiklos įrašais, įrašų valdymo politikos dokumentu, informacijos saugumo politikos dokumentu, išorės duomenų apsaugos audito ataskaitomis, pripažintais tarptautiniais sertifikatais, pvz., ISO 27000 serijos).
96. Duomenų valdytojo atliekamas vertinimas, ar garantijos yra pakankamos, yra rizikos vertinimas, kuris labai priklausys nuo duomenų tvarkytojui patikėto duomenų tvarkymo pobūdžio ir kurį reikia atlikti kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgiant į duomenų tvarkymo pobūdį, aprėptį, kontekstą ir tikslus, taip pat į pavojų fizinių asmenų teisėms ir laisvėms. Todėl EDAV negali pateikti išsamaus dokumentų ar veiksmų, kuriuos duomenų tvarkytojas turi parodyti ar įrodyti bet kuriuo konkrečiu atveju, sąrašo, nes tai labai priklauso nuo konkrečių duomenų tvarkymo aplinkybių.
97. Siekdamas įvertinti garantijų pakankamumą, duomenų valdytojas turėtų atsižvelgti į šiuos aspektus³⁸: duomenų tvarkytojo **ekspertines žinias** (pvz., techninę patirtį, susijusią su saugumo priemonėmis ir duomenų saugumo pažeidimais); duomenų tvarkytojo **patikimumą**; duomenų tvarkytojo **išteklis**. Duomenų tvarkytojo reputacija rinkoje taip pat gali būti svarbus veiksnys, į kurį duomenų valdytojai turėtų atsižvelgti.
98. Be to, tuo, kad duomenų tvarkytojas laikosi patvirtinto elgesio kodekso arba sertifikavimo mechanizmo, gali būti remiamasi kaip vienu iš aspektų siekiant įrodyti garantijų pakankamumą.³⁹ Todėl duomenų tvarkytojams rekomenduojama informuoti duomenų valdytoją apie šią aplinkybę, taip pat apie bet kokius laikymosi pasikeitimus.
99. BDAR 28 straipsnio 1 dalyje nustatyta prievolė pasitelkti tik tokius duomenų tvarkytojus, kurie suteikia pakankamų garantijų, yra nuolatinė prievolė. Ji nesibaigia tuo momentu, kai duomenų valdytojas ir duomenų tvarkytojas sudaro sutartį ar kitą teisės aktą. Veikiau duomenų valdytojas turėtų atitinkamai laiko tarpais tikrinti duomenų tvarkytojo garantijas, be kita ko, prireikus atlikdamas auditą ir patikrinimus.⁴⁰

1.2 Sutarties ar kito teisės akto forma

100. Bet koks duomenų tvarkytojo atliekamas asmens duomenų tvarkymas turi būti reglamentuojamas duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo sutartimi arba kitu teisės aktu pagal ES arba valstybės narės teisę, kaip reikalaujama BDAR 28 straipsnio 3 dalyje.
101. Toks teisės aktas turi būti sudaromas **raštu, įskaitant elektronine forma**.⁴¹ Todėl nerašytiniai susitarimai (kad ir kokie išsamūs ar veiksmingi jie būtų) negali būti laikomi pakankamais, kad atitiktų BDAR 28 straipsnyje nustatytus reikalavimus. Kad nekiltų sunkumų įrodinėjant, jog sutartis ar kitas

³⁷ BDAR 28 straipsnio 1 dalis ir 81 konstatuojamoji dalis.

³⁸ BDAR 81 konstatuojamoji dalis.

³⁹ BDAR 28 straipsnio 5 dalis ir 81 konstatuojamoji dalis.

⁴⁰ Taip pat žr. BDAR 28 straipsnio 3 dalies h punktą.

⁴¹ BDAR 28 straipsnio 9 dalis.

teisės aktas iš tikrųjų galioja, EDAV rekomenduoja užtikrinti, kad teisės akte būtų būtini parašai pagal taikytiną teisę (pvz., sutarčių teisę).

102. Be to, sutartis arba kitas teisės aktas pagal Sąjungos arba valstybės narės teisę turi būti **privalomas duomenų tvarkytojui** duomenų valdytojo atžvilgiu, t. y. juo turi būti nustatytos duomenų tvarkytojo prievolės, kurios yra privalomos pagal ES arba valstybės narės teisę. Jame taip pat turi būti nustatytos duomenų valdytojo prievolės. Daugeliu atvejų bus sudaryta sutartis, tačiau reglamente taip pat kalbama apie „kitą teisės aktą“, pavyzdžiui, nacionalinį teisės (pirminės ar antrinės) aktą arba kitą teisinį dokumentą. Jei teisės akte nėra visų būtiniausių privalomų nuostatų, jis turi būti papildytas sutartimi arba kitu teisės aktu, kuriame būtų trūkstami aspektai.
103. Kadangi reglamente nustatyta aiški prievolė sutartį sudaryti raštu, kai negalioja joks kitas atitinkamas teisės aktas, jos nebuvimas yra BDAR pažeidimas.⁴² Ir duomenų valdytojas, ir duomenų tvarkytojas yra atsakingi už tai, kad būtų sudaryta sutartis ar kitas teisės aktas, reglamentuojantis duomenų tvarkymą.⁴³ Vadovaudamasi BDAR 83 straipsnio nuostatomis, kompetentinga priežiūros institucija, atsižvelgdama į kiekvieno konkretaus atvejo aplinkybes, galės skirti administracinę baudą ir duomenų valdytojui, ir duomenų tvarkytojui. Sutartys, sudarytos iki BDAR taikymo pradžios, turėjo būti atnaujintos atsižvelgiant į 28 straipsnio 3 dalį. Jei toks atnaujinimas nebuvo atliktas, kad anksčiau sudaryta sutartis atitiktų BDAR reikalavimus, tai yra 28 straipsnio 3 dalies pažeidimas.
- Rašytinė sutartis pagal BDAR 28 straipsnio 3 dalį gali būti įtraukta į platesnę sutartį, pavyzdžiui, paslaugų lygio susitarimą. Kad būtų lengviau įrodyti, jog laikomasi BDAR, EDAV rekomenduoja vienoje vietoje (pvz., priede) aiškiai nurodyti sutarties nuostatas, kuriomis siekiama įgyvendinti BDAR 28 straipsnį.
104. Kad įvykdytų pareigą sudaryti sutartį, **duomenų valdytojas ir duomenų tvarkytojas gali nuspręsti tartis dėl savo sutarties**, į kurią būtų įtraukti visi privalomi elementai, **arba visiškai ar iš dalies remtis standartinėmis sutarčių sąlygomis, susijusiomis su 28 straipsnyje nustatytomis prievolėmis**.⁴⁴

⁴² Tačiau rašytinio susitarimo buvimas (arba nebuvimas) nėra lemiamas veiksnys, nuo kurio priklauso duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo tarpusavio santykių buvimas. Jei yra pagrindo manyti, kad sutartis neatitinka tikrovės tikrojo duomenų valdymo požiūriu, remiantis faktinių aplinkybių, susijusių su šalių santykiais ir vykdomu asmens duomenų tvarkymu, analize, sutartis gali būti panaikinta. Priešingai, duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo tarpusavio santykiai gali būti laikomi egzistuojančiais ir nesant raštiško susitarimo dėl duomenų tvarkymo. Tačiau tai reikštų BDAR 28 straipsnio 3 dalies pažeidimą. Be to, tam tikromis aplinkybėmis, nesant aiškios duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo tarpusavio santykio apibrėžties, gali kilti teisinio pagrindo, kuriuo turėtų būti remiamasi kiekvieną kartą tvarkant duomenis, nebuvimo problema, pvz., duomenų perdavimo tarp duomenų valdytojo ir tariamo duomenų tvarkytojo atžvilgiu.

⁴³ 28 straipsnio 3 dalis taikoma ne tik duomenų valdytojams. Jei BDAR teritorinė taikymo sritis taikoma tik duomenų tvarkytojui, prievolė tiesiogiai taikoma tik duomenų tvarkytojui, taip pat žr. EDAV gaires Nr. 3/2018 dėl BDAR teritorinės taikymo srities, p. 12.

⁴⁴ BDAR 28 straipsnio 6 dalis. EDAV primena, kad standartinės sutarčių sąlygos, skirtos laikytis BDAR 28 straipsnio nuostatų, nėra tapačios 46 straipsnio 2 dalyje nurodytoms standartinėms sutarčių sąlygoms. Pirmosiose sąlygose išsamiau nustatyta ir paaiškinta, kaip bus laikomasi 28 straipsnio 3 ir 4 dalių nuostatų, o antrosiose numatytos tinkamos apsaugos priemonės perduodant asmens duomenis į trečiąją valstybę arba tarptautinei organizacijai, kai nėra priimtas sprendimas dėl tinkamumo pagal 45 straipsnio 3 dalį.

105. Standartinių sutarčių sąlygų (SSS) rinkinį gali nustatyti Komisija⁴⁵ arba priežiūros institucija, taikydama nuoseklumo mechanizmą.⁴⁶ Šios sąlygos galėtų būti pagal 42 arba 43 straipsnį duomenų valdytojui arba duomenų tvarkytojui suteikiamo sertifikavimo dalis.⁴⁷
106. EDAV norėtų paaiškinti, kad duomenų valdytojai ir duomenų tvarkytojai neprivalo sudaryti sutarties, grindžiamos SSS, ir kad jai nebūtinai turi būti teikiama pirmenybė, palyginti su individualia sutartimi. Abi galimybės yra tinkamos siekiant laikytis duomenų apsaugos teisės aktų, atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes, jei jos atitinka 28 straipsnio 3 dalies reikalavimus.
107. Jei šalys nori pasinaudoti standartinėmis sutarčių sąlygomis, jų susitarimo duomenų apsaugos sąlygos turi būti tokios pat kaip ir SSS. SSS dažnai paliekama tam tikrų tuščių vietų, kurias šalys turi užpildyti, arba galimybių, kurias gali pasirinkti pačios. Be to, kaip minėta pirmiau, SSS paprastai bus įtrauktos į platesnį susitarimą, kuriame bus aprašytas sutarties objektas, finansinės sąlygos ir kitos sutartos sąlygos: šalys galės įtraukti papildomų sąlygų (pvz., taikytinos teisės ir jurisdikcijos), jei jos tiesiogiai ar netiesiogiai neprieštarauja SSS⁴⁸ ir nepažeidžia BDAR ir ES ar valstybių narių duomenų apsaugos teisės aktų teikiamos apsaugos.
108. Kartais viena šalis gali vienašališkai parengti duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų sutartį. Tai, kuri šalis ar šalys rengia sutartį, gali priklausyti nuo kelių veiksnių, įskaitant šalių padėtį rinkoje ir sutartinę galią, jų techninę kompetenciją ir galimybę naudotis teisinėmis paslaugomis. Pavyzdžiui, kai kurie paslaugų teikėjai yra linkę nustatyti standartines sąlygas, į kurias įeina ir susitarimai dėl duomenų tvarkymo.
109. Duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo susitarimas turi atitikti BDAR 28 straipsnio reikalavimus, kad būtų užtikrinta, jog duomenų tvarkytojas tvarko asmens duomenis laikydamasis BDAR. Bet kuriame tokia susitarime turėtų būti atsižvelgta į konkrečią duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų atsakomybę. Nors 28 straipsnyje pateikiamas sąrašas klausimų, kurie turi būti aptarti bet kurioje sutartyje, reglamentuojančioje duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų santykius, jame paliekama galimybė tokių sutarčių šalims derėtis. Kai kuriais atvejais duomenų valdytojas arba duomenų tvarkytojas gali turėti silpnesnę derybų galią sau pritaikyti susitarimą dėl duomenų apsaugos.

⁴⁵ BDAR 28 straipsnio 7 dalis. BDAR 28 straipsnio 7 dalis. BDAR 28 straipsnio 7 dalis. BDAR 28 straipsnio 7 dalis. Žr. Bendrą EDAV ir EDAPP nuomonę Nr. 1/2021 dėl duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų standartinių sutarčių sąlygų: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/edpb-edps-joint-opinion/edpb-edps-joint-opinion-12021-standard_lt.

⁴⁶ BDAR 28 straipsnio 8 dalis. Priežiūros institucijų ir teismų sprendimų, priimtų dėl klausimų, kurie sprendžiami taikant nuoseklumo mechanizmą registrą, įskaitant standartines sutarčių sąlygas, kad būtų laikomasi BDAR 28 straipsnio, galima rasti čia: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/consistency-findings/register-for-decisions_en.

⁴⁷ BDAR 28 straipsnio 6 dalis.

⁴⁸ EDAV primena, kad toks pat lankstumas leidžiamas ir tada, kai šalys nusprendžia naudoti SSS kaip tinkamą apsaugos priemonę perduodant duomenis į trečiąsias šalis pagal BDAR 46 straipsnio 2 dalies c punktą arba 46 straipsnio 2 dalies d punktą. BDAR 109 konstatuojamoje dalyje paaiškinta, kad „galimybė duomenų valdytojui arba duomenų tvarkytojui remtis Komisijos ar priežiūros institucijos priimtomis standartinėmis duomenų apsaugos sąlygomis neturėtų užkirsti kelio duomenų valdytojams arba duomenų tvarkytojams standartines duomenų apsaugos sąlygas įtraukti į platesnes sutartis, tokias kaip duomenų tvarkytojo sutartis su kitais duomenų tvarkytojais, ar jas papildyti kitomis sąlygomis ar papildomomis apsaugos sąlygomis, jei jos tiesiogiai ar netiesiogiai neprieštarauja Komisijos ar priežiūros institucijos priimtoms standartinėms sutarčių sąlygoms ar nedaro poveikio duomenų subjektų pagrindinėms teisėms ir laisvėms. Duomenų valdytojai ir duomenų tvarkytojai turėtų būti skatinami taikyti dar griežtesnes apsaugos priemones numatant sutartinius įsipareigojimus, papildančius standartines duomenų apsaugos sąlygas“.

Remiantis standartinėmis sutarčių sąlygomis, priimtomis pagal 28 straipsnį (7 ir 8 pastraipos), galima padėti atkurti derybų pozicijų pusiausvyrą ir užtikrinti, kad sutartyse būtų laikomasi BDAR.

110. Tai, kad sutartį ir jos išsamias veiklos sąlygas rengia paslaugų teikėjas, o ne duomenų valdytojas, savaime nekelia problemų ir nėra pakankamas pagrindas daryti išvadą, kad paslaugų teikėjas turėtų būti laikomas duomenų valdytoju. Be to, mažo duomenų valdytojo ir didelių paslaugų teikėjo sutartinių galių disbalansas neturėtų būti laikomas pateisinama priežastimi duomenų valdytojui sutikti su duomenų apsaugos teisės aktų neatitinkančiomis sutarčių sąlygomis ir dėl jo duomenų valdytojo negali būti atleistas nuo duomenų apsaugos prievolių. Duomenų valdytojas privalo įvertinti sąlygas ir tiek, kiek jis laisva valia su jomis sutinka ir naudojasi paslauga, jis taip pat prisiėmė visą atsakomybę už BDAR laikymąsi. Apie visus duomenų tvarkytojo siūlomus duomenų tvarkymo susitarimų, įtrauktų į standartines sąlygas, pakeitimus turėtų būti tiesiogiai pranešta duomenų valdytojui ir jis turėtų juos patvirtinti, atsižvelgdamas į duomenų tvarkytojo turimą veiksmų laisvę, susijusią su neesminiais priemonių elementais (žr. 40-41 punktus). Vien šių pakeitimų paskelbimas duomenų tvarkytojo interneto svetainėje nereiškia, kad laikomasi 28 straipsnio reikalavimų.

1.3 Sutarties ar kito teisės akto turinys

111. Prieš sutelkiant dėmesį į kiekvieną BDAR nustatytą išsamų reikalavimą dėl sutarties ar kito teisės akto turinio, būtina pateikti kelias bendras pastabas.
112. Nors reglamento 28 straipsnyje nustatyti elementai sudaro jo pagrindinį turinį, sutartyje duomenų valdytojas ir duomenų tvarkytojas išsamiais nurodymais turėtų išsamiau paaiškinti, kaip šie pagrindiniai elementai bus įgyvendinami. Todėl **susitarime dėl duomenų tvarkymo neturėtų būti tik pakartojamos BDAR nuostatos**: jame turėtų būti pateikta tikslesnė, konkretesnė informacija apie tai, kaip bus laikomasi reikalavimų ir kokio lygio saugumo reikalaujama tvarkant asmens duomenis, kurie yra susitarimo dėl duomenų tvarkymo objektas. Derybos dėl sutarties ir jos sąlygų nustatymas yra ne tik pro-forma, bet ir galimybė nurodyti išsamią informaciją apie duomenų tvarkymą.⁴⁹ Iš tiesų, „atsižvelgiant į duomenų subjektų teisių bei laisvių apsaugą ir duomenų valdytojų bei duomenų tvarkytojų atsakomybę, [...], reikia aiškiai paskirstyti atsakomybę“ pagal BDAR.⁵⁰
113. Sutartyje taip pat turėtų būti atsižvelgta į **„duomenų tvarkytojo konkrečias užduotis ir pareigas atliekant duomenų tvarkymą, taip pat į pavojų duomenų subjekto teisėms ir laisvėms“**.⁵¹ Apskritai šalių sutartis turėtų būti rengiama atsižvelgiant į konkrečią duomenų tvarkymo veiklą. Pavyzdžiui, nereikia taikyti ypač griežtų apsaugos priemonių ir procedūrų duomenų tvarkytojui, kuriam patikėta duomenų tvarkymo veikla, dėl kurios kyla tik nedidelis pavojus: nors kiekvienas duomenų tvarkytojas privalo laikytis reglamente nustatytų reikalavimų, priemonės ir procedūros turėtų būti pritaikytos konkrečiai situacijai. Bet kuriuo atveju sutartyje turi būti numatyti visi 28 straipsnio 3 dalies elementai. Kartu į sutartį turėtų būti įtraukti tam tikri elementai, kurie gali padėti duomenų tvarkytojui suprasti dėl duomenų tvarkymo kylantį pavojų duomenų subjektų teisėms ir laisvėms: kadangi veikla vykdoma duomenų valdytojo vardu, dažnai duomenų valdytojas geriau supranta su duomenų tvarkymu susijusį pavojų, nes žino duomenų tvarkymo aplinkybes.
114. Pereidama prie **reikalaujamo** sutarties ar kito teisės akto **turinio**, EDAV aiškina 28 straipsnio 3 dalį taip, kaip ji turi būti išdėstyta:

⁴⁹ Taip pat žr. EDAV nuomonę Nr. 14/2019 dėl Danijos PI pateikto standartinių sutarčių sąlygų projekto (BDAR 28 straipsnio 8 dalis), p. 5.

⁵⁰ BDAR 79 konstatuojamoji dalis.

⁵¹ BDAR 81 konstatuojamoji dalis.

- duomenų tvarkymo **dalykas** (pavyzdžiui, vaizdo stebėjimo įrašai, kuriuose užfiksuoti įeinantys į griežtai saugomą objektą ir iš jo išeinantys). Nors duomenų tvarkymo dalykas yra plati sąvoka, jis turi būti apibrėžtas pakankamai konkrečiai, kad būtų aišku, koks yra pagrindinis duomenų tvarkymo objektas;
- duomenų tvarkymo **trukmė**⁵²: turėtų būti nurodytas tikslus laikotarpis arba kriterijai, kuriais remiantis jis nustatomas; pavyzdžiui, galima nurodyti duomenų tvarkymo susitarimo trukmę;
- duomenų tvarkymo **pobūdis**: operacijų, atliekamų tvarkant duomenis, rūšis (pvz., „filmavimas“, „įrašymas“, „vaizdų archyvavimas“, ...) ir duomenų tvarkymo **tikslas** (pvz., neteisėto patekimo nustatymas). Šis aprašymas turėtų būti kuo išsamesnis, atsižvelgiant į konkrečią duomenų tvarkymo veiklą, kad išorės šalys (pvz., priežiūros institucijos) galėtų suprasti duomenų tvarkytojui patikėto duomenų tvarkymo turinį ir pavojų;
- **asmens duomenų rūšis**: ji turėtų būti nurodyta kuo išsamiau (pavyzdžiui, vaizdo įrašai, kuriuose matomi į objektą įeinantys ir iš jo išeinantys asmenys). Neužtektų tik nurodyti, kad tai yra „asmens duomenys pagal BDAR 4 straipsnio 1 dalį“ arba „specialių kategorijų asmens duomenys pagal 9 straipsnį“. Specialių kategorijų duomenų atveju sutartyje ar teisės akte turėtų būti bent jau nurodyta, su kokiomis duomenų rūšimis tai susiję, pavyzdžiui, „informacija apie sveikatos įrašus“ arba „informacija apie tai, ar duomenų subjektas yra profesinės sąjungos narys“;
- **duomenų subjektų kategorijos**: tai taip pat turėtų būti nurodyta gana konkrečiai (pvz.: „lankytojai“, „darbuotojai“, pristatymo paslaugų teikėjai ir t. t.);
- **duomenų valdytojo prievolės ir teisės**: duomenų valdytojo teisės toliau aptariamos kituose skyriuose (pvz., dėl duomenų valdytojo teisės atlikti patikrinimus ir auditą). Duomenų valdytojo prievolių pavyzdžiai: duomenų valdytojo prievolė pateikti duomenų tvarkytojui sutartyje nurodytus duomenis, pateikti ir dokumentais įforminti visus nurodymus, susijusius su duomenų tvarkytojo atliekamu duomenų tvarkymu, užtikrinti, kad duomenų tvarkytojas prieš duomenų tvarkymą ir jo metu laikytųsi BDAR nustatytų prievolių, prižiūrėti duomenų tvarkymą, be kita ko, atliekant auditą ir patikrinimus su duomenų tvarkytoju.

115. Nors BDAR išvardyti elementai, kuriuos visada reikia įtraukti į susitarimą, gali reikėti įtraukti ir kitą svarbią informaciją, atsižvelgiant į aplinkybes ir duomenų tvarkymo pavojų, taip pat į visus papildomus taikytinus reikalavimus.

1.3.1 Duomenų tvarkytojas privalo tvarkyti asmens duomenis tik pagal duomenų valdytojo dokumentais įformintus nurodymus, (BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punktas)

116. Poreikis nurodyti šią prievolę atsiranda dėl to, kad duomenų tvarkytojas tvarko duomenis duomenų valdytojo vardu. Duomenų valdytojai privalo pateikti savo duomenų tvarkytojams nurodymus, susijusius su kiekviena duomenų tvarkymo veikla. Tokiuose nurodymuose gali būti nurodyti leistini ir neleistini asmens duomenų tvarkymo atvejai, išsamesnės procedūros, duomenų apsaugos būdai ir pan. Duomenų tvarkytojas neturi viršyti duomenų valdytojo nurodymų. Tačiau duomenų tvarkytojas gali siūlyti elementus, kurie, jei duomenų valdytojas jiems pritaria, tampa pateiktų nurodymų dalimi.
117. Kai duomenų tvarkytojas tvarko duomenis nepaisydamas duomenų valdytojo nurodymų arba juos viršydamas ir tai prilygsta sprendimui, kuriuo nustatomi duomenų tvarkymo tikslai ir priemonės,

⁵² Duomenų tvarkymo trukmė nebūtinai sutampa su susitarimo galiojimo laikotarpiu (gali būti teisinių prievolių saugoti duomenis ilgiau arba trumpiau).

duomenų tvarkytojas pažeidžia savo prievolės ir netgi bus laikomas duomenų valdytoju tokio duomenų tvarkymo atžvilgiu pagal 28 straipsnio 10 dalį (žr. 1.5 poskyrį⁵³).

118. Duomenų valdytojo duoti nurodymai turi būti **įforminti dokumentais**. Šiais tikslais rekomenduojama į sutarties ar kito teisės akto priedą įtraukti tolesnių nurodymų teikimo tvarką ir šabloną. Nurodymus galima pateikti ir bet kokia rašytine forma (pvz., e. paštu), taip pat bet kokia kita dokumentais įforminta forma, jei įmanoma tvarkyti įrašus apie tokius nurodymus. Bet kuriuo atveju, kad būtų išvengta sunkumų įrodinėjant, jog duomenų valdytojo nurodymai buvo tinkamai įforminti dokumentais, EDAV rekomenduoja tokius nurodymus saugoti kartu su sutartimi ar kitu teisės aktu.
119. Duomenų tvarkytojo pareiga nevykdyti tokios duomenų tvarkymo veiklos, kuri nėra pagrįsta duomenų valdytojo nurodymais, taip pat taikoma asmens duomenų **perdavimui** į trečiąją valstybę arba tarptautinei organizacijai. Sutartyje turėtų būti nurodyti perdavimo į trečiąsias valstybes arba tarptautinėms organizacijoms reikalavimai, atsižvelgiant į BDAR V skyriaus nuostatas.
120. EDAV rekomenduoja duomenų valdytojui skirti deramą dėmesį šiam konkrečiam punktui, ypač tais atvejais, kai duomenų tvarkytojas ketina perduoti tam tikrą duomenų tvarkymo veiklą kitiems duomenų tvarkytojams ir kai duomenų tvarkytojas turi trečiosiose valstybėse esančių skyrių ar padalinių. Jei duomenų valdytojo nurodymuose neleidžiama duomenų perduoti į trečiąsias valstybes ar joms atskleisti, duomenų tvarkytojas negalės duomenų tvarkymo pavesti pagalbiniam duomenų tvarkytojui trečiojoje valstybėje, taip pat negalės duomenų tvarkyti viename iš savo padalinių už ES ribų.
121. Duomenų tvarkytojas gali tvarkyti duomenis ne pagal dokumentais įformintus duomenų valdytojo nurodymus, **kai duomenų tvarkytojas privalo tvarkyti ir (arba) perduoti asmens duomenis remdamasis ES teise arba valstybės narės teise, kuri taikoma duomenų tvarkytojui**. Ši nuostata taip pat atskleidžia, kaip svarbu atidžiai tartis dėl duomenų tvarkymo susitarimų ir juos rengti, nes, pavyzdžiui, bet kuriai šaliai gali tekti kreiptis į teisininką dėl tokio teisinio reikalavimo egzistavimo. Tai turi būti padaryta laiku, nes duomenų tvarkytojas privalo informuoti duomenų valdytoją apie tokį reikalavimą prieš pradėdamas tvarkyti duomenis. Tik tais atvejais, kai ta pati (ES arba valstybės narės) teisė draudžia duomenų tvarkytojui informuoti duomenų valdytoją dėl „svarbių viešojo intereso priežasčių“, tokios informavimo prievolės nėra. Bet kuriuo atveju bet koks duomenų perdavimas ar atskleidimas galimas tik tuo atveju, jei tai leidžiama pagal Sąjungos teisę, įskaitant BDAR 48 straipsnį.

1.3.2 Duomenų tvarkytojas privalo užtikrinti, kad asmens duomenis tvarkyti įgalioti asmenys būtų įsipareigoję užtikrinti konfidencialumą arba jiems būtų taikoma atitinkama teisės aktais nustatyta konfidencialumo prievolė (BDAR 28 straipsnio 3 dalies b punktas)

122. Sutartyje turi būti nurodyta, kad duomenų tvarkytojas privalo užtikrinti, kad visi, kuriems jis leidžia tvarkyti asmens duomenis, būtų įsipareigoję laikytis konfidencialumo. Tai gali būti daroma pagal konkretų sutartimi grindžiamą susitarimą arba dėl jau galiojančių teisės aktais nustatytų prievolių.
123. Plati sąvoka „asmens duomenis tvarkyti įgalioti asmenys“ apima darbuotojus ir laikinus darbuotojus. Apskritai, duomenų tvarkytojas turėtų leisti susipažinti su asmens duomenimis tik tiems darbuotojams, kuriems jų iš tikrųjų reikia užduotims, kurioms atlikti duomenų valdytojas pasitelkė duomenų tvarkytoją.

⁵³ Žr. II dalies 1.5 punktą („Duomenų tvarkytojas, nustatantis duomenų tvarkymo tikslus ir priemones“).

124. Konfidencialumo įsipareigojimas arba prievolė turi būti „atitinkama“, t. y. ja turi būti veiksmingai draudžiama įgaliojamam asmeniui be leidimo atskleisti bet kokią konfidencialią informaciją, ir ji turi būti pakankamai plati, kad apimtų visus duomenų valdytojo vardu tvarkomus asmens duomenis, taip pat sąlygas, kuriomis asmens duomenys yra tvarkomi.

1.3.3 Duomenų tvarkytojas privalo imtis visų priemonių, kurių reikalaujama pagal 32 straipsnį (BDAR 28 straipsnio 3 dalies c punktas)

125. 32 straipsnyje reikalaujama, kad duomenų valdytojas ir duomenų tvarkytojas įgyvendintų tinkamas technines ir organizacines saugumo priemones. Nors ši prievolė jau tiesiogiai nustatyta duomenų tvarkytojui, kurio atliekamos duomenų tvarkymo operacijos patenka į BDAR taikymo sritį, pareiga imtis visų priemonių, kurių reikalaujama pagal 32 straipsnį, vis tiek turi atspindėti sutartyje dėl duomenų valdytojo patikėtos duomenų tvarkymo veiklos.
126. Kaip nurodyta pirmiau, duomenų tvarkymo sutartyje neturėtų būti tik pakartotos BDAR nuostatos. Sutartyje turi būti nustatyta informacija arba nuorodą į informaciją apie saugumo priemones, kurių turi būti imtasi, **prievolė duomenų tvarkytojui gauti duomenų valdytojo sutikimą prieš atliekant pakeitimus** ir reguliari saugumo priemonių peržiūra, siekiant užtikrinti jų tinkamumą atsižvelgiant į riziką, kuri laikui bėgant gali keistis. Informacija apie sutartyje numatytas saugumo priemones turi būti tokia išsami, kad duomenų valdytojas galėtų įvertinti priemonių tinkamumą pagal BDAR 32 straipsnio 1 dalį. Be to, aprašymas taip pat būtinas tam, kad duomenų valdytojas galėtų įvykdyti savo atskaitomybės pareigą pagal BDAR 5 straipsnio 2 dalį ir 24 straipsnį, susijusią su duomenų tvarkytojui nustatytomis saugumo priemonėmis. Atitinkama duomenų tvarkytojo prievolė padėti duomenų valdytojui ir pateikti visą informaciją, būtiną įrodyti prievolių vykdymą, gali būti kildinama iš BDAR 28 straipsnio 3 dalies f ir h punktų.
127. Duomenų valdytojo duomenų tvarkytojui pateiktų nurodymų dėl įgyvendintinų priemonių lygis priklausys nuo konkrečių aplinkybių. Kai kuriais atvejais duomenų valdytojas gali pateikti aiškų ir išsamų įgyvendintinų saugumo priemonių aprašymą. Kitais atvejais duomenų valdytojas gali aprašyti būtiniausius saugumo tikslus, kuriuos reikia pasiekti, prašydamas duomenų tvarkytojo pasiūlyti, kaip įgyvendinti specialias saugumo priemones. Bet kuriuo atveju duomenų valdytojas privalo pateikti duomenų tvarkytojui duomenų tvarkymo veiklos ir saugumo tikslų aprašymą (remiantis duomenų valdytojo atliktu rizikos vertinimu), taip pat patvirtinti duomenų tvarkytojo siūlomas priemones. Tai galėtų būti įtraukta į sutarties priedą. Duomenų valdytojas turi teisę priimti sprendimus dėl pagrindinių saugumo priemonių ypatybių, aiškiai išvardydamas priemones arba patvirtindamas duomenų tvarkytojo pasiūlytas priemones.

1.3.4 Duomenų tvarkytojas turi laikytis 28 straipsnio 2 ir 4 dalyse nurodytų kito duomenų tvarkytojo pasitelkimo sąlygų (BDAR 28 straipsnio 3 dalies d punktas).

128. Susitarime turi būti nurodyta, kad duomenų tvarkytojas negali pasitelkti kito duomenų tvarkytojo be išankstinio specialaus arba bendro rašytinio duomenų valdytojo leidimo. Bendro leidimo atveju duomenų tvarkytojas turi informuoti duomenų valdytoją apie visus pagalbinių duomenų tvarkytojų pagal rašytinį leidimą pakeitimus ir suteikti duomenų valdytojui galimybę nesutikti. Rekomenduojama, kad sutartyje būtų nustatyta šio proceso tvarka. Reikėtų pažymėti, kad duomenų tvarkytojo pareiga informuoti duomenų valdytoją apie visus pagalbinių duomenų tvarkytojų pakeitimus reiškia, kad

duomenų tvarkytojas aktyviai nurodo arba pažymi tokius pakeitimus duomenų valdytojui.⁵⁴ Be to, jei reikalingas specialus leidimas, sutartyje turėtų būti nustatyta tokio leidimo gavimo tvarka.

129. Kai duomenų tvarkytojas pasitelkia kitą duomenų tvarkytoją, tarp jų turi būti sudaryta sutartis, kuria nustatomos tokios pačios duomenų apsaugos prievolės, kaip ir pradiniam duomenų tvarkytojui, arba šios prievolės turi būti nustatytos kitu teisės aktu pagal Sąjungos arba valstybės narės teisę (taip pat žr. 160 punktą). Tai apima ir 28 straipsnio 3 dalies h punkte nustatytą prievolę sudaryti sąlygas ir padėti duomenų valdytojui arba kitam duomenų valdytojo įgaliotam auditoriui atlikti auditą.⁵⁵ Duomenų tvarkytojas atsako duomenų valdytojui už tai, kad kiti duomenų tvarkytojai laikytųsi duomenų apsaugos prievolių (daugiau informacijos apie rekomenduojamą susitarimo turinį žr. 1.6 poskyryje⁵⁶).

1.3.5 Duomenų tvarkytojas privalo padėti duomenų valdytojui vykdyti jo prievolę atsakyti į prašymus pasinaudoti duomenų subjekto teisėmis (BDAR 28 straipsnio 3 dalies e punktas).

130. Nors pareiga užtikrinti duomenų subjektų prašymų nagrinėjimą tenka duomenų valdytojui, sutartyje turi būti numatyta, kad duomenų tvarkytojas privalo padėti „taikydamas tinkamas technines ir organizacines priemones, kiek tai įmanoma“. Šios pagalbos pobūdis gali labai skirtis „atsižvelgiant į duomenų tvarkymo pobūdį“ ir priklausomai nuo duomenų tvarkytojui patikėtos veiklos rūšies. Išsami informacija apie duomenų tvarkytojo teikiamą pagalbą turėtų būti įtraukta į sutartį arba jos priedą.
131. Nors pagalba gali būti tiesiog skubiai persiųsti bet kokią gautą prašymą ir (arba) suteikti duomenų valdytojui galimybę tiesiogiai gauti ir tvarkyti atitinkamus asmens duomenis, tam tikromis aplinkybėmis duomenų tvarkytojui bus pavestos konkretesnės techninės pareigos, ypač kai jis gali gauti ir tvarkyti asmens duomenis.
132. Labai svarbu nepamiršti, kad nors praktinį atskirų prašymų valdymą galima užsakyti duomenų tvarkytojui, duomenų valdytojui tenka atsakomybė už tokių prašymų vykdymą. Todėl vertinimą, ar duomenų subjektų prašymai yra priimtini ir (arba) ar laikomasi BDAR nustatytų reikalavimų, turėtų atlikti duomenų valdytojas arba kiekvienu konkrečiu atveju, arba duodamas aiškius nurodymus duomenų tvarkytojui sutartyje prieš pradedant tvarkyti duomenis. Be to, duomenų valdytojas negali pratęsti III skyriuje nustatytų terminų remdamasis tuo, kad būtiną informaciją privalo pateikti duomenų tvarkytojas.

1.3.6 Duomenų tvarkytojas privalo padėti duomenų valdytojui užtikrinti 32–36 straipsniuose nustatytą prievolių laikymąsi (BDAR 28 straipsnio 3 dalies f punktas).

133. Sutartyje būtina vengti tik iš naujo išdėstyti šias pagalbos teikimo pareigas: **susitarime turėtų būti pateikta išsami informacija apie tai, kaip duomenų tvarkytojo prašoma padėti duomenų valdytojui vykdyti išvardytas prievoles.** Pavyzdžiui, į susitarimo priedus galima įtraukti procedūras ir šablonų formas, kad duomenų tvarkytojas galėtų pateikti duomenų valdytojui visą būtiną informaciją.

⁵⁴ Šiuo atžvilgiu, priešingai, pvz., nepakanka, kad duomenų tvarkytojas tik suteiktų duomenų valdytojui bendras galimybes susipažinti su pagalbinių duomenų tvarkytojų sąrašu, kuris gali būti kartais atnaujinamas, nenurodant kiekvieno naujo numatyto pagalbinių duomenų tvarkytojo. Kitaip tariant, duomenų valdytojas privalo aktyviai informuoti duomenų valdytoją apie bet kokią sąrašo pakeitimą (t. y. visų pirma apie kiekvieną naują numatytą pagalbinių duomenų tvarkytoją).

⁵⁵ Taip pat žr. 2019 m. liepos 9 d. priimtą EDAV nuomonę Nr. 14/2019 dėl Danijos PI pateikto standartinių sutarčių sąlygų projekto (BDAR 28 straipsnio 8 dalis), 44 punktas.

⁵⁶ Žr. II dalies 1.6 poskyrį („Pagalbiniai duomenų tvarkytojai“).

134. Pagalbos, kurią turi suteikti duomenų tvarkytojas, rūšis ir laipsnis gali būti labai įvairūs, „atsižvelgiant į duomenų tvarkymo pobūdį ir duomenų tvarkytojo turimą informaciją“. Duomenų valdytojas privalo tinkamai informuoti duomenų tvarkytoją apie su duomenų tvarkymu susijusią riziką ir apie bet kokias kitas aplinkybes, kurios gali padėti duomenų tvarkytojui įvykdyti savo pareigą.
135. Pereinant prie konkrečių prievolių, duomenų tvarkytojas pirmiausia privalo padėti duomenų valdytojui vykdyti prievolę imtis tinkamų techninių ir organizacinių priemonių, kad būtų užtikrintas duomenų tvarkymo saugumas.⁵⁷ Nors tam tikru mastu tai gali sutapti su reikalavimu, kad pats duomenų tvarkytojas imtųsi tinkamų saugumo priemonių, kai duomenų tvarkymo operacijos patenka į BDAR taikymo sritį, jos yra dvi skirtingos prievolės, nes viena iš jų susijusi su paties duomenų tvarkytojo priemonėmis, o kita - su duomenų valdytojo.
136. Antra, duomenų tvarkytojas turi padėti duomenų valdytojui vykdyti prievolę pranešti priežiūros institucijai ir duomenų subjektams apie asmens duomenų saugumo pažeidimus. Duomenų tvarkytojas privalo pranešti duomenų valdytojui, kai tik nustato asmens duomenų saugumo pažeidimą, turintį įtakos duomenų tvarkytojo arba pagalbinio duomenų tvarkytojo įrenginiams ir (arba) IT sistemoms, ir padėti duomenų valdytojui gauti informaciją, kuri turi būti nurodyta pranešime priežiūros institucijai.⁵⁸ BDAR reikalaujama, kad duomenų valdytojas apie pažeidimą praneštų nepagrįstai nedelsdamas, kad būtų kuo labiau sumažinta žala asmenims ir kuo daugiau galimybių tinkamai pašalinti pažeidimą. Todėl duomenų tvarkytojas taip pat turėtų nepagrįstai nedelsdamas pranešti duomenų valdytojui.⁵⁹ Priklausomai nuo duomenų tvarkytojui patikėto duomenų tvarkymo ypatumų, šalims gali būti tikslinga į sutartį įtraukti konkretų terminą (pvz., valandų skaičių), per kurį duomenų tvarkytojas turėtų pranešti duomenų valdytojui, taip pat kontaktinį asmenį, per kurį galima gauti tokius pranešimus, duomenų valdytojo numatomas sąlygas ir būtiniausių turinį.⁶⁰ Duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo sutartimi įformintame susitarime taip pat gali būti numatytas leidimas ir reikalavimas duomenų tvarkytojui tiesiogiai pranešti apie duomenų saugumo pažeidimą pagal 33 ir 34 straipsnius, tačiau teisinė atsakomybė už pranešimą tenka duomenų valdytojui.⁶¹ Jei duomenų tvarkytojas apie duomenų saugumo pažeidimą praneša tiesiogiai priežiūros institucijai ir informuoja duomenų subjektus pagal 33 ir 34 straipsnius, duomenų tvarkytojas taip pat turi informuoti duomenų valdytoją ir pateikti duomenų valdytojui pranešimo ir informacijos duomenų subjektams kopijas.
137. Be to, duomenų tvarkytojas taip pat privalo padėti duomenų valdytojui atlikti poveikio duomenų apsaugai vertinimą, kai to reikalaujama, ir konsultuotis su priežiūros institucija, kai jo rezultatai rodo, kad yra didelė rizika, kurios negalima sumažinti.
138. Pagalbos pareiga nėra atsakomybės perkėlimas, nes šios prievolės nustatytos duomenų valdytojui. Pavyzdžiui, nors poveikio duomenų apsaugai vertinimą praktiškai gali atlikti duomenų tvarkytojas, duomenų valdytojas išlieka atsakingas už pareigą atlikti vertinimą⁶², o duomenų tvarkytojas privalo

⁵⁷ BDAR 32 straipsnis.

⁵⁸ BDAR 33 straipsnio 3 dalis.

⁵⁹ Daugiau informacijos rasite 2018 m. vasario 6 d. gairėse dėl pranešimo apie asmens duomenų saugumo pažeidimus pagal Reglamentą 2016/679, WP250rev.01, p. 13-14.

⁶⁰ Taip pat žr. 2019 m. liepos 9 d. priimtą EDAV nuomonę Nr. 14/2019 dėl Danijos PI pateikto standartinių sutarčių sąlygų projekto (BDAR 28 straipsnio 8 dalis), 40 punktas.

⁶¹ 2018 m. vasario 6 d. gairės dėl pranešimo apie asmens duomenų saugumo pažeidimus pagal Reglamentą 2016/679, WP250rev.01, p. 14.

⁶² 29 straipsnio duomenų apsaugos darbo grupės poveikio duomenų apsaugai vertinimo (PDAV) gairės, kuriomis Reglamento 2016/679 taikymo tikslais nurodoma, kaip nustatyti, ar „duomenų tvarkymo operacijos gali sukelti didelį pavojų“, WP 248, 1-oji peržiūrėta versija, p.14.

padėti duomenų valdytojui tik „prireikus arba gavęs prašymą“.⁶³ Todėl iniciatyvos atlikti poveikio duomenų apsaugai vertinimą turi imtis duomenų valdytojas, o ne duomenų tvarkytojas.

1.3.7 Pasibaigus duomenų tvarkymo veiklai, duomenų tvarkytojas duomenų valdytojo pasirinkimu privalo ištrinti arba grąžinti visus asmens duomenis duomenų valdytojui ir ištrinti esamas kopijas (BDAR 28 straipsnio 3 dalies g punktas).

139. Sutarties sąlygomis siekiama užtikrinti, kad užbaigus „teikti su duomenų tvarkymu susijusias paslaugas“ asmens duomenys būtų tinkamai apsaugoti, todėl duomenų valdytojas turi nuspręsti, ką duomenų tvarkytojas turėtų daryti su asmens duomenimis.
140. Duomenų valdytojas iš pradžių gali nuspręsti, ar asmens duomenys turi būti ištrinti, ar grąžinti, nurodydamas tai sutartyje, pateikdamas rašytinį pranešimą, kuris turi būti laiku išsiųstas duomenų tvarkytojui. Sutartyje ar kitame teisės akte turėtų būti numatyta galimybė duomenų valdytojui pakeisti pasirinkimą iki su duomenų tvarkymu susijusių paslaugų teikimo pabaigos. Sutartyje turėtų būti nurodyta tokių nurodymų teikimo tvarka.
141. Jei duomenų valdytojas nusprendžia, kad asmens duomenys turi būti ištrinti, duomenų tvarkytojas turėtų užtikrinti, kad duomenys būtų ištrinti saugiai, taip pat siekiant laikytis BDAR 32 straipsnio. Duomenų tvarkytojas turėtų patvirtinti duomenų valdytojui, kad duomenys buvo ištrinti per sutartą laiką ir sutartu būdu.
142. Duomenų tvarkytojas privalo ištrinti visas esamas duomenų kopijas, išskyrus atvejus, kai pagal ES arba valstybės narės teisę reikalaujama toliau saugoti duomenis. Jei duomenų tvarkytojas arba duomenų valdytojas žino apie tokį teisinį reikalavimą, jis turėtų kuo greičiau apie tai pranešti kitai šaliai.

1.3.8 Duomenų tvarkytojas duomenų valdytojui turi pateikti visą informaciją, būtiną siekiant įrodyti, kad vykdomos 28 straipsnyje nustatytos prievolės, ir sudaryti sąlygas bei padėti duomenų valdytojui arba kitam duomenų valdytojo įgaliotam auditoriui atlikti auditą, įskaitant patikrinimus (BDAR 28 straipsnio 3 dalies h punktas).

143. Sutartyje turi būti išsamiai nurodoma, kaip dažnai ir kaip duomenų tvarkytojas ir duomenų valdytojas turėtų keistis informacija, kad duomenų valdytojas gautų išsamią informaciją apie duomenų tvarkymą, kuri yra svarbi siekiant įrodyti, kad laikomasi BDAR 28 straipsnyje nustatytų prievolių. Pavyzdžiui, su duomenų valdytoju gali būti dalijamasi atitinkamomis duomenų tvarkytojo duomenų tvarkymo veiklos įrašų dalimis. Duomenų tvarkytojas turėtų pateikti visą informaciją apie tai, kaip duomenų tvarkymo veikla bus vykdoma duomenų valdytojo vardu. Tokia informacija turėtų apimti informaciją apie naudojamų sistemų veikimą, saugumo priemones, kaip laikomasi duomenų saugojimo reikalavimų, duomenų buvimo vietą, duomenų perdavimą, kas turi teisę susipažinti su duomenimis ir kas yra duomenų gavėjai, pasitelkiamus pagalbinus duomenų tvarkytojus ir t. t.
144. Sutartyje taip pat turi būti nustatyta išsamesnė informacija apie galimybę atlikti duomenų valdytojo arba kito duomenų valdytojo įgalioto auditoriaus atliekamus patikrinimus ir auditą bei pareigą padėti juos atlikti.

BDAR nurodyta, kad patikrinimus ir auditą atlieka duomenų valdytojas arba duomenų valdytojo įgaliota trečioji šalis. Tokio audito tikslas - užtikrinti, kad duomenų valdytojas turėtų visą informaciją apie jo vardu vykdomą duomenų tvarkymo veiklą ir duomenų tvarkytojo suteiktas garantijas. Pagal BDAR 28 straipsnio 3 dalies h punktą duomenų tvarkytojas gali pasiūlyti pasirinkti konkretų auditorių, tačiau

⁶³ BDAR 95 konstatuojamoji dalis.

galutinį sprendimą turi priimti duomenų valdytojas.⁶⁴ Be to, net jei patikrinimą atlieka duomenų tvarkytojo pasiūlytas auditorius, duomenų valdytojas išlaiko teisę ginčyti patikrinimo apimtį, metodiką ir rezultatus.⁶⁵

Šalys turėtų geranoriškai bendradarbiauti ir įvertinti, ar reikia ir kada reikia atlikti auditą duomenų tvarkytojo patalpose, taip pat kokio tipo auditas ar patikrinimas (nuotolinis, patikrinimas vietoje ar kitas būdas surinkti reikiamą informaciją) būtų reikalingas ir tinkamas konkrečiu atveju, taip pat atsižvelgiant į saugumo klausimus; galutinį sprendimą šiuo klausimu priima duomenų valdytojas. Gavęs patikrinimo rezultatus, duomenų valdytojas turėtų galėti prašyti duomenų tvarkytojo imtis tolesnių priemonių, pvz., ištaisyti nustatytus trūkumus ir spragas.⁶⁶ Taip pat turėtų būti nustatytos konkrečios procedūros, susijusios su duomenų tvarkytojo ir duomenų valdytojo atliekamu pagalbinių duomenų tvarkytojų patikrinimu (žr. 1.6 poskyrį⁶⁷).

145. Su auditu susijusių išlaidų paskirstymas tarp duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo BDAR nereglamentuojamas ir priklauso nuo komercinių priežasčių. Tačiau 28 straipsnio 3 dalies h punkte reikalaujama, kad į sutartį būtų įtrauktas įpareigojimas duomenų tvarkytojui pateikti visą duomenų valdytojui būtiną informaciją ir prievolė sudaryti sąlygas ir padėti duomenų valdytojui arba kitam duomenų valdytojo įgaliotam auditoriui atlikti auditą, įskaitant patikrinimus. Praktiškai tai reiškia, kad šalys neturėtų į sutartį įtraukti nuostatų, kuriomis numatomos aiškiai per didelių ar neproporcingų išlaidų ar mokesčių mokėjimas, nes tai turėtų atgrasomąjį poveikį vienai iš šalių. Tokios sąlygos iš tiesų reikštų, kad 28 straipsnio 3 dalies h punkte nustatytos teisės ir prievolės niekada nebūtų praktiškai įgyvendinamos ir taptų tik teorinėmis, nors jos yra neatsiejama BDAR 28 straipsnyje nustatytų duomenų apsaugos garantijų dalis.

1.4 Nurodymai, kuriais pažeidžiami duomenų apsaugos teisės aktai

146. Pagal 28 straipsnio 3 dalį duomenų tvarkytojas privalo nedelsdamas informuoti duomenų valdytoją, jei, jo nuomone, nurodymas pažeidžia BDAR ar kitas Sąjungos ar valstybės narės duomenų apsaugos nuostatas.
147. Iš tiesų, duomenų tvarkytojas privalo vykdyti duomenų valdytojo nurodymus, tačiau jis taip pat turi bendrą prievolę laikytis teisės aktų. Atrodo, kad nurodymas, kuriuo pažeidžiami duomenų apsaugos teisės aktai, sukelia prieštaravimą tarp šių dviejų prievolių.
148. Gavęs informaciją, kad vienu iš jo nurodymų gali būti pažeidžiami duomenų apsaugos teisės aktai, duomenų valdytojas turės įvertinti situaciją ir nustatyti, ar nurodymu iš tikrųjų pažeidžiami duomenų apsaugos teisės aktai.
149. EDAV rekomenduoja šalims derėtis ir sutartyje susitarti dėl duomenų tvarkytojo atsiųsto pranešimo apie nurodymą, kuriuo daromas pažeidimas, ir duomenų valdytojo neveiklumo šiuo atveju pasekmių. Vienas iš pavyzdžių būtų įtraukti sąlygą dėl sutarties nutraukimo, jei duomenų valdytojas toliau reikalaus vykdyti neteisėtą nurodymą. Kitas pavyzdys būtų sąlyga dėl galimybės duomenų tvarkytojui

⁶⁴ Žr. Bendrą EDAV ir EDAPP nuomonę Nr. 1/2021 dėl duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų standartinių sutarčių sąlygų, 43 punktas.

⁶⁵ Žr. Nuomonę Nr. 14/2019 dėl Danijos PI pateikto standartinių sutarčių sąlygų projekto (BDAR 28 straipsnio 8 dalis), 43 punktas.

⁶⁶ Žr. Nuomonę Nr. 14/2019 dėl Danijos PI pateikto standartinių sutarčių sąlygų projekto (BDAR 28 straipsnio 8 dalis), 43 punktas.

⁶⁷ Žr. II dalies 1.6 poskyrį („Pagalbiniai duomenų tvarkytojai“).

sustabdyti susijusio nurodymo vykdymą, kol duomenų valdytojas patvirtins, iš dalies pakeis arba atšauks savo nurodymą⁶⁸.

1.5 Kai duomenų tvarkytojas nustato duomenų tvarkymo tikslus ir priemones

150. Jei duomenų tvarkytojas pažeidžia reglamentą nustatydamas duomenų tvarkymo tikslus ir priemones, to duomenų tvarkymo atžvilgiu duomenų tvarkytojas yra laikomas duomenų valdytoju (BDAR 28 straipsnio 10 dalis).

1.6 Pagalbiniai duomenų tvarkytojai

151. Duomenų tvarkymo veiklą dažnai vykdo daug subjektų, o subrangos grandinės tampa vis sudėtingesnės. BDAR nustatytos konkrečios prievolės, kurios atsiranda, kai pagalbinis duomenų tvarkytojas ketina pasitelkti kitą subjektą pavesdamas jam veiklą, kuriai reikia tvarkyti asmens duomenis, taip į grandinę įtraukdamas dar vieną grandį. Analizė, ar paslaugų teikėjas veikia kaip pagalbinis duomenų tvarkytojas, turėtų būti atliekama pagal pirmiau pateiktą sąvokos „duomenų tvarkytojas“ apibūdinimą (žr. 83punktą).
152. Nors grandinė gali būti gana ilga, duomenų valdytojas išlaiko pagrindinį vaidmenį nustatant duomenų tvarkymo tikslą ir priemones. BDAR 28 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad duomenų tvarkytojas negali pasitelkti kito duomenų tvarkytojo be išankstinio specialaus arba bendro rašytinio duomenų valdytojo leidimo (įskaitant elektronine forma). Bendro rašytinio leidimo atveju duomenų tvarkytojas privalo informuoti duomenų valdytoją apie visus planuojamus pakeitimus, susijusius su kitų duomenų tvarkytojų pasitelkimu ar pakeitimu, ir tokiu būdu suteikia duomenų valdytojui galimybę nesutikti su tokiais pakeitimais. Abiem atvejais, prieš patikėdamas bet kokią asmens duomenų tvarkymą pagalbiniam duomenų tvarkytojui, duomenų tvarkytojas privalo gauti raštišką duomenų valdytojo leidimą. Kad būtų galima įvertinti ir nuspręsti, ar leisti pasitelkti subrangovus, duomenų tvarkytojas duomenų valdytojui turės pateikti numatomų pagalbinių duomenų tvarkytojų sąrašą (nurodant kiekvieno iš jų buvimo vietą, kokią veiklą jie vykdys ir įrodymus, kokios apsaugos priemonės buvo įgyvendintos).⁶⁹
153. Išankstinis rašytinis leidimas gali būti specialus, t. y. susijęs su konkrečiu pagalbiniu duomenų tvarkytoju konkrečiai duomenų tvarkymo veiklai ir konkrečiu laiku, arba bendras. Tai turėtų būti nurodyta sutartyje arba kitame teisės akte, kuriuo reglamentuojamas duomenų tvarkymas.
154. Tais atvejais, kai duomenų valdytojas sutarties pasirašymo metu nusprendžia patvirtinti tam tikrus pagalbinius duomenų tvarkytojus, į sutartį arba jos priedą turėtų būti įtrauktas patvirtintų pagalbinių duomenų tvarkytojų sąrašas. Sąrašas turėtų būti nuolat atnaujinamas pagal duomenų valdytojo suteiktą bendrą arba specialų leidimą.
155. Jei duomenų valdytojas nusprendžia suteikti **specialų leidimą**, jis turėtų raštu nurodyti, kuriam pagalbiniam duomenų tvarkytojui ir kokiai duomenų tvarkymo veiklai jis taikomas. Prieš atliekant bet kokią vėlesnį pakeitimą, duomenų valdytojas turės suteikti papildomą leidimą. Jei į duomenų tvarkytojo prašymą suteikti specialų leidimą neatsakoma per nustatytą laikotarpį, jis turėtų būti laikomas atmestu. Duomenų valdytojas turėtų priimti sprendimą suteikti leidimą arba jo nesuteikti

⁶⁸ Žr. Bendrą EDAV ir EDAPP nuomonę Nr. 1/2021 dėl duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų standartinių sutarčių sąlygų, 39 punktą.

⁶⁹ Ši informacija reikalinga tam, kad duomenų valdytojas galėtų laikytis 24 straipsnyje nustatyto atskaitomybės principo ir BDAR 28 straipsnio 1 dalies, 32 straipsnio ir V skyriaus nuostatų.

atsižvelgdamas į savo prievolę pasitelkti tik tuos duomenų tvarkytojus, kurie suteikia „pakankamą garantijų“ (žr. 1.1 poskyrį⁷⁰).

156. Arba duomenų valdytojas gali suteikti **bendrą leidimą** pasitelkti pagalbinis duomenų tvarkytojus (sutartyje, įskaitant tokių pagalbinių duomenų tvarkytojų sąrašą jos priede), kuris turėtų būti papildytas kriterijais, kuriais remdamasis duomenų tvarkytojas gali rinktis (pvz., garantijos, susijusios su techninėmis ir organizacinėmis priemonėmis, ekspertinėmis žiniomis, patikimumu ir ištekliais).⁷¹ Tokiu atveju duomenų tvarkytojas turi laiku informuoti duomenų valdytoją apie bet kokią numatomą pagalbinio (-ių) duomenų tvarkytojo(-ų) pasitelkimą ar pakeitimą, kad duomenų valdytojui būtų suteikta galimybė prieštarauti.
157. Todėl pagrindinis specialaus leidimo ir bendro leidimo scenarijų skirtumas yra tas, kokia prasmė suteikiama duomenų valdytojo tylėjimui: bendro leidimo atveju duomenų valdytojo prieštaravimo nebuvimas per nustatytą laikotarpį gali būti aiškinamas kaip leidimas.
158. Abiem atvejais sutartyje turėtų būti pateikta išsami informacija apie duomenų valdytojo patvirtinimo ar prieštaravimo laikotarpį ir apie tai, kaip šalys ketina bendrauti šia tema (pvz., šablonais). Toks laikotarpis turi būti pagrįstas atsižvelgiant į duomenų tvarkymo rūšį, duomenų tvarkytojui (ir pagalbiniais duomenų tvarkytojams) patikėtos veiklos sudėtingumą ir šalių tarpusavio santykius. Be to, sutartyje turėtų būti pateikta išsami informacija apie praktinius veiksmus duomenų valdytojui pateikus prieštaravimą (pvz., nurodant laikotarpį, per kurį duomenų valdytojas ir duomenų tvarkytojas turėtų nuspręsti, ar duomenų tvarkymas turi būti nutrauktas).
159. Nepriklausomai nuo duomenų valdytojo siūlomų paslaugų teikėjų pasirinkimo kriterijų, duomenų tvarkytojas lieka visiškai atsakingas duomenų valdytojui už pagalbinių duomenų tvarkytojų prievolių vykdymą (BDAR 28 straipsnio 4 dalis). Todėl duomenų tvarkytojas turėtų užtikrinti, kad jis pasiūlys pagalbinis duomenų tvarkytojus, suteikiančius pakankamą garantijų.
160. Be to, kai duomenų tvarkytojas ketina pasitelkti (patvirtintą) pagalbinį duomenų tvarkytoją, jis turi su juo sudaryti sutartį, kurioje būtų nustatytos tokios pačios prievolės, kokias duomenų valdytojas nustatė pirmajam duomenų tvarkytojui, arba prievolės turi būti nustatytos kitu teisės aktu pagal ES arba valstybės narės teisę. Visa duomenų tvarkymo veiklos grandinė turi būti reglamentuojama rašytiniais susitarimais. „Tokių pačių“ prievolių nustatymas turėtų būti aiškinamas ne formaliai, o praktiškai: nebūtina, kad sutartyje būtų vartojami lygiai tokie patys žodžiai kaip ir duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo sutartyje, tačiau turėtų būti užtikrinta, kad prievolės savo esme būtų tokios pačios. Tai taip pat reiškia, kad jei duomenų tvarkytojas paveda pagalbiniam duomenų tvarkytojui konkrečią duomenų tvarkymo dalį, kuriai kai kurios prievolės negali būti taikomos, tokios prievolės neturėtų būti įtrauktos į sutartį su pagalbinio duomenų tvarkytoju „pagal nutylėjimą“, nes tai tik sukeltų netikrumą. Pavyzdžiui, kalbant apie pagalbą vykdant su duomenų saugumo pažeidimu susijusias prievoles, apie duomenų saugumo pažeidimą pagalbinis duomenų tvarkytojas gali pranešti tiesiogiai duomenų valdytojui, jei visi trys su tuo sutinka. Tačiau duomenų tvarkytojas turėtų būti informuotas apie tokį tiesioginį pranešimą ir gauti jo kopiją.

⁷⁰ Žr. II dalies 1.1 poskyrį („Duomenų tvarkytojo pasirinkimas“).

⁷¹ Ši duomenų valdytojo pareiga kyla iš 24 straipsnyje nustatyto atskaitomybės principo ir prievolės laikytis BDAR 28 straipsnio 1 dalies, 32 straipsnio ir V skyriaus nuostatų.

2 BENDRO DUOMENŲ VALDYMO PASEKMĖS

2.1 Atitinkamos bendrų duomenų valdytojų atsakomybės už BDAR nustatytų prievolių laikymąsi nustatymas skaidriu būdu

161. BDAR 26 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad bendri duomenų valdytojai turi skaidriu būdu nustatyti ir susitarti dėl savo atitinkamos atsakomybės už reglamente nustatytų prievolių vykdymą.
162. Taigi bendri duomenų valdytojai turi nustatyti „kas ką darys“ ir tarpusavyje nuspręsti, kas kokias užduotis turės atlikti, kad užtikrintų, jog tvarkant duomenis būtų vykdomos BDAR nustatytos prievolės, susijusios su atitinkamu bendru duomenų tvarkymu. Kitaip tariant, atsakomybė už prievolių vykdymą turi būti paskirstyta pagal 26 straipsnio 1 dalyje vartojamą terminą „atitinkama“. Tai nepaneigia fakto, kad ES ar valstybės narės teisėje jau gali būti nustatytos tam tikros kiekvieno bendro duomenų valdytojo prievolės. Tokiu atveju susitarime dėl bendro duomenų valdytojo taip pat turėtų būti numatyta papildoma atsakomybė, būtina siekiant užtikrinti BDAR laikymąsi, ir kuri nereglamentuojama teisės aktų nuostatomis.⁷²
163. Šiomis taisyklėmis siekiama užtikrinti, kad tais atvejais, kai dalyvauja keli subjektai, ypač sudėtingoje duomenų tvarkymo aplinkoje, atsakomybė už duomenų apsaugos taisyklių laikymąsi būtų aiškiai paskirstyta, siekiant išvengti asmens duomenų apsaugos susilpnėjimo arba kad dėl neigiamos kompetencijos kolizijos neatsirastų spragų, dėl kurių kuri nors iš tvarkant duomenis dalyvaujančių šalių nevykdytų tam tikrų prievolių. Čia reikėtų aiškiai pabrėžti, kad visa atsakomybė turi būti paskirstyta atsižvelgiant į faktines aplinkybes, kad būtų pasiektas veiksmingas susitarimas. EDAV pastebi, kad pasitaiko atvejų, kai dėl vieno bendro valdytojo įtakos ir jo tikrosios įtakos sunkiau pasiekti susitarimą. Tačiau šios aplinkybės nepaneigia bendro duomenų valdymo ir dėl jų nė viena šalių negali būti atleista nuo prievolių pagal BDAR.
164. Tiksliau, 26 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad savo atitinkamą atsakomybę (t. y. užduotis) už BDAR nustatytų prievolių laikymąsi turi nustatyti bendri duomenų valdytojai, „visų pirma“ susijusių su duomenų subjektų naudojimusi savo teisėmis ir jų pareigomis pateikti 13 ir 14 straipsniuose nurodytą informaciją, išskyrus atvejus, kai atitinkama duomenų valdytojų atsakomybė yra nustatyta Sąjungos arba valstybės narės teisėje, kuri yra taikoma duomenų valdytojams.
165. Iš šios nuostatos aišku, kad bendri duomenų valdytojai turi nustatyti, kas atitinkamai bus atsakingas už atsakymų į prašymus teikimą, kai duomenų subjektai naudoja BDAR jiems suteiktomis teisėmis, ir už informacijos jiems teikimą, kaip reikalaujama pagal BDAR 13 ir 14 straipsnius. Tai susiję tik su vidinių santykių nustatymu, kuri iš šalių privalo atsakyti į kurio duomenų subjekto prašymus. Nepaisant tokio susitarimo, duomenų subjektas gali kreiptis į bet kurį iš bendrų duomenų valdytojų pagal GPDR 26 straipsnio 3 dalį. Tačiau terminas „visų pirma“ rodo, kad prievolės, už kurias kiekviena susijusi šalis turi prisiimti atsakomybę, kaip nurodyta šioje nuostatoje, yra neišsamios. Vadinasi, bendrų duomenų valdytojų atsakomybės už prievolių laikymąsi paskirstymas neapsiriboja tik 26 straipsnio 1 dalyje nurodytais klausimais, bet apima ir kitas duomenų valdytojo prievoles pagal BDAR. Iš tiesų bendri duomenų valdytojai turi užtikrinti, kad visas bendras duomenų tvarkymas visiškai atitiktų BDAR.

⁷² „Bet kuriuo atveju susitarime dėl bendro duomenų valdytojo turėtų būti išsamiai aptarta visa bendrų duomenų valdytojų atsakomybė, įskaitant atsakomybę, kuri jau gali būti nustatyta atitinkamoje ES arba valstybės narės teisėje, ir nepažeidžiant bendrų duomenų valdytojų prievolių pateikti susitarimo dėl bendro duomenų valdytojo esmę pagal BDAR 26 straipsnio 2 dalį.“

166. Atsižvelgiant į tai, bendri duomenų valdytojai, nustatydami savo atitinkamą atsakomybę, be 26 straipsnio 1 dalyje konkrečiai nurodytų prievolių, be kita ko, turėtų atsižvelgti į šias prievolių laikymosi priemones ir susijusias prievoles:
- bendrųjų duomenų apsaugos principų įgyvendinimas (5 straipsnis);
 - duomenų tvarkymo teisinis pagrindas⁷³ (6 straipsnis);
 - saugumo priemonės (32 straipsnis);
 - pranešimas priežiūros institucijai ir duomenų subjektui apie asmens duomenų saugumo pažeidimą⁷⁴ (33 ir 34 straipsniai);
 - poveikio duomenų apsaugai vertinimas (35 ir 36 straipsniai)⁷⁵;
 - duomenų tvarkytojo pasitelkimas (28 straipsnis);
 - duomenų perdavimas į trečiąsias valstybes (V skyrius);
 - ryšių su duomenų subjektais ir priežiūros institucijomis organizavimas.
167. Kitos temos, kurios gali būti svarstomos atsižvelgiant į atitinkamą duomenų tvarkymą ir šalių ketinimus, yra, pavyzdžiui, apribojimai vienam iš bendrų duomenų valdytojų naudoti asmens duomenis kitu tikslu. Šiuo atžvilgiu abu duomenų valdytojai visada privalo užtikrinti, kad jie abu turėtų teisinį pagrindą tvarkyti duomenis. Kartais, bendrai valdant duomenis, vienas duomenų valdytojas dalijasi asmens duomenimis su kitu duomenų valdytoju. Dėl atskaitomybės kiekvienas bendras duomenų valdytojas privalo užtikrinti, kad duomenys nebūtų toliau tvarkomi būdu, nesuderinamu su tikslais, kuriais juos iš pradžių rinko duomenų valdytojas, kuris dalijasi duomenimis.⁷⁶
168. Bendri duomenų valdytojai gali tam tikru mastu lanksčiai paskirstyti prievoles tarpusavyje, jeigu jie užtikrina, kad būtų visiškai laikomasi BDAR nuostatų, susijusių su konkrečiu duomenų tvarkymu. Paskirstant prievoles turėtų būti atsižvelgiama į tokius veiksnius, kaip antai, kas yra kompetentingas ir

⁷³ Nors BDAR nedraudžiama bendriems duomenų valdytojams skirtingoms atliekamoms duomenų tvarkymo operacijoms naudoti skirtingą teisinį pagrindą, rekomenduojama, kai įmanoma, konkrečiam tikslui naudoti tą patį teisinį pagrindą.

⁷⁴ Taip pat žr. EDAV gaires dėl pranešimo apie asmens duomenų saugumo pažeidimą pagal Reglamentą 2016/679, WP250, 1-oji peržiūrėta versija, kuriose numatyta, kad bendras duomenų valdymas apima ir tai, kad reikia „nustatyti, kokia šalis bus atsakinga už 33 ir 34 straipsniuose nustatytų prievolių laikymąsi. 29 straipsnio darbo grupė rekomenduoja, kad bendrų duomenų valdytojų tarpusavio sutartimi įformintuose susitarimuose būtų nustatyta, kuris duomenų valdytojas imsis vadovaujančio vaidmens užtikrinant BDAR nustatytų prievolių pranešti apie pažeidimus laikymąsi arba prisiims

atsakomybę už tai“ (p. 13).

⁷⁵ Taip pat žr. EDAV PDAV gaires, WP248, 1-oji peržiūrėta versija, kuriose pateikiama tokia informacija: „Kai duomenų tvarkymo operacijoje dalyvauja keletas duomenų valdytojų, jie turi tiksliai apibrėžti savo atitinkamas pareigas. Jų PDAV reikėtų nurodyti, kuri šalis yra atsakinga už įvairias priemones, kuriomis siekiama šalinti pavojus ir apsaugoti duomenų subjektų teises ir laisves. Kiekvienas duomenų valdytojas turėtų nurodyti savo poreikius ir pasidalyti naudinga informacija nesukeldamas pavojaus paslaptims (pvz., komercinių paslapčių, intelektualės nuosavybės, konfidencialios verslo informacijos apsaugai) ir neparodydamas pažeidžiamų vietų“ (p. 7).

⁷⁶ Kiekvienam duomenų valdytojo atliekamam duomenų atskleidimui reikia teisinio pagrindo ir suderinamumo įvertinimo, neatsižvelgiant į tai, ar duomenų gavėjas yra atskiras duomenų valdytojas, ar bendras duomenų valdytojas. Kitaip tariant, bendrų duomenų valdytojų santykių buvimas automatiškai nereiškia, kad duomenis gaunantis bendras duomenų valdytojas taip pat gali teisėtai tvarkyti duomenis papildomais tikslais, kurie nepatenka į bendro duomenų valdymo sritį.

pajėgus veiksmingai užtikrinti duomenų subjekto teises ir laikytis atitinkamų prievolių pagal BDAR. EDAV rekomenduoja dokumentais įforminti atitinkamus veiksmus ir vidaus analizę, atliktą siekiant paskirstyti skirtingas prievoles. Ši analizė yra atskaitomybės principo dokumentų dalis.

169. Prievolės nebūtinai turi būti vienodai paskirstytos bendriems duomenų valdytojams. Šiuo atžvilgiu ESTT neseniai konstatavo, kad „*bendros atsakomybės buvimas nebūtinai reiškia, kad įvairių su asmens duomenų tvarkymu susijusių ūkio subjektų atsakomybė yra lygiavertė*“.⁷⁷ Tačiau gali pasitaikyti atvejų, kai ne visas prievoles galima paskirstyti ir visiems bendriems duomenų valdytojams gali tekti laikytis tų pačių BDAR nustatytų reikalavimų, atsižvelgiant į bendro duomenų tvarkymo pobūdį ir aplinkybes. Pavyzdžiui, bendri duomenų valdytojai, naudojančys bendras duomenų tvarkymo priemones arba sistemas, turi užtikrinti, kad visų pirma būtų laikomasi tikslo apribojimo principo, ir įgyvendinti tinkamas priemones, kuriomis būtų užtikrintas asmens duomenų, tvarkomų naudojantis bendromis priemonėmis, saugumas.
170. Kitas pavyzdys - reikalavimas kiekvienam bendram duomenų valdytojui tvarkyti duomenų tvarkymo veiklos įrašus arba paskirti duomenų apsaugos pareigūną (DAP), jei tenkinamos 37 straipsnio 1 dalies sąlygos. Tokie reikalavimai nesusiję su bendru duomenų tvarkymu, bet taikomi jiems kaip duomenų valdytojams.

2.2 Atsakomybė turi būti paskirstyta pagal susitarimą

2.2.1 Susitarimo forma

171. BDAR 26 straipsnio 1 dalyje nustatyta nauja prievolė bendriems duomenų valdytojams nustatyti savo atitinkamą atsakomybę „*tarpusavio susitarimu*“. BDAR nenurodyta tokio susitarimo teisinė forma. Todėl bendri valdytojai gali laisvai susitarti dėl susitarimo formos.
172. Be to, susitarimas dėl atsakomybės paskirstymo yra privalomas kiekvienam iš bendrų duomenų valdytojų. Jie susitaria ir įsipareigoja vienas kito *atžvilgiu*, kad bus atsakingi už atitinkamų prievolių, kurios susitarime nurodytos kaip jų atsakomybė, laikymąsi.
173. Todėl siekiant teisinio tikrumo, net jei BDAR nėra teisinio reikalavimo sudaryti sutartį ar kitą teisės aktą, EDAV rekomenduoja, kad toks susitarimas būtų nustatytas privalomu dokumentu, pavyzdžiui, sutartimi ar kitu teisiškai privalomu dokumentu pagal ES ar valstybės narės teisę, kuri taikoma duomenų valdytojams. Tai suteiktų tikrumo ir galėtų būti naudojama skaidrumui ir atskaitomybei įrodyti. Iš tiesų, jei nesilaikoma susitarime numatyto sutarto atsakomybės paskirstymo, dėl jo privalomo pobūdžio vienas duomenų valdytojas gali reikalauti, kad kitas duomenų valdytojas prisiimtų atsakomybę už tai, kas susitarime nurodyta kaip jo atsakomybė. Be to, laikantis atskaitomybės principo, sutarties ar kito teisės akto naudojimas leis bendriems duomenų valdytojams įrodyti, kad jie laikosi BDAR jiems nustatytų prievolių.
174. Atsakomybės, t. y. užduočių, paskirstymo kiekvienam bendram duomenų valdytojui būdas turi būti aiškiai ir paprasta kalba išdėstytas susitarime.⁷⁸ Šis reikalavimas svarbus, nes juo užtikrinamas teisinis tikrumas ir išvengiama galimų konfliktų ne tik santykiuose tarp bendrų duomenų valdytojų, bet ir duomenų subjektų bei duomenų apsaugos institucijų atžvilgiu.

⁷⁷ Sprendimas byloje *Wirtschaftsakademie*, C-210/16, ECLI :EU :C :2018 :388, 43.punktas.

⁷⁸ Kaip nurodyta BDAR 79 konstatuojamojoje dalyje, „*atsižvelgiant į (...) duomenų valdytojų bei duomenų tvarkytojų atsakomybę, taip pat priežiūros institucijų vykdomos stebėsenos ir taikomų priemonių atžvilgiu, reikia aiškiai paskirstyti atsakomybę pagal šį reglamentą, be kita ko, tais atvejais, kai duomenų valdytojas kartu su kitais duomenų valdytojais nustato duomenų tvarkymo tikslus ir priemones*“.

175. Siekiant geriau apibrėžti atsakomybės paskirstymą tarp šalių, EDAV rekomenduoja, kad susitarime taip pat būtų pateikta bendra informacija apie bendrą duomenų tvarkymą, visų pirma nurodant duomenų tvarkymo dalyką ir tikslą, asmens duomenų rūšį ir duomenų subjektų kategorijas.

2.2.2 Prievolės duomenų subjektų atžvilgiu

176. BDAR numatytos kelios bendrų duomenų valdytojų pareigos duomenų subjektų atžvilgiu:

Susitarime tinkamai apibrėžiami atitinkami bendrų duomenų valdytojų vaidmenys bei santykiai duomenų subjektų atžvilgiu.

177. Papildant tai, kas paaiškinta šių gairių 2.1 skyriuje, svarbu, kad bendri duomenų valdytojai susitarime paaiškintų savo atitinkamą vaidmenį, „visų pirma“ susijusį su duomenų subjektų naudojimu savo teisėmis ir jų pareigomis pateikti 13 ir 14 straipsniuose nurodytą informaciją. BDAR 26 straipsnyje pabrėžiama šių specialių prievolių svarba. Todėl bendri duomenų valdytojai turi organizuoti ir susitarti, kaip ir kas teiks informaciją ir kaip bei kas pateiks atsakymus į duomenų subjekto prašymus. Nepriklausomai nuo susitarimo dėl šio konkretaus punkto turinio, duomenų subjektas gali susisiekti su bet kuriuo iš bendrų duomenų valdytojų, kad pasinaudotų savo teisėmis pagal 26 straipsnio 3 dalį, kaip paaiškinta toliau.
178. Tai, kaip šios prievolės išdėstytos susitarime, turėtų „tinkamai“ t. y. tiksliai, atitikti tikrovę, susijusią su pagrindiniu bendru duomenų tvarkymu. Pavyzdžiui, jei tik vienas iš bendrų duomenų valdytojų bendrauja su duomenų subjektais bendro duomenų tvarkymo tikslais, toks duomenų valdytojas gali turėti geresnes galimybes informuoti duomenų subjektus ir galbūt atsakyti į jų prašymus.

Duomenų subjektui sudaroma galimybė susipažinti su esminėmis šio susitarimo nuostatomis.

179. Šia nuostata siekiama užtikrinti, kad duomenų subjektas žinotų „*esminės susitarimo nuostatos*“. Pavyzdžiui, duomenų subjektui turi būti visiškai aišku, kuris duomenų valdytojas yra informavimo punktas, į kurį galima kreiptis duomenų subjektui, kad galėtų pasinaudoti savo teisėmis (nepaisant to, kad jis gali pasinaudoti savo teisėmis kiekvieno bendro duomenų valdytojo atžvilgiu). Prievolė duomenų subjektams sudaryti galimybę susipažinti su esminėmis susitarimo nuostatomis yra svarbi bendro duomenų valdymo atveju, kad duomenų subjektas žinotų, kuris iš duomenų valdytojų už ką yra atsakingas.
180. BDAR nenurodoma, ką turėtų apimti sąvoka „*esminės susitarimo nuostatos*“. EDAV rekomenduoja, kad esminės nuostatos apimtų bent visus 13 ir 14 straipsniuose nurodytus informacijos elementus, kurie jau turėtų būti prieinami duomenų subjektui, o kiekvieno iš šių elementų atveju susitarime turėtų būti nurodyta, kuris bendras duomenų valdytojas yra atsakingas už šių elementų laikymosi užtikrinimą. Susitarimo esminėse nuostatose taip pat turi būti nurodytas informavimo punktas, jei jis paskirtas.
181. Būdas, kaip tokia informacija turi būti pateikta duomenų subjektui, nenurodytas. Priešingai nei kitose BDAR nuostatose (pavyzdžiui, 30 straipsnio 4 dalyje dėl duomenų tvarkymo įrašų arba 40 straipsnio 11 dalyje dėl patvirtintų elgesio kodeksų registro), 26 straipsnyje nenurodoma, kad galimybė susipažinti su duomenimis turėtų būti „*gavus prašymą*“ arba „*viešai prieinama naudojantis tinkamomis priemonėmis*“. Todėl bendri duomenų valdytojai turi patys nuspręsti, koks veiksmingiausias būdas duomenų subjektus supažindinti su esminėmis susitarimo nuostatomis (pvz., kartu su 13 arba 14 straipsnyje nurodyta informacija, privatumo politikos dokumente arba pateikus prašymą duomenų apsaugos pareigūnui, jei toks yra, arba informavimo punktui, kuris gali būti paskirtas). Bendri duomenų valdytojai atitinkamai turėtų užtikrinti, kad informacija būtų teikiama nuosekliai.

Susitarimu gali būti paskirtas duomenų subjektų informavimo punktas.

182. 26 straipsnio 1 dalyje numatyta galimybė bendriems duomenų valdytojams susitarime paskirti duomenų subjektų informavimo punktą. Toks paskyrimas nėra privalomas.
183. Jei duomenų subjektai yra informuoti apie vieną būdą susisiekti su galimais keliais bendrais duomenų valdytojais, jiems sudaroma galimybė sužinoti, su kuo jie gali susisiekti visais su jų asmens duomenų tvarkymu susijusiais klausimais. Be to, tai leidžia keliems bendriems duomenų valdytojams veiksmingiau koordinuoti savo santykius ir ryšius su duomenų subjektais.
184. Dėl šių priežasčių, siekdama palengvinti duomenų subjektų naudojimąsi savo teisėmis pagal BDAR, EDAV rekomenduoja bendriems duomenų valdytojams paskirti tokį informavimo punktą.
185. Informavimo punktas gali būti DAP, jei toks yra, atstovas Sąjungoje (Sąjungoje neįsisteigusių bendrų duomenų valdytojų atveju) arba bet kuris kitas kontaktinis asmuo, iš kurio galima gauti informacijos.

Nepaisant susitarimo sąlygų, duomenų subjektas gali naudotis savo teisėmis kiekvieno iš bendrų duomenų valdytojų atžvilgiu.

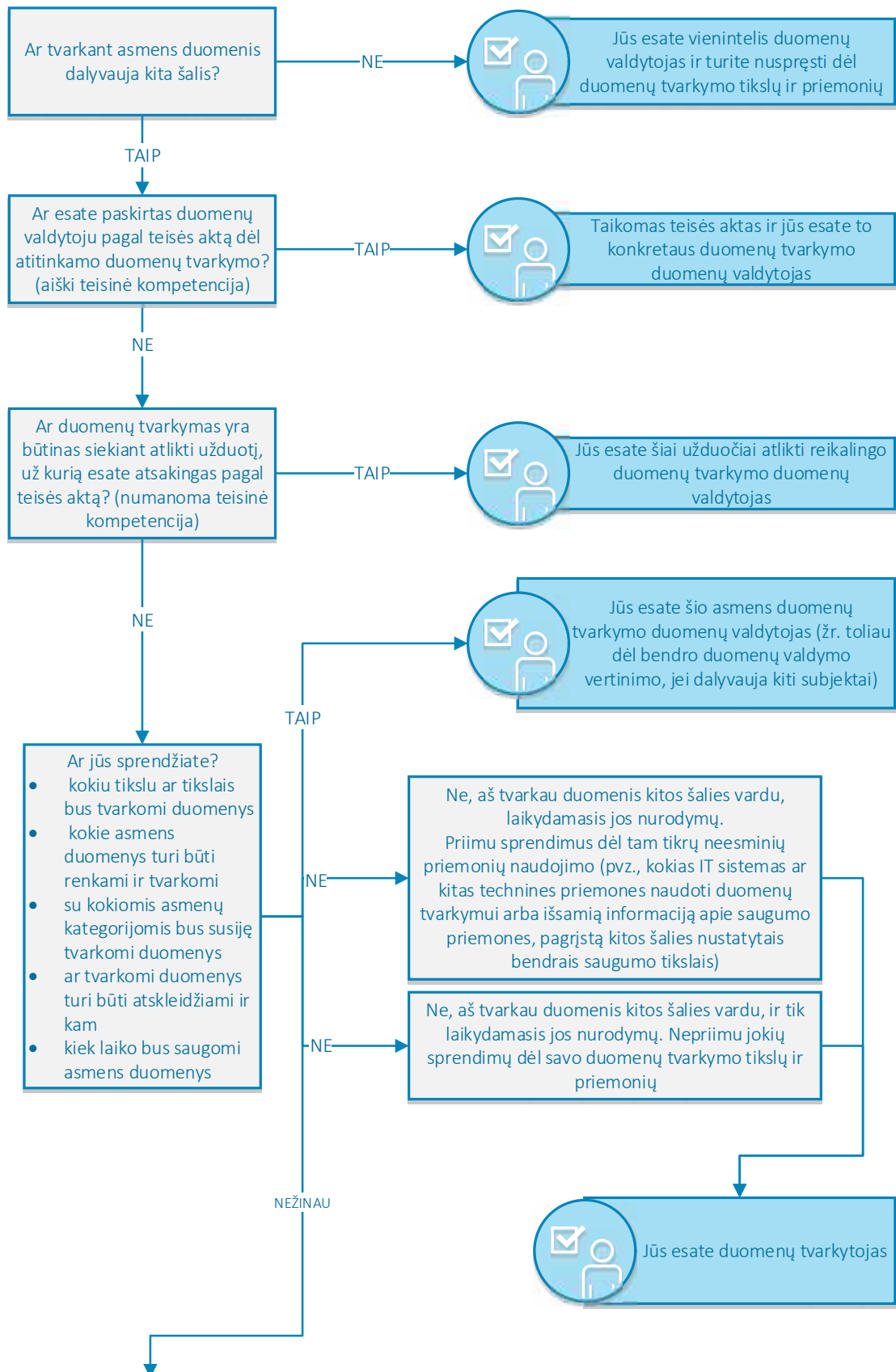
186. Pagal 26 straipsnio 3 dalį susitarimo sąlygos duomenų subjektui nėra privalomos ir jis gali naudotis savo teisėmis pagal BDAR kiekvieno iš bendrų duomenų valdytojų atžvilgiu.
187. Pavyzdžiui, jei bendri duomenų valdytojai yra įsisteigę skirtingose valstybėse narėse arba jei tik vienas iš bendrų duomenų valdytojų yra įsisteigęs Sąjungoje, duomenų subjektas savo pasirinkimu gali kreiptis į duomenų valdytoją, įsisteigusį valstybėje narėje, kurioje yra jo įprastinė gyvenamoji ar darbo vieta, arba į duomenų valdytoją, įsisteigusį kitoje ES ar EEE valstybėje narėje.
188. Net jei susitarime ir esamose jo esminėse nuostatose nurodytas informavimo punktas, kuris priima ir tvarko visus duomenų subjektų prašymus, patys duomenų subjektai vis tiek gali pasirinkti kitaip.
189. Todėl svarbu, kad bendri duomenų valdytojai savo susitarimuose iš anksto numatytų, kaip jie tvarkys atsakymus į prašymus, kuriuos gali gauti iš duomenų subjektų. Šiuo atžvilgiu rekomenduojama, kad bendri duomenų valdytojai praneštų kitiems atsakingiems duomenų valdytojams arba paskirtam informavimo punktui apie gautus prašymus, kad jie būtų veiksmingai išnagrinėti. Reikalavimas, kad duomenų subjektai kreiptųsi į paskirtą informavimo punktą arba atsakingą duomenų valdytoją, būtų pernelyg didelė našta duomenų subjektui, o tai prieštarautų tikslui palengvinti naudojimąsi jų teisėmis pagal BDAR.

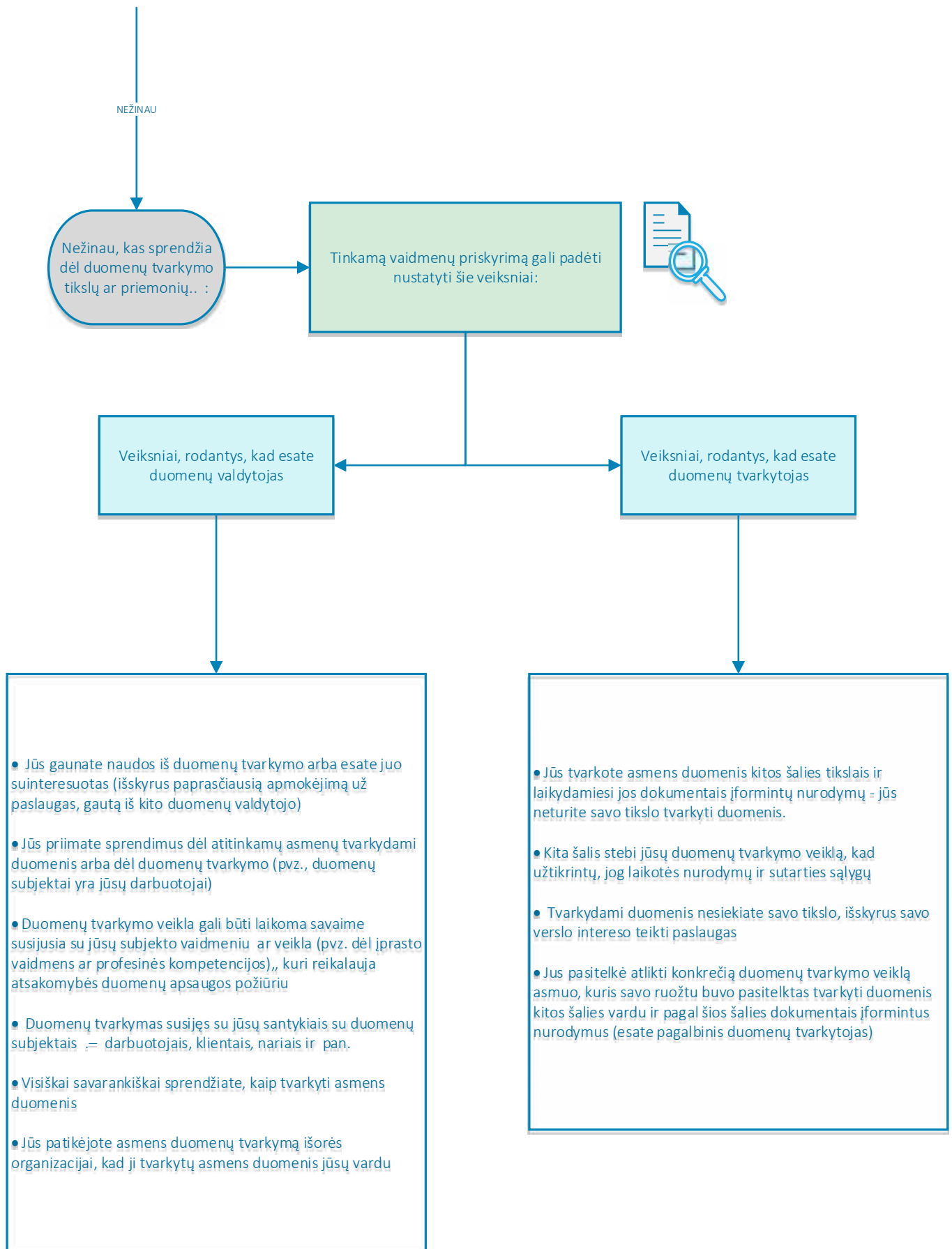
2.3 Prievolės duomenų apsaugos institucijų atžvilgiu

190. Bendri duomenų valdytojai susitarime turėtų numatyti, kaip jie bendraus su kompetentingomis duomenų apsaugos priežiūros institucijomis. Toks bendravimas galėtų apimti galimas konsultacijas pagal BDAR 36 straipsnį, pranešimą apie asmens duomenų saugumo pažeidimą, duomenų apsaugos pareigūno paskyrimą.
191. Reikėtų priminti, kad duomenų apsaugos institucijos nėra saistomos susitarimo sąlygų nei dėl šalių priskyrimo bendriems duomenų valdytojams, nei dėl paskirto informavimo punkto. Todėl institucijos gali kreiptis į bet kurį iš bendrų duomenų valdytojų, kad pasinaudotų savo įgaliojimais pagal 58 straipsnį dėl bendro duomenų tvarkymo.

I priedas – Sąvokų „duomenų valdytojas“, „duomenų tvarkytojas“ ir „bendri domenų valdytojai“ praktinio taikymo schema

Pastaba: norint tinkamai įvertinti kiekvieno dalyvaujančio subjekto vaidmenį, pirmiausia reikia nustatyti atitinkamą asmens duomenų tvarkymą ir tikslų jo tikslą. Jei dalyvauja keli subjektai, būtina įvertinti, ar tikslai ir priemonės nustatomi bendrai, nes tai lemia bendrą duomenų valdymą.

Bendras duomenų valdymas - jei esate duomenų valdytojas ir kitos šalys dalyvauja tvarkant asmens duomenis:

